

KOSZORÚ,
SZÉPLITERATURI AJÁNDÉK

A'

TUDOMÁNYOS GYŰJTEMÉNYHEZ.

1 8 3 2.

Tizenkettedik Esztendei Folyamat.

P E S T E N,

PETRÓZAI TRATTNER J. M. ÉS KÁROLYI ISTVÁN,
KÖNYVNYOMTATÓ - INTÉZETÉBEN.

Negyedikrendbéli Magyar Öltözet
kiadta
KLASSZI VENCZEL
Magyar Szabó Mester Pesten

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

A' VÁRATLAN SZERENTSE

vagy a'

SEJDÍTÉSEK

HELVETZIAI ELBESZÉLLÉS

MAJOVSZKY TÓL.

A' tavasz már vidámitotta az egész természetet, a' fáradt vándor már az új ruhájába öltöztetett fa' árnyékában hosszú útazásától kipihenhetett, a' nyájak már legeltek, és a' pásztor ártatlan éneke ismét hangzott a' mezőn, szóval az évnek legkellemesebb napjai már megjelentek. Ezen időben tartotta a' hajdan annyira ártatlan, és jó-szívü Helvetziai nép minden nemzeti ünnepeit, és vigságait, e'féle alkalommal minden útas részt vehetett a' vigságon, és örvendhetett, látván ezen hegyi nemzetnek egymás iránti szeretetét, és a' vidékihez barátságát. Ezek most ugyan részszerént elmúltak, és Helvetziában is a' közmondás „Bona mixta malis” valósodik; a' sok útas a' ravaszsgót, és tsalárdságot ott is úgy megismertette, mint akárhol másutt, és nagyon tsalódnék, a' ki gondolná, hogy Helvetziában kevesebb tsalárd van, mint Angliában. De bár mennyit veszejtsen egy Nemzet, tökéletessen még sem vetkőzik ki soha nemzetiségéből. Ugy vagyon Helvetziában is, a' szabadságnak rózsái tsak a' tövisek által tartatnak emléken, a' régi tiszta erkölts annak színlése által. — Azon ünnepek, mellyeket a' valódi öröm, és különbféle, hazai, vallásbéli, vagy háznépi alkalmak alapítottak, most a' szokás miatt követteinek.

Illyen ünnephez jöttem én is ez előtt három évvel. Már távolban hallottam a' nagy haragnak ünnepi hangját az egész faluban elszéledni, közelébb érkezvén az egész ifjúságot egybegyűlve találtam, a' leányok gömbölyű kalapjokkal vörös szalagokkal ékesítve szaladoztak, a' mezei örök komolyan jártak alá és fel, az ifjú legények virágokkal teli kosarakat hoztak, mások koszorúkat fontak, így lassanként egybegyűlt az egész falu, öregek, és fiatalok, férfiak, és asszonyok, szóval az öröm közönséges volt. Szándékom, hogy tsak némelley szempillantatig akarok a' faluban mulatni, annál inkább eltűnt, mennél eleveőbb lett az öröm, utoljára annyira elfelejtékztem róla, hogy a' tántzolók közé avatkoztam.

Sok szép leánykát láttam, mellyek közül némelleyek vigak, mások talám tsintalanok is voltak; de fajtalant egyet sem lehetett észre venni. Nem sok idő telt, és szemembe tűnt egy, ki a' mennyire láttam még senkivel sem tántzolt. Tudtom nélkül közelittem hozzá, és kezét megfogván tántzra kértem, ő szemérmesen elpirulván egy mellette álló öregre mutatott ezen szavakkal, ha atyám megengedi. Bár melly különösnek látszott is a' felelet még is az intésnek engedtem, és az öreget megszóllítottam. Ennek rövid felelete egy vastag hangban ejtett „Nem” volt. „Különös úgy mondám magamban”, és miért nem? Ezzel kezdém az öreget jobban megtekénteni. Artzvonásai belső szelidséginek tsalhatatlan jelei voltak, mindazáltal elismérhetetlenül volt valamelly keserűség ortzájára festve. Julia sokszor szomorúan tekintett reá, mintha akarta volna mondani: „Miért nem engeded meg ezen ártatlan örömet? attyáról reám is estek sokszor pillantatai; de mihelyt feléje emeltem szemeimet azonnal elfordította az övét. Vég-tére tsak ugyan egy legény elnyerte a' tántzra. Én az időt az öreggel való beszélgetéssel elakartam tölteni; de ez nehéz volt, mert valamint mások iránt nyájas, épen olly visszavonúlt vala irántam.

Látván, hogy semmire sem mehetek vele, máshoz kaptoltam magamat, kivel is legelső beszédem' tárgya az öreg' megmagyarázhatatlan viselete volt. Ez legnagyobb hámulásomra szelidnek, jószívűnek, és az Isten tudja miféle erköltsökkal felruházottnak rajzolta Bernardot. „De ugyan mi oka tehát, hogy velem illy különösen bánik? Nagyon idegenitene, ha épen engem tartana beszélgetésére méltatlannak; tudtom szerént soha sem sértettem a' jó embert”. „Nem is az az oka” visszonoza Rigi. „És mi'soda? „Jaj Uram hosszú volna elbeszélni

azon történetet! melly Bernardo' szívét a' vidékiektől egészen elidegenítette". Elég legyen az, ha mondom, hogy Bernardo még ezelőtt két évvel minden útasoktól miut a' legbarátságosabb ember ditsértetett." Természetes, hogy Riginék ezen beszéde a' legnagyobb figyelmet okozta bennem. Kiváncsi lettem, megtudni azon történetet, melly képes volt egy ember szeretőt, ember gyűlölővé tenni: „Barátom! igen lekötelezne, ha közölné velem azon különös dolgot." Már az igaz, hogy különös, sőt nem csak különös, hanem az emberi nemet szégyenítő is. A' mi a' közlést illeti, az mostanra lehetetlen, hanem ha holnapig méltóztatik a' Nagyságos Ur itt maradni, és szegény házamat jelenlétével diszezni, úgy a' mennyire bírom elfogom beszélni. „Ezen szavak után tölem bútsút vett a' Helveta.

Magamnak sem lévén kedvem tovább azon helyen maradni szemeim az öreg Bernardot felkeresték, és leányával együtt némelly barátai közt találták, felém vetett pillantatai bizonyították, hogy rólam foly a' beszéd. Néhány szempillantat után kin voltam a' csoportból.

Helvetziában igen nehéz meghatározni, hová mennyen az ember először, mit tekéntszen ma, mit holnap, mert minden olly új, olly tsaló, olly bájoló, hogy egyszerre kívánna mindenfelé lenni, mindenütt a' természetet, melly főkép ezen országra látszik minden kintseit hinteni, imádhassa. Én azomban elhatároztam magam a' magos, örökös hóval fedett Szűzre menni". Nem hiszem, hogy lehetne olly kevély szív, melly ezen hegyen állván, magát meg ne alázná. Azon száz, és ezer éves tölgy, és hársfák, mellyek felső ágai a' völgyben csak nagyító üvegek által látszanak, onnan csak bokrok gyanánt tűnnek a' bámuló szemébe. Melly tsekély az ember minden képzelt nagyságával együtt, ha az alkotó természet egy illy roppant műve mellé áll! Ezen, és ehez hasonló gondolatokba merülve mindég magosabbban léptem a' Szűzre.

Melly változás! lent a' legketsesebb tájéka az egész világnak, fent örökös tél, az tsak a' legédesebb érzéseket; ez pedig valamelly komorságot indit az emberi szívben, a' ki ezen hegynek tsutsáról a' nevető völgybe teként, lehetetlen hogy szint azon időben a' természet' hatalmát ne imádjá, és egyszer'smind ne félje.

Megtelvén a' felséges helynek tekintetével vissza mentem szállásomra, egyéb dolgom ezen nap nem lévén, annak lefestésére szántam magamat, a' mit ma láttam. A' természettől eleven képzelődéssel magojándékoz-

va igen könnyű volt nem csak a valóban látott dolgokat tékámra vetni, hanem még ezernyi más apróságokat, mellyek az egésznek egy bizonyos regényes caractert adtak. Úgy példának okáért egy majornak kellett a' hegy lábán állni kútömbféle fákkal kerítve, az udvar közepén állott a' major' tulajdonosa egész háznépével, mellynek koronája vig kedvű leánya egy az ő tekintetébe elmerült útasnak élete' minden nagyobb, és kissebb történeteit elbeszélte. Ha valamikor sejdítések felől valamit tartottam volna, ezen dolgot nagyobbra veszem vala, minthogy egészen tudtom nélkül történt. Ilyen a' valódi szellem, müvel, a' nélkül, hogy észrevenné. Azt mondom: vége ott a' mesterségnek, a' hol pontosan méretetik minden vonás, és a' hol a' regula szemből ki nem botsájtatik. De hová kerültem, hiszem a' sejdítésről volt a' beszéd, tehát azt mondom, hogy a' házi leánnyal, és az útassal való jelenésről, egy kevésbé többet gondolkottam volna; ha sejdítéseket hinnék, de ez így nem lévén tékámra öszve tekertem, és lefeküdtem.

Nem hinném, valaki vélné, hogy jövő reggel másról gondolkodtam légyen, mint Rigi felkeresni. Könnyű volt házát feltalálni, de nehéz vele szóllani, mert a' jó öreg valamelly sürgetős dolog miatt Bernardóval együtt Bernbe indult, a' honnan egy ismeretlen Urnak hintója az utóbbiért még éjjelkor megérkezett, ki jó barátja nélkül az útát meg nem akarta tenni. „C' est un malheur” mondám magamban; de közönségesen úgy szokott lenni, a' mire az ember leginkább vágyódik, azt meg nem kaphatja. Boldog a' ki gyermekségétől fogva a' lemondásra szoktatja magát. En azon szerentsések közé nem tartozom, nekem gyermekségemben csak sírni kellett, és jaj volt annak, a' ki mindent kedvemre nem tselekedett, gyenge szívű Anyám azt vélte, hogy minden könnyseppel életem lántzából egy szem kiesik, így tehát mi tsuda, ha nem határozhattam magam arra, hogy a' kivánt történetet meg ne tudjam. De hogyan, vagy inkább kitől?, Rigi Bernben van” úgy mondám „De Bernardo is ott van” ezen gondolat olly hirtelen követte az elébbit, hogy egy harmadik is azonnal megjelent, melly nem egyéb volt, hanem hogy Juliát meglátogassam, és tőle a' történetet megtudjam, Emberségemre fogadom hogy csak ez volt egyedül látogatásom' oka, tüzes szemét, selyemhajfűrtjét, alabastrom nyakát, angyali mosolygását egészen elfelejtettem, és tegnapi festésem eszem' ágába sem tűnt, csak a' különös történetet akartam megtudni, hogy phantasiám új mun-

kára tárgyat nyerjen. Már elmémben a' legszebb romantikus képeket festettem.

Nem sokára Bernárdó háza előtt állok. Az ajtó bé volt rekesztve, másodszori tsenditésemre egy asszonyi ortza jelent meg az ablakon, kiből első tekintetbe Juliát megemertem. „Talám az Atyámat keresed? ő Bernben van, nem is jön holnapnál hamarébb vissza”. Ezt olly búbajos hanggal mondá, és olly nyájas mosolygással követte hogy bizonyosan a' bémenetelre szabadságot kértem volna, ha különben nem azon szándékkal jövök vala is. Beszélt ugyan valamit az Attya' tilalmáról; de többszöri kérésemre, azon ígéretemre, hogy tsak néhány szempillantatig mulatni, és hogy valamelly fontos dolgot akarnék vele közölni, (ki sejdítette volna, hogy valóban fontos lehetne) tsak ugyan bebótsájtott.

Most már igen jól tudom, mi szándékkal mentem légyen Julához, de azon szempillantatban az egész világ vagyonaért sem jutott volna eszembe. Olly tisztán elfelejtettem, mintha soha reá sem gondoltam volna. Illyen gyenge az ember! egy szempillantat, és akaratunk, gondolatjaink, kívánságaink, sőt maga az egész létünk elváltozik. Meglátván Juliát semmiről sem tudtam gondolkodni, mint róla. Illy teremést még eddig nem láttam. Már tegnap szépnek találtam, de most bájosnak. Azon édes zavarodás, mellybe jelenlétem hozta, kimondhatatlan kétséget öntött reá, kék szeméit a' földre függesztvén, a' menny' ajtaja rekesztetett bé szemem előtt. Tekintébe merülve egy szót sem szólhattam.

Tehát mit kívánsz édes Úr? „egy eféle kérdésre, illyen ajakaktul” ejtve nem tudom, ki volna képes felelni. Én azonban a' felelettel nem soká késtem, hanem tsak igen hamar megmondám, hogy semmit egyebet, mint őt látni. Ha minden költő és festő öszve áll, nem fogja Julia' elpirulását helyesen lefesteni, minekutánna ezen gondatlan feleletet hallotta volna. Hogy zavarodásából kisegittsem, egy pohár juh tejet kértem tőle, nem mondatta ő azt magának kétszer, hanem olly serényen futott a' tejes kamara felé, hogy már a' második szempillantatban eltűnt szemem előtt.

Némelly minuták után a' kívánt tej megjelent ugyan; de koránt sem ő, hanem egy öreg anyóka által, ki tejet nem győzte elegendően ditsérni. Miért nem jött Julia maga? Oh oh Nagyságos Uram hogy kívánhattya, hogy egy ifjú leány annyira felejtse el magát. Ugyan mi rossz lehetne abban, hogy egy ifjú leány egy embernek tejet hoz? He he Nagyságos Úr sok látszik tsekélységnek, a'

minek még is nagy következései vannak. Lám én is el tudnék egy történetet beszélni, mellynek hallására haja felborzadna, ha tsak annyi lelkiesmérete van, mint a' legsoványabb juhunknak, pedig akár hiszi, akár nem, egy pohár savanyú tej volt az oka. Itt a' házunkban történt meg a' dolog, nints még két esztendeje. De én nem vagyok azon tsatsogók közül való, kik semmi titkot sem tudnak megtartani, engem bátran agyon lehet ütni, és még sem szöllok egy kukkot is". Ezzel kezemben hagyta tejét, és ment. Még két esztendeje sints, hogy egy pohár savanyú tej egy borzasztó dolognak oka volt, Bernardó tsak két évvel ezelőtt még minden útastól a' legbarátságossabb embernek ditsértetett. Különös sejdítések járták keresztül fejemet. Vallyon nem lett-e Julia valamelly lelketlen útas' hitellenségének áldozatja? Nem, ez lehetetlen, nints olly ember, a' ki ilyen Angyalt megtudna tsalni, de ha még is úgy lenne, ezen gondolat villámként ütöt lelkembe, és ezen gondolat magyarázta meg, hogy Juliát halálosan szeretem. Alig, hogy e felől meggyőződtem, már ismét szemem előtt ált az átkozott két év előtti - savanyú tej, és vele együtt azon megrontó gondolat, hogy Julia talám már mást szeret. Minden, a' ki tsak esmer, megfogja bizonyítani, hogy soha senkit sem gyűlöltem, hanem ezen szempillantathan nem volt senki szemem előtt olly gyűlöletes, mint az, kit Julia szeret. Annysira gyenge az ember, hogy egy pusztá gondolat képes az előtt soha sem érzett indulatokat benne gerjeszteni.

„No de hiszem még nem bizonyos”. Evvel vigasztaltam magamat, és a' szoba felé mentem, mellybe láttam, hogy Julia épen belépett. „Angyali Juliám! miért futsz az előtt, ki Isten gyanánt imád. „Oh ne beszélj ezen hangon édes Úr, mert különben azon gondolatra fakadok, hogy te is olly istentelen ember vagy, mint az, ki ez előtt két évvel itt volt; pedig te olly jónak látszol, nem de édes Úr te senkit sem tudnál olly gyalázatossan megtsalni”? az átkozott két év! tehát minden lépésemet követi? és ő tehát még is már valakit szeret, még pedig egy méltatlant, a' ki megtsalta. Így valahogy gondolkodtam, ha még is tudtam valamiről gondolkodni. Meg kell tudnom, ki légyen az, a' ki Juliát szereti, vagy legalább szerette, és jaj a' tsalárdnak! ha jól értlek kedves Julim, úgy te valakit szeretsz? most már nem szeretem. De még is tehát szeretted? oh ki ne szerette volna, hiszem épen olly jónak látszott, mint te, azt véltük minnyáján, hogy tsak egy rossz gondolat is lehe-

tetlen volna neki, és azért minnyáján szerettük. És ő téged megsalt? engem ugyan nem; de — nem téged? tehát kit oh szólj, szólj kit tsalt meg? Emiliát a' testvér nénémet tsalta meg a' hitetlen". Van-e olly hathatós ige, melly örömemet kifejezné, mellyet Juliának ezen szava bennen okozott. „Ő még senkitsem szeret", ez volt minden, a' mit gondoltam.

Bártsak láttad volna édes Ur, a' megtestesült ártatlanságnak, és jóságnak látszott, és a' legundorabb gonosztévő volt. Ő is épen azt mondotta Emiliának, a' mit te nekem, hogy Isten gyanánt imádná, az nekem azonnal nem tettett, mert boldogult nagy Apánktól, Isten nyugasztalja, sokszor hallottam, hogy tsak egyedül az Istent szabad imádni; a' ki ezt emberrelis megteszi, az káromló volna, és attól örizkedni kell. Azért ne beszélj többször ugy édes Ur, ha azt akarod, hogy szeresselek. "Te hát szeretnél engem? Miért nem? hiszem te jó vagy, a' jokat pedig szeretem. Nézd, nekem sok juhatskáim vagynak, azok közt néhány van, melly a' többinél sokkal szelidebb, de azért sokkal jobban is szeretem, neki mindég egy marékkal több zabot adok. „Oh ártatlanság te vagy azon erős mágnes, melly a' sziveket ellenálhatatlan hatalommal magadhoz vonod. Tsak te vagy képes valódi szerelmet gerjeszteni. „De ezen szeretetet minden jó ember eránt érzed, nemde? Igenis. Én pedig erántad olly szerelmet érzek, a' minőt még semmi leány eránt nem éreztem. Oh Istenem már ismét ugy beszélsz, mint a' két év előtt való Ur. Az is mondotta, hogy egyedül szeretné az egész világon, és azomba mégis megjátszotta. Az Istenre esküszöm, hogy én a' legnemesebb szándékból szeretlek, és hogy semmit sem ohajtok erősebben, hanem, hogy egész életemet veled eltölthessem. Kész volnál ebben megegyezni? Ebben tsak az Atyám egyezhet még, a' miből nehezen lesz valam, mert azóta, hogy szegény Emiliám olly szerentsétlenné lett, semmi sints az Atyám előtt utálatosabb, mint az útasok. Szerentse, hogy most nints ithon, máskép bizonyosan be nem jöttél volna ezen házba. Bizd reám kedvesem tsak a' te szerelmed felől bizonyos legyek, fogadom, hogy az Atyád' szivét, kívánságim eránt hajlandóvá teszem." Juliának ezen néhány szavai olly víggá tettek, hogy az egész világot megöleltem volna, azomban közeletről tsak Julia ártatlan öleléseivel elégedtem meg, kitől egy negyed óra elfolyta előtt megtudtam, hogy már tegnap szetetett, és hogy igen fájlalta légyen, hogy velem nem tántzolhatott. Te bizonyosan

igen jól tudsz tántzolni? monda. Nem gondolhatod, melly kedvetlenül tántzoltam légyen Birlivel. Eféle nyájas beszélgetések-közt eltelt néhány óra annélkül hogy a' napnak dél pontyán való lételet észre vettem volna. Azomban erre az öreg asszony reá emléktetett mondván Juliának, hogy eszébe juttatná Emilia szerentsétlen sorsát.

Semmi sem eshet olly fájdalmassan, mintha valaki olly vétkeket tulajdonit, mellyeknek tsupa hallásától is irtózunk. Lehetségesebb, hogy a' nap vagy inkább a' föld nyugottul kelet felé forogjon, mintsem, hogy Juliát szerentsétlenné tehetném." Ugye édes Ur te is nálunk maradsz ebéden, lesz még nekünk annyi, hogy te is jóllakjál. „Ha Hebe isteni italávalt kínált volna meg, nem fogadtam volna el nagyobb hirtelenséggel ajánlását. Azonnal is siettünk a' már készen álló asztal felé. Itt épen olly nagy szerentsétlenség ért, mint midön valamelly vastag fölhő közénk és az ég közé fekszik és az egész földet setétséggel fedi, mert az öreg nem talált magának jobb helyet, mint köztünk.

Emiliát látni igen kívánsi voltam. Kívánságom végtére bé is tellyesedet, midön egy szép termetű sápadt leány a' szobába lépet. Meglátván engem vissza akart térni; de Julia elzárta az uttyát. „Jer tsak kedves Emiliam ülj mellénk, ezen Ur koránt sem olly gonosz, mint a' többi utasok, épen most sajnálta meg szerentsétlen sorsodat „ Juliának ezen szavai könnyekre inditatták Emiliát. Szives vigasztalásom és egy kedves kisednek bejövetele végtére ismet felvidámitotta. Ezen szempillantásban semmitsem gondoltam egyebet, tsak hogy most volna jelen azon gonosz lelkű tsábitó, kinek abba telik kedve, ha egy ártatlan leány gyengeségével vissza éljen, ha illyen jelenés nem téríti vissza az erkölcs' utjára, akkor már a' megérett a' pokolra. A' jó kedv lassanként vissza tért, és nem sokára közönséges lett a' vigszág. Még az utoljára az öreg Asszonyis vig lett. Helyéből azomban kinem mozdult volna, ba tsak odaki az udvarban a' ludak közt nagy lárma nem támadt volna." Oh drága Megváltóm légy irgalmas „ kiálta az asztaltól felugorván, az átkozott juhász kutya már ismét a' ludasban vagon. Ezzel olly serényen emelte vén tsontyait, hogy egy szempillantat mulva már a' ludasban a' nagy kutya és a' ludak közt álló háboruba a' ludak részére álván azt emezek javára elvégszte.

Soha sem juthatott volna alkalmatossab időben eszébe a' kutyának a' ludakat ellenséges indulattal meglátogatni, mint akkor, mert az által a' mint tudgyuk el-

ment az öreg, és ez által ismet közelithettem Juliámhoz. A' ki valamikor olly hevesen szeretett, mint én, az nem fog mosolyogni, ha mondom, hogy tsak most kezdett jól esni az étel. Ki is szeretné az eledelt só, és minden fűszerek nélkül. Vége lévén a' mezei asztalnak Julia kiment az udvarba, hogy apróságait étetné. Klaurén Ur Mimiliben azt mondja, hogy sokszor látott légyen már baromfit étetni; de úgy, mint Mimilitől soha sem. Én, ki az ablakból néztem, hogy ugrándoztak azon számtalan apró teremtések Julia körül, ez pedig melly szívesseggel vetette légyen elejkebe marokként a' gabonát, azt mondom, hogy így soha sem láttam. Jöjjön tsak valamelly úgy neveztetett Philosophus és rázza meg böles parókáját, ha mondom, hogy az állatok sem tsupa ösztöntől határozatnak meg; hanem, hogy azoknak is adott légyen a' jó tévő természet az ő legdrágább ajándékának, az értelemnek némely szikráit, melly szerént a' jót megtudgyák a' rosztúl választani, mikép hizelkednek Julianak minden nemből való állatok, ellenben pedig mikép ellenzik, hogy valamelly más ember tsak közelittsenis hozzájuk.

Emiliának azon kérdésére, meddig szándékoznám köztök mulatni minden tétovázás nélkül azt feleltem, hogy örökké. Igen szívesen hallottam volna tőle szerentsétlen szerelmének történetét; de észrevévén, hogy már az első ezen tárgyat tsak távolról illető szavak keserves emléket gerjesztenek benne, beszédemet másfelé igazítottam. Ebben igen jókor segétt Julia' bejövetele. Nem akarnál a' hegyre jönni édes Ur? a' pásztoroknak fogok ételt felvinni. „Minden felelet helyett kalapomot fejembe nyomván a' készen álló tsuproknak egyikét fogtam, és a' hegy felé indultunk. „Látod édes Ur! monda az útközben Julia” ezen utat Emilia többé az egész világ vagyoniáért meg nem tenné, sőt még tsak arra sem birhatjuk, hogy tsak a' hegy lábán fekvő kertünkbe jöjjön, mivel onnan a' kinézés épen ide visz. És miért kedvesem? mert ezen úton vettetett szerentsétlenségének alap köve” viszonoza Julia. Észre vévén kíváncsiságomat azt ezen rövid elbeszéléssel megelőzte: most vagyok talám két éve, hogy egy szép nyári napon jött hozzánk egy frantzia útas, Du Boisnak hivta magát, (haj be undok név) tsak némelly órákig szándékozott mondása szerént udvarunkban kipihenni; de jó atyánk, ki minden eránt szánakozó, sajnálván, hogy azon fáradtan tovább utazzon, éjjeli szálással kínálta, tétovázott eleinte, ha valjon maradjon-e, vagy ne, azon közben Emilia savanyú tejet,

és kenyeret hozott, a' mire az útas, mintegy villám-
 ütéstől megilletve olly hirtelenséggel megígérte itt ma-
 radását. hogy minnyájan tsudálkoztunk. Ő minthogy
 már a' fél világot öszve járta, a' legsudálatosabb dol-
 gokat elétudta beszélni, mellyekre atyánknak annyi
 kedve telt, hogy reggel igen szívessen megengedte a'
 francziának. hogy még egy nap nálunk maradjon. Ezen
 napnak estvéjén kezdette magát rosszúl érezni, minden
 házi gyógyszerünk sükeretlenül próbáltattak, úgy hogy
 más nap reggel nevezetessen rosszúl volt, és követke-
 zésképen az elmenésről beszéd sem volt. Minnyájan ipar-
 kodtunk rajta segíteni, főkép szegény Emiliám. Oh ő
 nem sejdítette, millyen kigyót nevel keblében. A' jó
 leány maga is nem régen kelt fel súlyós betegségből, és
 még is éjjeleket töltött ágya mellett. Akkor úgy láttzott,
 mintha jóságát megesmerné Du Bois, mert tsak akkor
 volt nyugalma, midőn Emilia mellette volt. Az atyám
 Bernbül Orvost hozat, kinek segítségével nem soká egész-
 sége helyre állott: jobban lévén a' völgybe szokott sé-
 tálni. Sokszor, vagy talám minden nap elkésérte Emiliát
 a' hegyre, midőn juhászinknak az ebédet vitte. E'féle
 uttyából valamelly nap szokatlan szomorúsággal tért
 vissza, a' nélkül, hogy annak okát megakarta volna val-
 lani. Azt véltem, hogy valamelly kedves báránkját
 elragadta a' farkas, de oh édes Ur neki egészen
 más baja volt. Szomorúsága napról napra nevelkedett,
 az én valamint az Atyám szeretete' nem volt olly hat-
 hatós, hogy szüntelen folyó könnyeinek kútfejét kinyi-
 latkoztatta volna, mély sóhajtások, és könnyeinek új
 özöne volt mindenkor a' felelet.

Ezek közt elindúlt Du Bois, minekelötte még is lo-
 vára ült volna, hevesen Emelia nyakára borult forró
 könnyek, és sóhajtások közt nem sokára vissza térti
 igérkezett. Emília hív szerelmére, az atyám tulajdon
 boldogságára kérte, hogy ígérete' tellyesítésével ne kés-
 sék. „Minekelötte két holnap elmúlik ismét itt vagyok
 monda Du Bois, és eltűnt, a' nélkül, hogy ezen óráig
 láttuk volna. Egy más után múltak a' hónapok Emilia
 mindég szomorúabb lön, és mintegy fél év múlva egy
 nap a' szomorúan szobámba jövő atyám azt mondotta,
 hogy sejdítései végtére bételjesedtek. Mit akart legyen ez-
 zel jelenteni nem tudom, hanem annyit emlékezem,
 hogy ezen idő után vagy három holnapra testvérem egy
 angyali szépségű fiat szült, kit Georgenek nevezett, bár
 mennyit ellenzette is atyám”.

Juliának ezen elbészéllése közt a' tudva lévő helyre értünk. Hol nem soká késvén ismét vissza felé indultunk, a' vizúton folytatta elábbi beszédét, tudniillik, mennyit szemvedett légyen ezen idő alatt a' szegény Emilia. Mindenkori kérdésére, ha vallyon én is le tudnám e' valakinek szerentséjét, illy kegyetlen lábbal tapodni új esküvéssel bizonyítottam örökké tartó szerelmemet, mellyet költsönös tsókjaink bépetsételek. Vissza érkezésünkkor már csak a' hegynek legmagosabb tsútsait aranyoztak a' nap utolsó sугári. Haj melly szívreható nézés Helvetziában látni, a' napot a' földtől éjjeli butsúját venni. Főkép ha a' napot úgy éltük, mint én a' mait, a' ki egy ilyen estve itt nem érzi, ha kedvezők-e neki a' Musák, az bizvást mondhatja: „A' kapához, vagy más szerszámhoz fogok, a' szent mesterséghez nem vagyok meghíva.

Még nem egészen a' házhoz érvén, már szemembe tűnt két igen pompás hintó, a' lovak már nem voltak előtte, a' bőrös ládák lerakásával épen akkor vesződtek több arannyal prémolt inasok. Juliát erre figyelmessé tévén mondá, „az egyik hintó ugyan az, melly tegnap az atyámért jött Bernből, a' másikat nem esmerem”. Ezt értvén a' legkülönösebbeket kezdettem sejdíteni, úgy, hogy magam is nevettem esztelenségemet. A' házba érvén, és mindent kimondhatatlan vigságban találván, sejdítéseim ismét itt voltak, és már nem nevettem. A' szobában lépvén, és Du Boist Emilia' karjaiban találván már többé nem sejditettem, hanem tudtam, hogy ő küldött légyen Bernből Bernardóért. Hosszú beszédére, mellyel eddig való vissza nem érkezését mentegette ezer tsókok közt bizonyította Emilia, hogy soha sem tartotta légyen hitetlennek, hanem megholtak.” Es méltán felele Du Bois, mert sebeim mellyeket azon három haramiáktól kaptam valóban halálosak voltak. Az első 8 holnapokban lehetetlen volt az írásról tsak gondolkodni is, későbben pedig leveleimet mesterségessen eltudta az Anyám takarítani, mert gondolhatod, hogy egy Marquis nagyobb vétket soha sem követhet el mint egy szegény leányt elvenni, és e'féle mesalianceba soha sem eggyezhet meg francia Grófné.

Azomba ne gondolkozzunk az elmúltakról, az anyám meghalt, és engem szerentsémben többé semmi sem akadályozhat.

Tsak most jöttünk mi ketten is tekéntetbe, előre sejditettem, hogy Bernardának a' vidékiek eránt való megrögzött haragja a' dolgok' olly szerentsés elváltozá-

val bizonyosan tűrhetősebb lett, és nem is tsalódtam, mivel a' minő száraz volt erántam tegnap, olly megelőző ma. Sok volna elő besszélni, mikép iparkodott tegnapi durvaságát (a' mint nevezte) jóvá tenni. „Igen rövid látó az ember” úgymond, sokat gondol ma böltsnek, a' mit holnap, mint kábaságot nevet. A' környülállásoktól há-tároztatik.

Az egésznek resultátuma az, hogy tizennégy! nap mulva az egész vidék rövid vörös szoknyáktól piros-lott, zöld szalagoktól virúlt, és gömbölű szalma, virágokkal felékesedett kalapoktól a' nap setétült. A' trombiták harsogtak, a' vivátok az egeket hasogatták. Mindezeknek oka pedig ugyan mi lehetett? tudom mind-egyik olvasó az igazit fogja sejdíteni, sok, kik közt (köztünk marad a' szó) magam is vagyok, magának is óhajtani.

EGY IFIÚ KÖLTŐ LANTJÁHOZ.

De melly hatalmas szárny viszen engemet

Gyorsan keresztül a' levegő hígán?

Hová ragadtok fenn repülő

Fellegek e' szeretett Hazából?

Már én előlem legmagasabb hegyek

Felhőt hasító csúcsai messzire

Távoznak, a' rémitő Siklós

Szirtei hirtelen elvonúlnak.

Már én előlem gyöngy paloták, arany

Tornyok, 's Királyok czifra lakásaik,

Rettenthetetlen várak, a' kis,

És alatson hurubák enyésznek.

Elbájoló vig Hunnia síkjait

Itt hagyva villám modra kies mezők,

'S zöld erdők elterjedt virágos

Halmaikon sebesen repülők,

Emel heves szél: a' zajgó Duna,

Mély Tisza, tenger, kék Balaton dühös

Hullámi eltűnnek, 's halandok

Földje felett lebegek madárként;

Szent borzadás közt végre dicső Olymp'

Bércz templomát halkan tapodom, merész,

Szemlélem a' Castáli forrás'

Élet adó gyönyürű folyását.

Hol, merre járok? Nem csal - e engemet
 Édes bolondság? Nem csal, íhol szelid
 Minerva ékes lantja - 's bájló
 Phoebus arany cziterája hangzik.
 Körül keritik gyenge kilencz szüzek
 Hó szín' kezekben zöld olaj-ágakat
 Tartván, 's azokból homlokodra
 Font lobogó koszorút kötöznek;
 Körül keritik Római, és Magyar
 Költők, kerék föld szült kiket. És imigy
 Zeng bölcs Virágunk lantja; hallom:
 Elni siéss ifiú barátom.

A' T É L.

Már béköszöntött durva homállyival
 A' sivatag tél, mindeneket fagyos
 Hóval borit, 's felforgat a' vad
 Szélzivatar szomorú fuvása,
 A' lombos erdők, 's kellemetes mezők
 Zöld színe eltűnt, a' csevegő madár
 Sereg szavával nem kecsegtet,
 Néma egész gyönyörű vidékünk.
 Így van mi vélünk halgataknak emberek!
 A' szép kizöldült báj tavasz, és meleg
 Nyár nem soká tart, — éveinket
 A' komoly ősz hamar elsodorja;
 És végre a' mord tél halaványra fest
 Mindent, 's kegyetlen karja mohón lesújt,
 Sőt még hatalma kedves éltünk'
 Vég fonalát is el oldja frissen.
 Hól vannak édes régi barátjaink?
 'S öröme nyiló nappalok, éjjelek?
 Hol sok bajokkal telt oráink?
 Mind elenyésztek örökre tőlünk,
 A' Rény maradt meg lám egyedül, az egy
 Elnem hagyó jó, 's lelki barát, — maradj
 oh hát velünk szünetlenül, 's vigy
 A' nyugalom' kies édenébe,
 Ah ott nem árt a' tél dühe: mert örök
 Tavasz virít ott, majd arany életet
 Vigadva egymás közt dicsően
 A' ragyogó magas égben élünk.

Nevetni gyakran szoktam az ollyakat,
 Kik a' szerencsének hiu szárnyain
 Repdesni, 's ékes gyöngyvirágját
 Tépni mohón kezeikkel égnek.
 Elötted a' szép Rényt ragyogón bocsásd,
 Akkor kegyelmét szórni eső gyanánt
 A' nagy hatalmú Isten Asszony
 Fogja mosolygva dicsőn feletted:
 Másként kegyetlen képe vonásait
 El nem kerülöd, bár nemes érdemít
 Eldődeidnek egy rakásra
 Gyűjteni, 's éig emelni kész légy.

EGY ADAKOZÓ GAZDAG VÉG-SZAVA.

Látom szegény nép sirsz, 's nekem annyira
 Elfogja keblem' bus, 's kinos érzeted,
 Hogy elhaló lelkem keserves
 Búba merül te miattad, oh nép!
 Itt hagylok, és elköltözöm, e' világ'
 Minden vagyonját itt hagyom, elmegyek
 Egy halhatatlan szent hazába,
 A' magas ég' nagy Urát imádni.
 Lám gyakran a' szép nap gyönyörű tüzét
 Elvonja tőlünk. Oh de azért soha
 Sem árva e' roppant kiterjedt
 Föld, ha lement ragyogó világa:
 Mert a' fejező éjjeli csillagok
 Feltűnnek, és a' hold gyönyörűn terül
 Földünkre, báj gyöngyét mosolgva
 Szórja reánk halavány sugárja.
 Ne sírjatok hát, majd jön utánam is
 Egy Férjfi a' ki kész könyörölni nagy
 Inségetekben, 's bő kegyelme
 Nyujtani mély sebetekre gyógyszert.

HUTTFER ANTAL.

SZALAMISZ SZALOMONRÓL.

Énekek' Én. 4: 2 — VI: 2.

S z u l a m i s z.

Szunnyadtam én, de lelkem
 Figyelt, midőn az ajtón
 Zörgő szerelmesemnek
 Hallám szavát: eressz be
 Hugom, Jegyesem, eressz be
 Én Kegyesem, én Galanbom!
 Harmattal el van öntve
 Fejem, 's hajaim az éjnek
 Cseppjeivel általáztak. —
 Mondám: levontam immár
 Ruhámat, újra hogy hogy
 Vegyem magamra? lábam'
 Tisztán lemostam, őtet
 A' porba hogy keverjem? —

De Hívem a' nyiláson
 Benyúlt kezével, és oh!
 Bennem megindulának
 Belrészeim miatta.
 Felkeltem én, az ajtót
 Megnyitni Kedvesemnek:
 Mirha csepegett kezemről,
 Jö mirha újaimról,
 'S elfolyta végig a' zárt.
 Én néki, a' Kegyeltnek,
 Ajtót nyitottam; és ő,
 Ő félre állott 's elment;
 Lelkem pedig magán túl
 Volt, hogy velem beszélett.
 Herestem, ah! találni
 Nem tudtam; és kiáltám,
 'S ah, válaszát se kaptam!
 Most szembe jött az őrző,
 Az útakon kerengő,
 Megvert, egész sehig vert,
 És leplem' elragadták
 A' kőfal' őrizőji.
 Ha rátaláltok, oh ti
 Jerúsalem' leányji!

Azt kényszerítlek adni
Tudtára, hogy beteggé
Tett engemet szerelme.

S Z U L A M I S Z.

Szerelmesem fejér, és
Piros; 's ha tizezer közt
Van, ottan is kitetsző.
Feje arány a' legépebb;
Hajfürtje kondor, és egy
Hollót mutat színében.
Hasonlatos szemével
Azon galanb' szeméhez
Melly a' patak' vizénél
Téjben mosattatik meg,
És általában téljes.
Orcájival hasonló
A' drága fűszereknek
Agyokhoz; a' ligethez,
Hol fűvek illatoznak;
Liljomhoz illik ajka,
És róla mirha cseppen.
Hasonlatos kezével
Az olly arany gyűrűkhez,
Mellyek kirakva drága
Türkiszekkel; 's hasával
Amaz elefánt tetemhez,
Melly fénylik, és zafirral
Rakattatott, hasonló.
Lábszára mint az oszlop,
Mellynek sugára márvány,
De talpa szép arany talp.
Tekintetében ollyan,
Mint a' Libáni erdő,
És éke Czédrus' éke.
Az inyje édes ízzel
Megtelve, 's mindenestől
Kivánatos valója.
Az én szerelmem ilyen,
Az én Barátom ilyen,
Jeru'salem' leányi!

JERUSALEM LEÁNYAI.

Szerelmesed hová ment,
 Oh szép az asszonyok közt?
 Szerelmesed hová tért,
 Hogy felkeressük együtt?

S Z U L A M I S Z:

Kertjébe ment le, 's eltért
 A' drága fűszereknek
 Ágyokhoz a' szerelmes;
 Hogy kerteken legeljen,
 És liljomot szakajjon.
 Enyém az én szerelmem,
 És én övé magáé,
 'S liljom között legeltet.

HOLÉCZY.

Á B R Á N D Ó Z Á S.

Hová költözködöl madár
 Magánoosan — a' szépen kékülő
 Egben? — Hová eveznek szárnyaid
 Olyan sebesen, a' ritka és fejér
 Fülhön alól? — Távolra nézsz?
 Távolra vágysz? — De már elreppenél
 Mint a' sebes nyíl, útatad
 A' déli kékségben nem láthatom.

Boldog madár! tán kedvesedhez érsz
 Ezennel villám szárnyadon,
 'S a' délnek nyájos halmain
 'S a' halmok nyájas erdein
 Édest fogsz véle játszani.

Boldog madár! egy férjfiu
 Irigyli mélyen sorsodat,
 Irigyli, hogy könnyen evezsz,
 'S a' természet törvényihez
 Hiven egy kedves vár reád. —
 De hajh! nem vár kedves reám;
 Haszontalan vágy 's ég szívem;
 Lángomra szép láng nem felel. —

Itt nézem a' kelő napot
 Budának halmai fölött; —
 A' szél zúgását fülelem; —
 Agyamban képzet óceán kereng.
 El.elvész lelkem és szemem
 E' kék végetlen úregen; —
 Elvész — 's fájdalmat érezek.
 Melly szép, melly ékes e' világ!
 Itten örökre élni, — 's összehangozó
 Képzetszárnyon befutni e'
 Mindent; — óh! jó természet, jó anya,
 Millyen boldoggá tennéd fiadat! —
 Oh! menny nyílik kebledben mindenütt,
 Csak mi ne volnánk megtalálni azt
 Vakok; — de hajh a' menny helyett
 Most is fájdalmas vágy kereng
 Kehlemben, mert nincsen kebel —
 A' melly megosztaná érzésimet,
 'S gyengitené tenger tüzem'.

Boldog madár! hol vagy Te már?
 A' szellőkről leszállva, tán
 Meg is nyugodtak szárnyaid.
 Nyugodj! neked nyugvás való.
 Az én agyamnak hánykolódnia
 Kell e' végetlen bájló tengeren. —
 'S ki várna nyugtot itt? Legjobb anya!
 Jutalmul — hogy mindig kedveltelek,
 Kedveltem együgyű szépségedet,
 Csak egy leányt, — érző szívűt,
 Egy Bimbót társul utamon! —
 'S nem láttál boldogabb útast —
 Mint én. — — —

UZDI GYULA.

E N D R E.

Vesztve népe hű Lajosnak,
 Fényben úszik Zoliman.
 Büszke Érsek! hol hatalmad,
 Hő reményed merre van?
 Szép szabadság elrepültél,
 Hajh! Mohács, hon-sírrá lettél.

Földre szállt az éj' setétje,
 Csendesül a' fáradt zaj,

Lelkek ijesztgetnek ott hol
Zúgott nappal harcz-moraj,
'S itt ott honfi mozg epedten
Elhült társi közt terülten.

Endre Úrfi nyög kesergve
Látván honja' romjait:
„Gyász mező te! vedd kebledbe
Roucsolt testem' kinjait,
Köztök Szittyá bajnokoknak
Döntve lenni dísz a' holtnak.”

És az éjfélnék csendében
Egy lovag vágatva jő,
Harcz-mezőre Pécs vidékről,
Drága kincseket leső:
„Máshol enyhítsd bár kincs-vágyod',
Itt találjad véres ágyod!”

'S tűz szemekkel kard után kap,
Hajh! de sebje felhevül,
'S Endre Úrfi szédelegve
Véres földre vissza dül:
„Bár ki vagy te barna lélek,
Hült vitézt rabolni vétek.”

„Büszke még a' gaz' fajzatja,
'S látja sírja' széleit”,
Így a' rahló 's vidor arcezal
Tölti kincsel zsebjeit:
„Jöszte pajtás! gyors lovamra,
Nyitva Stambul illy rabokra.” —

Kél a' hajnal, zordon éjfélnél
Rejti Endre' hajnalát,
Dél felé tart terhes útja,
Látja Belgrád' dült falát:
„Isten hozzád! diszünk' romja,
Endre holtig Stambul' rabja.”

Több nap elfoly, jönnek újak,
Hét torony kitűnik már,
Ballag a' rab — ballag ismét,
És előtte áll a' vár.
Itt a' Várnagy kulcsesörtetve,
'S Endre mély tömlöczbe vetve.

„Messze nyögtök oh! hazámnak
Vérrel festett térei! —
Gyász Mohács! — ah! félre tölem
Arva nemzet! képei!
Harczban veszni hős-derület,
Zordon éj a' szolga-élet.”

„Ilma! Ilma! szépen tűnt —fel
Egykor éltem' hajnala.
Ilma hol vagy? merre bujdos
Hű szerelmünk' angyala? —
Édes sirni 's még remélni,
Kinos mindent veszve sírni.”

„Szép világról álmodoztam
En is lyánkám' karjain,
Forró ajkim kéjben úszva
Csüggtek bibor ajkain,
Éden volt a' bájos álom,
Bús valóm gonosz halálom.” —

Hervad Endre a' setétben
Vesztve honját 's kedvesét,
Új nap új kin, messze — földről
Dúlják hírek bús melyét,
Pécs felől jó sok Magyarfi.
Néma Ilmáról mindenki.

„Hah! mi zörgés e' magányban,
'Társ vagy -e vagy gyilkosom?”
Endre így rebeg figyelve.
„Léted' vissza én adom,
Honfi csendet! vége tüstént.”
Jó egy részből angyal-hang ként.

Bámul Endre: „hajh! ki biztat,
Ember - e vagy Isten az?
Mondd! ki vagy te menny' követje,
Kit megindít rah - panasz?”
„Gyorsan hozzám jöszte által,
Nyitva áll előtted a' fal”

Enged Endre, 's tört kövek közt
Honfihoz keresztül megy:
„S mit miveljek más tömlöczben?
Rah vagy itt vagy ott csak egy.”
„Hős vidúlj-fel! kulcs kezemben,
Itt hagyjuk Stambult ez éjben.”

Nyitni 's törni kezd az ifju
 Endre lánczain, 's meg lett:
 „Im! szabad vagy, most utánam,
 Merre csillagom vezet.”
 Ajtót nyitnak, ajtót zárnak,
 'S már egy távol-kertben állnak.

„Hős! pihenni vágyasz e itten?
 Oh! pihenni még korán,
 Egy magyar szív nem kereshet
 Nyugvóhelyt túl Hunnián.”
 'S kötve két lovat találnak,
 Bizton hon felé szaladnak.

Tárva áll az éjnek útja,
 'S egy setét erdőbe visz:
 „Erre bajnok!” így az ifju,
 „Hol pogány bennünk' nem hisz.”
 És leszálnak gyors ménökről,
 'S szólni kezdenek történteokről.

„Hogy ki légyek, bajnok földim!
 Egykor azt te tudhatod,
 Most elég, hogy rabbá lettem,
 Hol? miért? gondolhatod,
 Láncz most sorsa a' Magyarinak,
 Hon 's szabadság nem virúlnak.”

„Pécs felől indúltam én is
 Felkeresni kedvesim',
 'S Egy Török csoport rohant rám,
 'S megkötöztek gyilkosim,
 Szép hazámtól messze vittek,
 Stambul-vár felé siettek.”

„És alatta sétált épen
 Szép Fatime Császár lyán,
 Megpillantá ifju képem',
 'S könny gördüle szép arczán.
 Lyánka búsul, 's árva irabnak
 Tömlöczöt setétbe nyitnak.”

„Négy nap tartott kínos életem,
 'S im! derüle hajnalom,
 Tegnap estve rab-leánykát
 Hozzám köld ör - angyalom:
 „Boldog ifju! vessd-le lánczod',
 Szép Fatim' lesz úti-társod.”

„Vedd e' kulcsokat, 's a' várban
Nyilik néked minden zár,
Hogyha éjféli jő, a' kertben
Kötve léssen két ló már,
Es leérvén várj setétben,
Mig Fatime lesz a' kertben.” —”

„Lyánka eltűnt, 's én magamban
Törni kezdém a' falat
Kulcsaimmal hallván nyögni
Téged szomszéd — társomat,
'S nyerve minden, kertbe száltunk,
Szép Fatimre nem találtunk.” —

Hallgat most a' bájos ifju,
'S képzeteibe elmerül,
Epdre Úrfi is sohajtoz,
Búja újra felhevül:
„Hol vagy Ilma! hol vagy álom!
Nyugtom' én már hol találom!”

„Mit kiáltál bajnok? Ilmát?
Mondsza! ajkad kit nevez?
Hah! mi szájból hangzik Ilma!
Esmerős hang nekem ez.
Jöszte hajnal! éj oszolj-el.
Lássam, szivem kit talált — fel?”

Indul Endre kedvesével
Mátyás büszke várának,
Hol szerelme' érzetében
Elni készül honjának:
„Népe döntve bár Lajosnak
Megvirrad még a' Magyaroknak.”

„Endre! Endre! élsz - e kedves?
Vagy csak lelked szál felém?
Az vagy - e kit kedveltem már
Életemnek reggelén?”
„Ilma édes!” így a' hajnok,
'S öszve szöknek forró ajkok.

PACZEK JÓSEF.

T A V A S Z.

A' napnak sугári hevesbbek, előbujik a' mi
Legkevesebb élet — munkátlant — rejte magában.
A' tölgy makkja csirába kelend; szagot, illatot öntni
Kezd a' kék ibolya bokrokba simulva szerényen.

A' rétek zöldek; fenn leng a' légi pacsirta
'S a' magason örömet hosszú énekbe' kiönti. —
Fülmile daljaitól zeneg a' még lombtalan erdő.
A' gyengébb szellő száz dalnak hordja vegyültét.

Szép lány és honnom, mondják kikeletre jutatok.
És te, amaz, viruló mosolyogsz is szép tavaszodban.
Keblednek fenekén sugarak hévítve pezsegnek,
Egyre feszeget az erő lényedben 's lelki valódon.

És te, emez, mit tész; jobb évek magvai hulltak
Jó földedbe az ősz végén. — Hol nő kivetésünk
Zölden, bő aratást 's gyönyörűbb évkort is ígérő.
A' tél multának jele mellyik számos ezerből? —

Énekem elnémúl — mint fenn a' légi pacsirta
Hózivatar közben, — ha korán elkezdé dalolni.
Fülmile éneke ez, — a' még bús lombtalan erdőn.
Jobb lett volna neki keleten vesztegleni késve.

A' B A R Á T S Á G.

Szent érzés, te szívünk egyedüli nyugalmat adója,
Egy biztos kikötő hova a' szélvésznek előle
Térni lehet, magasat ver az érzés tüze nevedre,
Keblemben, 's ereim gyorsabban küldözik a' vért.

Hogyha bajok bántnak, ha hazánkat vesztve kesergünk.
Hogyha nehéz lánczal terheltlen vesztegel éjben
Lábunk, 's tömlöcznek fojtó levegője körülöz: —
A' te karod megölel, 's idvet cseppent le valónkra.

Is ha korunk tele int; ha szerelmünk lángja lelankadt;
Hogyha szívünk egyjét keskeny lakjára letettük:
A' mult emléket te hozod hív képpel előnkbe,
És te derengtetsz még, te derengtetsz édes utolsó.

Szent érzés, te szívünk egyedüli nyugalmat adója,
Egy biztos kikötő hova a' szélvésznek előle
Térni lehet, magasán ver az érzés tüze nevedre
Keblemben 's ereim gyorsabban küldözik a' vért!

UZDI GYÚLA

S Z É P T A V A S Z ,

midőn Fő T. Kis János Úr Csákvárt látogatta 1828ban,

Szép tavasz e' Vértest fúvel zöldíti, virággal
Megtarkítja, 's azon kellemes ágyra kapok.

A' esert és bikket sűrű levelekbe borítja,
'S ágról ágra madár víg dala közbe repül.

Igy szeretem; pázsit, 's madarak' dala kedves előttem,
És mindég örömet hoz nekem a' kikelet.

Mind elhozza nekem most is, sőt többet is elhoz,
Most vele hogy Sopron' nemzeti Bardusza jön.

Szép kikelet' szárnyán Kis jön, no ki fogna busúlni!
Rét, szeret ő; madarak' lágy dala, néked örül.

'S így ámbár mindég örömet hozza, mostán azonban
Kétszerezett örömet hoz nekem a' kikelet.

A' MAGYAR ACADEMIAI MINERVA.

T. Horvát István Úrhoz.

Gellér' bérceivel szemközt Dunaparton az olly rég
Várt székem' letevém, 's van Magyar iskola már.

Fogj helyet ott Horvát, díszes helyet engedek ottan,
Székem' fényje leszel fénybe borítva neved'.

Oh Te dicső híru! munkád' szemlélve megállasz,
'S érzed, hogy neveden már örök élet idül.

Érzed, hogy Temagad dolgot Temagadnak ezért adsz,
'S jobbomon a' néked szánt hely ürülve marad.

Megtagodád tőlem magadat, nagy példa vagy ebben,
'S nem szeretem példád', példa kiveszni való.

Hajh Magyarok, Horvát ha talán követőkre találand,
Gellér' bérceinél székemen ingadozom!

HOLÉCZY.

N A P O K.

Q napot új nap vált, 's ha ma főlhő lepte be sűrűn
A' tengersugarak csillagját, — holnap egészen
Tisztában kél föl, 's az esőnek cseppjei egygyig
Vigan csillognak fényjénél 's vigan enyésznek.

Ó napot új nap vált, 's ha bajoknak tengere lepte
 A' szivet, e' csendes folyam a' fájdalmat emészti;
 És ha tavaszt többé ném is, - öszt még újra derít föl,
 És némelly örömet még láttat az őszi es égben.

Ó napot új nap vált, 's ha az ég úgy béborul a' sziv
 Mélyén, hogy többé kiderülnie nem lehet: — akkor
 A' létel napját a' nemlét éjele váltja
 Néma sötéten, — 's a' hamvadt sziv ködtelen újra.

Ó napot új nap vált, 's szívem fájdalma közelget
 Végéhez! látom napomat, melly néma ölébe
 Elfogad; - a' sziv meg - fog menekedni ködétől,
 És a' nemlétel jó menyjét ízleli hamva.

Ó napot új nap vált, 's te is egykor látni szívemnek
 Megfogod hívségét; — későn már, a' hamu többé.
 Éltet nem nyerhet, 's napod is lesietve dölendesz
 Mellém, — és rajtunk hosszan vált ó napot új nap.

G Y Ó R.

Mennyi dicső emlék tűnik mosolyogva agyamba,
 Zajduló folyamok kedvellett Győre, nevedre!
 És valahányszor elő - tűnnek szép tornyaid a' hiv
 Képzelen, meg meg rendül bennem 's repes a' sziv.

Hányszor megnézém mohosult bástyáidat, és a'
 Régi idők lelkét vélém ott lengni fölöttök.
 Tornyaidnak tetejét hányszor megnéztem, — azonban
 Elmúlt századaid föllegjét járta be lelkem.

'S elmúlt századaid föllegjét látni gyanító
 Két szép csillagot átölelek ő benne; szeliden
 Fügött rajta szemem 's édest vere szívem elébe! —
 Almom csillaga is melegíté létemet immár.

Dé mikor álmomból éber lettem 's te mosolygtál
 Lányka élém fényes csillagkint: lelkem azonnal
 A' multat feledő, hévvel megölelte jelenjét,
 'S a' jelen egy napfény, — édes napfény — vala néki

Idvez szép emlék! melegül ma is újra tetőled
 Szívem 's olly édes heve, mint hajdanta, - először,
 A' mikor olly gyengéd 's esméretlen vala. - Idvez
 Lányka, te szép csillag, ködös éltem csillaga százszor!

B A K O N Y.

Szálas bükköknek sűrű éjü Bakonyja, kevélyen
Mért emeled födet túl a' köd légi hazáján?
Kéklőn mért mosolyogsz, mikor a' völgy árnyfödözött
Búsong és keblét az esőkény zápora mossa?

A' kor gögje fődöz, nem e, bükkök' régi Bakonyja?
Ezredeket látál tarkán leforogni előtted;
Nemzetek elhunytak 's keltek mint bükjeid ágán
A' levelek; de te állsz és rendületlenül állasz.

És ha mi eltüntünk az idő forgásai közben;
Hogyha leforgottunk, — még gögösb lész e te akkor,
Régi Bakony? Sirját Árpádnak büszke tekinted? —
Elhúny a' nagy nép, de te rendületlenül állasz!

És te szemem mért nézsz a' szálos bükkü Bakonynak
Ormán a' naphoz? mért nézed tiszta sugárát?
Mért mosologsz lelkem föl az égnek kék üregébe?
Nem hallod: zápor mint zúg lenn, rémtele, durván?

A' magason csügnek pillantásim 's az egeknek
Kék üregén, hova a' mult kornak napjai száltak
'S gögők velünk szált. — Magasat nézz csak szemem; a' völgy,
A' jelen egy zápor; — mélységbe sodrással ijesztő!

A' B É K E.

Csend lepi halmaidat, Buda; csend lepi téredet óh Pest;
'S arrább a' Rákos mezején iszonyú csend hallgat!
És ha szemem te feléd elpillant, régi Fehérvár,
Csendes dombaidat látom kékülve derülni.

Durva aczél élén reppen' másoknak el éltök
És véres folyamok zúgnak tengerbe, — búsúlva,
Houni mivelte mezején idegen méneknek atzélós
Sarka tapod le erős fiatal kora sirba, sirantlant.

Siratlant; mert ősz feje apjának leterüle
Már az előtt, a' szép kedvesnek könyje pedig nincs.
Boszszú égeti hókebelét; könnyezni idője
Sincs, — majd boszszu leend, diadalt ha nyer a' vad erőszak.

De mig ezeknek aczélok alatt fölroppenik élte,
A' vasak és a' kard-csörgés elnémul egyébhűt.
Békes sarló cseng; hal'm-má gyülik a' buza, és a'
Szántó csendest megy lekonyult fulú barmai után.

Csend lepi halmodat is, Buda; csend lepi térédet, óh Pest,
 'S arrább a' Rákos mezején iszonyú csend hallgat!
 Es ha szemem te feléd elpillant, régi Fehérvár,
 Csendes dombaidat látom békébe' derülni!

UZDI GYŰLA.

A Z Ü T K Ö Z E T.

Még minden kihalva látszik
 A' földet homály lepi
 Csillagoknak fénye játszik
 Csendes az éj 's ünnepi.
 Majd mindenfelé mozognak, —
 Ejnek sűrű fátyola
 Oszlik már — zászlók lobognak
 A' béke elszárnyola.
 Majd az ágyú szöll, — csatára
 All minden mint anyai tölgy
 'S ezredese: menj szavára
 Reng a' teher - nyomta völgy.
 Mint midőn a' menykövekkel
 Terhelt villám földre csap
 Rettentő készülétekkel
 A' két ellen öszve kap.
 Kartács, ágyú, puska, bomba
 Porba sujt sok ezreket
 Osztályként vég nyugalomba
 Dönt sok vitéz seregeket.
 Holt - test - halmok támadoznak
 Gyűlnek szörnyű vér - tavak
 A' helységek hamvadoznak
 Hangoznak jajos szavak.
 Ott kipusztult városoknak
 Látod tüzes bamvait
 'S lánczra füzött bús raboknak
 Könnyel ázott arczait
 Minden óra száz veszéllyel
 Jár, ront, pusztit gyújtogat
 Szünet nélkül, 's szerteszéllyel
 Kint és halált osztogat.

MÁLI' VÉLT HALÁLA.

Sírva és búsan morog a' harangszó
 Sírba száll létem' gyönyörű iránya
 Máli, — kedv, vigság vele már örökre
 Tőlem enyésznek.

A' díszes rózsát kinyíló korában
 Láttad orcáján gyönyörűn virulni
 A' varázs szem báját 's tetemet leírni
 Gyenge ecsetkém.

Bája legkisebb remek alkotása
 Láng eszével volt rokonúlt kegyesség
 A' szerény 's nyájas leereszkedése
 Istenésíté.

Egi árny volt ő, 's nemesebb valóság
 Szent tűzét köztünk akará tényésztetni
 'S tán azért jött csak, 's lakosult velünk az
 Angyali lélek.

Lelke porházát leraká, — repülve
 Szárnyakon ment fél oda hol hasonló
 Angyalok laknak, 's repeső örömmel
 Várva fogadták:

MÁLI' GYÓGYULÁSA.

Hála! már oszlik szomorú egemről
 A' ború, Málím' gyönyörű varázsát
 Nemi nyelé a' föld örökös sötétje'
 Gyász kebelébe.

Vissza tért hát még siratotott reményem
 Bóldog óráim nem örökre szűntek
 Láttam őt ismét vigadó körünkben
 Tánctzra hevülni.

Kedv, öröm vigság lebegett szemének
 Barna pillájin 's ajakin feselve
 Láttuk a' rózsát gyönyörű színével
 Ránk mosolyogni.

Vissza tért hozzánk 's vele vig tavaszként
 Tréfa, nyájasság enyelegve tér meg
 Látjuk a' szentet 's kegyesebbek önként
 Lenni törekszünk.

KÉRY JÁNOS,
 Zászlótartó.

K É T K E D É S.

Halvány holdnak bús világa
Fellegek közt tévelyegsz!
Szív, te is e' zárt kebelben
Kétkedés közt szédelegsz!

Az erdőnek vad homályját
Hold, te gyengén oszlatod,
Szívemet is olly borongó
Kétes fénnel untatod.

Messze lyánkám, 's él - e mindég
Szívemért, nem tudhatom;
Bár én másnak érte forró
Szívemet nem adhatom.

Egy keblem van, 's egy leánynak
Lehet abban szép neve;
Egy szívem van, 's egy leányért
Forrhat annak nagy heve.

Egy hitem van, néki adtam,
Más abból részt nem vehet;
Egy éltem van, 's ezt sokak közt
Felosztanom nem lehet.

Jaj nékem, ha megtagadna,
'S rólam nem is tudna már;
Ha téged', oh szép imádott!
Egy idegen' karja zár.

Ha te másnak élsz ölében,
Másnak szívod csókjait,
'S hagyod néki felfedezni
'Tested' rejtés titkait.

Oh, fogadj el engem', erdő!
Itt bujdoklom búsán én,
Haldokolván a' szerelem'
Kétes kínos tengerén.

Gyilkol ugyan a' te fényed
Homályos hold, e' helyen;
De mély gondok is feküsznek
A' zárt szorúlt kebelen.

'S a' mint borong lombjaid közt
Erdő, a' bús holdi fény,
Szívemben is olly ködös már
A' szerelmi szép remény.

Nézd, a' szellő a' pataknál
Egyik 's másik partra csap;

Majd itt, majd ott más virágot
Váltva keres, 's abba kap.

Bár Nefelejts' gyenge száján
Ült is elébb, félre tér,
'S a' roncsoló vad tövistől
Csókot, csuda! tőle kér.

Ah leánykák! szíveteknek
Melyszaggató képe ez!
Szerelmeitek még ma nekünk,
Holnap másnak éledez.

Csókba mártott fris fűzérrel
Ragyog még ma homlokunk;
Holnap hervad, 's össze omlik
Tündérfényű bájlakunk.

Oh, erdőnek bús homályja,
Beléd, beléd rejtezem!
A' szerelmek' vak csapásit
Benned olly jól érzem.

Te, szelektől habra felvert
Csermely, hozzád dülök én:
Benned látom a' szerelmezt
Hányattatni szélveszén.

Látom, csermely, partjaidnak
Fűvök miként ingadoz,
Szint úgy, mint n' lányka' szíve
Ide 's tova hajladoz.

'S van felettem száraz ágon
Nyögdécselő árva hím,
Melly, midőn elfáradék is,
Mondja, mik nagy kínaim.

Ah, de megjön a' madárnak
Híve, 's már zöld ágra száll,
Zeng az erdő énekétől,
'S hím és nőtény össze áll,

Jőjj, oh lánykám, tiszta hittel,
Jőjj karomba, édesem!
Hű csókodon elfelejttem
Minden búmat, kedvesem!

'S víg dalt mondok a' magyarnak,
Vígat, 's érte rád mosolyg:
Mert most szívem, csak miattad,
Ködben erre 's arra bolyg.

HOLÉCZY.

HÍV SZERELEM GYŐZ.

Elbeszélés

MAJOVSKYTÓL.

„Régen tudtam én, hogy ez lesz a' dolog' vége!” mondá egy komor reggel még sokkal komorabb hangon Gergel, fejszéljét vállára vetvén, és szánát az erdő felé huzván. „Hm! hm!”! viszonozza Brigitta „ha az ember mindent előre tudna; ugy sok nem történe meg a' világon. Azomban a' szerentsétlenség még nem olly nagy, hogy minden segítségérül lekellene mondani. Néhány napi sirás, fohászkodás, későbbben az indulatok megszűnnek, és az egész dolog feledékenségbe megy. Jól tudom én, hogy szoktak az efélék menni. Hiszem énis valamikor ifju voltam.” Igy valahogy eszeskedett Brigitta, és szinté munkájához fogott.

Máskép volt 'Suzsival, ki kamarájában ülve világos kék szemeit majd egészen kisirta, a' mostoha sorsot vádolta, és a' boldog hajdant vissza ohajtotta, mellyben a' születés' külömsége a' szerelmi boldogságot nem akadályozta. „Melly kábaság” mondá magában „hogy a' nemes tsak nemest, a' nemtelen tsak nemtelent szerethet, mintha a' jó Isten szívünkbe nem épen azon indulatokat plántálta volna, mellyeket az urakéba.

Könnyű volt 'Susinak mind ezeket rendre elgondolni, a' várban máskép gondolkodtak. Már pedig ki nem tudgya, hogy egy várban szült gondolat mindég helyesebb, mint egy szegény jobbágy-gunyhói. Gróf Lugos az egész 175 főből álló familiát öszve hívta, hogy azon fergeteget, melly a' már 600 evig virágzó házat fenyegette, böles tanáts által elhárithassa. Az elrendelt órára teli volt az egész tágos udvar fényes hintókkal, mellyekből öregek, és fiatalok, gazdagok, és szegények,

szépek és rutak, szóval, az egész nagyságos Gróf Lugos familiának minden ágai kiszállottak. Külsőjökből is könnyen észrevehette kiki, melly fontos tárgyul szándékoznának a' rendkívüli gyűlésben értekezni. Mert valóban olly meredten, és hallgatva közeledtek egymás után a' nagy palotához, hogy senki sem aggodott volna, valamennyit Harpocrates' papjainak tartani.

A' familia-palotának magas szárnyajtái kinyíltak, a' bemenők mély tisztelettel, és valamelly ajtatos berzadással köszönték az ösöket, kik eleven emlékekben a' falakon fügtek — — Mindegyik a' zöld posztóval fedett ásztal körül azon helyt elfoglalta, melly korához és méltóságához illett. Nem soká, és egy kinyílt oldal ajtóból a' gyűlésbe lépett Gróf, és Grófné Lugos.

Contiguere omnes, intentique ora tenebant,

Inde thoro Pater Aeneas sic orsus ab alto.

„Tudva vagyon Nagyságtok előtt, mi okból fárasztottam légyen ide minnyájokat, öregségemre azon szerentsétlenséget kellett elérnem, hogy régi házunk' egyik tagja Sándor fiam (oh szerentsétlenség, hogy így kell őt neveznem) azon ditsőséget, melly egyedül tsak minket diszesit, melly is nem kevesebben áll, hanem hogy az évek' olly hoszu sora által még egy sem jött nevünk lajstromába, ki nemtelen vérből szármozott volna. Ezen ditsőségtől mondom meg akarja házunkat fosztani Sándor fiam” Lugosnak ezen szavai, mellyeket nem kevesebb tüzzel mondott, mint régen Cicero ad Patres conscriptos, az egész gyűlést olly mozdulásba hozták, mint ha már Hannibal Róma előtt állana. Az én, és az Anya Grófné Lugos, született Báro Pelvai Kristina' minden intése, könyörgése, és parantsolattya nem volt olly hathatós, hogy az őseiről megfejtkezett ifjút észére vizsgálta térítette volna.

Elhalgatván Lugos egy a tanácsosok közül pathos-
sal mondá: „Nagysága méltóztatik megengedni, ha azt
merészelem állítani, hogy az egész szerentsétlenségnek
tulajdon maga az oka.” Ez rettentő vakmerőség volt, ki
hallott valamikor egy mehez hasonló szemtelenséget?
Grófnak mondani, ő volna valamely rosznak oka.
Rosz néven is vette Lugos, mert a grófi szemek rül-
kánként szikrástak, és csak a fontos értekezés határoz-
ta arra, hogy méltó haragját megényhitván, megvető-
leg kérdezte, miben állana a vétké. „Miben?” mondá a
tanácsos hányszor intetem én Nagyságát, hogy Sándor
nevelésére jobban ügyelne. De az mind a szélbe ment.
Emlékezik-e még, melly számtalanszor mondám: Molnár
nem jó elveket ültet az ifju gróf' lelkébe. egy nap sem
mult, hogy legalább husszor nem predicált volna neki
az emberek egyenlőségéről, csak a lélek. monda,
külömbözteti meg egymástól az embereket, és a tsele-
kedetek nemesítik őket. Ezen, és ehez hasonló eszte-
lenségekre mind addig oktatta, míg szegénnyel azt hi-
tette el, hogy akármely szántóvető épen az volna, a'
mi ő. De valahányszor ezekről szólottam, mind annyi-
szor kellett hallanom, hogy Molnárnál jobb tanítót
soha sem kaphatna Sandor. Most itt vagynak a követ-
kezések.” Ezen szavak céljokat el nem hibáztak, Lugos
belsőképen megesmerte hibáját, belsőképen mondom,
mert külsőképen azt egy grófnak sohasem szabad, mélt-
osága ellen volna, megvallani, hogy a' hó fejr, ha
egyszer feketének mondotta.

„Nem Molnár az oka, hanem Gergel' leánya” mon-
dá dictátori hanggal Lugos. „Ugy van” felele egy kis
asszony, kit hoszu tapasztalásán épült okossága az el-
sők közé ültetett. „Ha a' leány nem tsábitotta volna el
Sándort, ugy soha sem felejtkezhetett volna el olly
annyira magárul; hanem ugy minden módokat elkövet-

nek az éfféle paraszt szépek, hogy az aranyos halatskát hálójokba kerithessék, ártatlan mosolgások, édes pillanatok, sóhajtások; és az Isten tudgya, mi félekélnak ezen tsábitók' hatalmában. A' tapasztalatlan úrfiak mind ezeket jó pénz gyanánt veszik, és megsem gondolják, midön már a' tsalárdságnak áldozattyává lettek'. Sokat hozott még elé a' mivel bébizonyította, hogy 'Susi' igyekezett, Sándort eránta szerelmessé tenni, holott szegény több mint fél évig az ifju Grófnak még árnyékától is ótta magát, és ámbár Sándor, legalább szász éjelt eltöltött 'Susi' ablakjánál minckelotte ez egyszer azon meg jelent volna.

'Susi'nak, és szüleinek vétkérol elegendően meggyőződve a' gyűlés, arról folyt a' további tanáts, hogy lehetne már most a' dolgon segíteni. Istez a' valódi pont, mellynek előadására a' gyűlésnek legnagyobb része váarakozott. Mert azt tsak minden ember fogja tudni, hogy az e'fele esetekben semmi hathatossabb segítség nintsen, mint a' vétkest minél hamarébb egy úgy neveztetett eszes gondolatra hozni, ez pedig házasság által legkönnyebben megtörténhet, nem volt pedig az egész gyűlésben talám hat személy, kinek titkos plánumai nem lettek volna. Az egyiknek leánya, a' másiknak unokája, testvérje, vagy ha neki nem, úgy valamelly jó baráttjának volt épen Sándornak illő hölgy. Sőt némelyeknek a' tulajdon ege is eszébe jutott. Ezek' számában az előttünk már esmeretes Kisasszony is volt. Ki megtzáfolhatatlan alapokkal bébizonyította, hogy Sándort minél hamarébb meg kellene házasítani. „Tsak neki való feleséget adgyunk neki, és fogadom, hogy kevés napok után elfelejt minden regényes jelenéseket”. Ebben igaza volt a' Kisasszonynak, mert a' ki egész életében soha sem látott, annak az esküvés után kinyílnak szemei, és bizonyosan észreveszi, hogy a' földön él, ha bár öröké az egekben lakott is.

Az okos tanácsok nem mindenkör szoktak követőket találni; de most úgy volt, jelig hogy a Kisasszony kibeszélt, már mindegyik helybenhatta böles véleményét.

Nem olly könnyű volt a neki való hölgyre szert tenni, mint ezen gondolatra fakadni. Nem talán mintha körül belől nem lett volna elegendő leány, ki szerelmével boldogíthatta volna Sándort, ez a legkisebb akadály volt, mert századunk sokkal inkább meg van áldva, minthogy leányokban fogyatkozást szenvedne; hanem az volt a nehéz feladás, mellyikét adnák neki? akár melly szegény sorsú ember sem fogad el bár melly leányt menyének. Mit gondoljunk még egy Gróf Lugosról, ki 175 öst másfél falut, és egy 600 éves várat bír, ennek a ki szándékozik menyé lenni, szembetűnő tulajdonságokkal kell tündöklenni. Ezek közt pedig a legelső, és legszükségesebb a pénz „*Conditio sine qua non*”, Báró Ferk igen gazdag és egyetlen leányát kivévén magzatok nélkül volt. A mi leányát illeti, azon sem foghatott ki semmit is okos ember, ha csak talám azt nem, hogy már jó formán az ősz felé hajlott, de ez nem csak hogy nem véték, hanem ha jól megfontoljuk erkölts is lehet. Egy a tanácsosok közül valamit görbe hátrul sűgött szomszédja fülebe; de ennek megkellett volna gondolni, hogy nem lehet mind egyenes ezen a fogyatkozásokkal teli világon. Az esmeretes Kisasszony Ts. Ns. Nemzetes, és Vitézlő?!?! Ludmay Urnak, ki elvesztett szüzességéről beszélt valamit, mondta: „Ha ezt nem akarnánk is tekintetbe venni, úgy az elég, hogy hebegő nyelvvel egy értelmes szót sem ejthet”. Azomban én azt tanácsolom minden házasodni kívánó férfinak, hogy száz szépek közül illyent válasszon magának. „Es miért”? ezen kérdést hallom sok felől felém hangozni; de megvagyok arról győződve, hogy csak a nótelenektől, mert a házások sokkal jobban tudják az okát, mintsem, hogy ezen kérdést tehetnék,

Valamint Báró Ferk leánya, úgy sok mások kérdés, és vizgálat alá vevődtek, ebben ez, amabban az nem volt a' közönség tetszésére. Az egyik igen fiatal, a' másik igen öreg volt. Végtére tsak ugyan ha bár nem köz akarattal is; de még is a' többség által Gróf Lugos Sándor hölgyivé választatott a' sokszor említett Báró egyetlen leánya Helena. Volt ugyan némelly, a' ki azou kérdést tette: ha valjon szeretné-e egymást az ifju pár; de az efféle tsekélység feleletre sem tartatott méltónak. „Ha tsak a' fő dolgok rendben vannak, a' mellékesek önként meglesznek. És ezzel feloszlott a' gyűlés.

„Mon cher fils” mondá Grófné Lugos fiának, kit szobájába hívatott, azért hivattalak, hogy szerentsédet tőlem megtudhassad, tudom megfogsz velem elégedni. De mire magyarázzam hidegségedet, vagyis inkább félénkségedet; talám tsak nem tartasz olly kegyetlennek, hogy elkövetett hibád miatt, még most is tudnék haragudni, régen elyan az már felejtve. Hiszem tudom én, hogy a' fiatal vér forr, és azért az ilyen tsekélységekert igen könnyen ellehet engedni. Mintha az egekből esett volna le, vagy mintha valamelly nehéz álomból ébredt volna fel úgy látszott neki, midőn Sándor azt erősítette, hogy 'Susit a' legforróbb indulattal szereti. „Comment? vous l'aimez”? fiam! te így beszélsz? nem ez lehetetlen. Egy Gróf Lugos így nem beszélhet. Erigy fiam fekügy le, bizonyossan beteg vagy. „Igen is kedves Anyám! beteg, rettenetesen beteg vagyok, és nem is fogok hamarébb meggyógyulni, mint ha kiváságimmal meg fog egyezni”, viszonozá hevesen Sándor, és az Anya' tanátsa szerint szobájába ment, nem hogy lefeküdne; hanem hogy ott azon módokról gondolkodhassék, melyek szerentsétlen állapotjában segítségére lehetnének. Hogy 'Susiról le nem mond, az tökéletes szándéka, volt, azomban mit ér a' legerősebb szándék is, ha a' végrehajtásra való eszközök hibáznak.

Azalatt, míg Sándor a legkülönösebb gondolatoktól üzetetett, Lugos számos vendégeitől bútsút vett, és a Grófné szobájába sietett. „Tehát mit mond Sándor? Il ne vetik pas. Ej dehogy nem akar tudom, hogy azonnal fog akarni, mihelyt én szóllok vele”. Azonnal meg is tette volna, ha csak a grófné arról meg nem győzte volna, hogy most nyugalomra lenne Sándornak szüksége. „Pahpah” monda Lugos ha nekem minden efféle tselekedetem után nyugalomra lett volna szükségem, ugyan mikor lettem volna valamire alkalmas? No nem egyenlők a természetek. Tovább beszélgettek volna még a nagyságos házastársok, még némelly apró elemes történetekéket elébeszéltek volna ifjúságokból; de épen midőn névető hanggal Örsire emlékesztette volna a Grófnét, akkor meghuzta a Szakáts a konyha tsengetőt, mellynek kellemetes hangjára az egész grófi ház az asztal köré ült.

„Hívjátok az ifjú Grófit vatsorálni” parantsold Lugos. „Nintsen a szobájában felele az inas két fejhajtással. Nintsen a szobájában? vallyon hol lehet? bizonyosan a tisztartónál lesz, mert arra láttam memü. A vatsora felett még külfölbféle tanátsoltatott Sándor házassága felől, a holnapi nap a menyasszony látogatására határoztatott, és ezzel vége lett az asztalnak. Még minekelőtt lefeküdüe, Sándor szobájába akart a Grófné menni, hogy ha megérkezett mint léte felől tudakozódjék, mivel még is esendessen találta, minden szándékával felhagyván háló szobája felé fordult.

Sándor valóban a Tisztartóhoz ment, a mint az inas mondotta. Ez milyen ember lehetett, már azon ítéletből gondolhatjuk, melly a grófi familia gyűlésében tartatott róla. Maga is még ifjúsága zengéjében a bal sors csapásaitól üzetetvén Sándor fájdalmait vállaképen érezte, azomban sokkal gyengébb volt, mintsem hogy szerencsétlen tanítványán massal, mint szíves rész-

vétellel segíthetett volna. Hogy még is valamennyire fen tartsa bátorságát, a' már vissza menőt azzal vigasztalta, hogy még nem volna minden elvesztve. „Ki tudja” úgymond Molnár, mi történhet még. Vannak példák, hogy egy nap, sőt egy óra évek által koholt plánumokat megrontottak. Tsak bátor, és vig' kedv, még minden jóra válhat.” Ezek után szint olly búsan hagyta el Sándor a' Tisztartót, mint hozzá' jött. Szobájába érvén majd sirt, majd sóhajtozott, majd ült, majd ismét hosszú lépésekkel alá' s feljárt, lefeküdt, és ismét felkelt, szóval mindent cselekedett, a' mit a' szerencsétlenül szerető'k szoktak cselekedni. Végte're kinyílt ablakjára dült, és a' fekete fátyolba borult csendes tájéket tekintette. A' hold' ezüst világa, a' tiszta ég' boltozatján ragyogó számtalan csillagok, a' kastély kertjében folyó pataknak kellemetes zúgása ez előtt nemés lelkének szint anyi örömtárgy volt, most foganatlan volt szíve mind ezekeránt. Néma fájdalom szorongatta.

Hosszú ideig gondolatjaiba merülvén egyszerre némelly hangokat hallott közelíteni. Közelebb érvén ezekben az Attya' kertészét egy jó szívű ifjú legényt esmert meg. Ez üvegházait még egyszer körül járván munkáját énekeléssel könnyebbitette. A' többi közt ezen versei:

„Jer kedvesem, kövess engem,

Bár mit mondjon a' világ.

gerjesztették fel Sándor' figyelmét. Villámként érték ezen szavak szívét, hirtelen becsapta az ahlakot, és lefeküdt, nem hogy aludna; hanem hogy ezen hatalmas szavakról tovább gondolkodna. Mint egy óra múlva egészen elszó' hanggal mondá: „Am legyen” és ezzel elaludt.

Még alig jelentette a' szürke hajnal az új napot, midőn grófné Lugos már egész udvarát az udvar' bi-

rótól fogva egész az utolsó kályhafűtőig kálármázta. A' legpompásabb batárnak kikellett a' kocsi színből jönni, a' kocsisnak pedig a' nem régen öt évre kapott új arany-paszomántos liveriába bujni, maga a' grófné minden aranytát, valamennyi gyöngyeit, szegény job-bágyai' szint annyi könnyeit magára vetette, és így fel-készülve fiához ment. Ez még mély álomba volt me-rülve, sajnálta ugyan felkelteni, azomba a' dolog, melly miatt jött, sokkal fontosabb, és sürgetősebb volt, mintsem hogy soká lehetett volna várakozni. „Bon jour mon cher fils”! monda a' grófné a' keltésére felserkent fiának. Ez nem kevéssé bámult azon, hogy az Annát már olly korán és egész pompában szobájában látná. Né-hány szó, és a' bámulás ijedéssé vált. „Oui, oui mon coeur” monda Lugosné minden készen van már, tsak öltözködj, és azonnal útnak indultunk. Első ijedéséből valamennyire magához térvén Sándor gondolta, hogy most nem volna hathatósabb eszköz mint engedelmes-kedni. Azért a' legnagyobb hirtelenséggel ruháját magá-ra vetette, a' már készen álló kávé sebessen behörpöl- tetett, a' grófné előre, utána a' fia a' kocsiába lépett, a' hosszú bajuszú medveként szőrös orczájú kocsis a' lovak közé vágott, és, most egyenesen Báró Ferk felé vitt az út.

A' ki már valamikor a' hóhér' kocsiján vitetett, az képzelheti magának útasunk' állapotját. Eleget pró-bálta ugyan az Anya vigasztalni, de Sándor minden szava után tőle távolabb, a' kocsi szegletéhez pedig kö-zelebb vonult, úgy hogy végtére már egyszer a' kocsi párnák közé jött, itt szeméit behunván bal sorsa' elke-rüléséről gondolkodott. A' grófné fiát aludni gondolván maga is mind inkább a' szeglet felé vonult, és nem so-kára mind ketten álmodni kezdettek, Sándor ébren; az Anya pedig voltaképen. Ez a' pupos háttasban már menyét ölelte, amaz pedig lökéletessen elvult szánya,

inkább egyenesen a' pokolbéli Sátán torkába, mintsem Helena' larjai közé esni.

Illyen egymástól egészen különböző gondolatokkal Gyeryán felé közeledtek. A' nap már magossan állott, bár Ferk pompás kastélya már a' fák közül kilátszott. Sándor' szíve a' lovak' minden lépéseivel erősebben dobogott, midőn végtére a' kocsit megállott. Báró Ferk az ajtó eleibe jött volna, hogy a' nehezen várt vendégeket felkísérné, akkor inkább holthoz, mint elevenhez hasonlított.

A' első köszöntések után azonnal a' fundamentalis dologra került a' beszéd. Kétség kívül a' kedves hölgy is meghivattatott, ki földre sütött szemmel, nyájas mosolygással, és szüzi elpirulással megjelent. A' grófné minden harmadik szava valamely mentegetés foglalt magában. „Il est tout decontenance” mondá ugyan jój már magadhoz hiszem egészen magadon kívül vagy édes fiam! Tulajdonítsa gyakortalanságának zavarodását kedves Baronesse”. Es tudgya az Isten (miket hozott még elő. Ez azonban mind szükségtelen volt. Ferk, és leánya mást nem kívántak, mint férjt, ez pedig Sándorban feltalaltatott. Ferk is mondott valamit, a' mi mint egy mentegetés hangzott, hogy elejekbe nem indult; de ez is elmaradhatott volna, mert, a' grófné csak olly menyét kívánt, melly által háza ismét virágozhatott, e' felől pedig Helena bizonyossá tette. Így tehát mindegyik megvolt elégedve, egyedül Sándor volt azon áldozat, mellynek esni kellett, hogy a' többi boldog lehessen.

Valóban esudálkozásra méltó dolog, hogy soha sem szokott nagyobb igyekezettel, és hirtelenséggel valami végbe vifetni, mint ha valakinek szerencsétlensége az utolsó cél. Lassu az emberek' legnagyobb része a' segítség' nyújtására; de véghetetlen gyors annak megrontására. Talán nem mondok sokat, ha állítom, hogy a' nye-

morultak' századik része sem lenne, ha azon igyekezetnek tsak felét jóra fordítanánk, mellyel ártani szoktunk. Ezt Sándor is érezte. Mert alig hogy Ferk' házába ért, már tökéletesen elvult a' házasság intézve, még azon estve megtörtént az eljegyeztetés, és tsak egyedül a' fő város távolyságának köszönhetette, hogy az esküvés 20 napra halasztatott. Tudniillik annyi időt kívánt a' lakadalmi ünnepnek diszes készülete, a' mellyhez való szükségeket a' szabót, és aranyművest sem felejtván a' fő városhól kellett megszerezni.

Mindenki, a' ki Sándort reggel és most látta méltán csudálkozhatott, olly szembetűnően változott meg. Még déltele elismérhetetlen jelekkel fel volt a' bú homlokára festve, tsak a' legvégsőbb szükség hozott ki belőle némelly szót; most ellenben szelid, kedves, vidám, sőt vig vala. Ez természetesen nagy örömmel tölté meg a' grófnét, de nagyobbal Helenát. Mert ez mit gondolhattott mást, mint hogy ezen változásnak ő volna az egyetlen oka? Ha mi férjfiak nem vagyunk azon hibától mentek, hogy ollyan tulajdonságokkal kecsegtettyük magunkat, mellyeket soha sem birtunk, mit mondjak leányról, főkép olly leányról, mint Helena?

Elvégezvén tehát szerencsésen a' nehéz munkát más nap reggel ismét a' vizutra készült Lugosné fiával. Az elmenetel előtt miről beszéltek legyen a' szülők, és a' gyermekek egymás közt igen könnyű elgondolni. Az utóbbiakra bizván a' szivbélieket az elébbiek tsak az oeconomiára tartozókkal foglalatoskodtak. Egyszerre az ajtó előtt áll az utazó kocsi. Sándor kedves hölgyét végsőszerű öleli, Lugosné a' contractusnak még egy fontos pontyátlemlíti és elrepültek minden hegyeken túl. Soká nézte még Helena a' kocsit, kesőbbben tsak az utánna hagyott por felhőket látta, de ezek is kedvesek voltak előtte, hiszen leendő élete' párjától jöttek. Ezek is eltűnván magányos szobájába ment, a' hol a' klavir

édes hangjaival vegyítette sohajtását. Más leány talám kételkedett volna Sándor' hivsége felől, vagy talám végső ölelését is sejditette volna az elmúltban. De ilyen alacsony véleményeken felül volt a' mi vitéznénk, ő sokkal inkább megvolt ritka tulajdonságairól győződve, minthogy elhihette volna, hogy férfi taláftathatók, ki azoknak ellent tudna állani. Hogy eddig senki sem akarta magát azok által boldogíttatni, annak oka egyedül abban állott, hogy senki nem esmerte. Sándor volt azon szerencsés, és ő volna hivtelen? Pfuj! Ezen gondolat még álmában sem háborította.

Még Lugosné jól el sem ment, midőn Ferk már tudósította a' közeli falukban lakó uraságokat leánya' lakadalmá felől, melyre barátságosan megis hívta. Az urak nevelték, az aszonyok csudálták, a' leányok pedig kárhoztatták Sándort, ezen utóbbiak egy szájjal mondták, hogy nekik Sándor egy átaljában nem kellene, tsak azért sem, mivel Helenát kedvelné. Ez azomban a' róka, és szülő mesére emlékeztette őket.

Haza érkezvén Sándorral Lugosné a' közeli menyekzőre mindent elrendelt. Kertész, vadász, sakács, pincze mester, mindegyik a' maga nemében dolgozott, a' mennyit tsak keze birhatott. az egész grófi erdőben egy vadnak, a' kertben egy ananasnak, narancsnak, és ki tudná mind azon ritkaságokat elnevezni, nem volt szabad megmaradni, ezeknek mind a' konyhába kellett jönni, onnan pedig két résznek a' moslékba, egynek a' konyha' fejedelem' szobájába, tandem a' negyediknek az asztalra. Ezen foglalatosságok közt elmúltak egymás után a' napok a' nélkül, hogy valami különös változás elő adta volna magát. Sándor rendessen 'eljart minden nap a' vadászatra, legalább úgy mondotta, midőn izzadság, és portól meglepve estve felé haza érkezett. Végterő megerkezett az óhajtott nap: Már korán reggel megerkeztek a' vendégek. A' kocsik szünet nélkül jöttek, és

mentek. A' köszöntések vég nélkül valának, az egész vár ünnepi díszben vala. Grof Lugos ugyan tartott udvari káplant, azomban hogy az esküvés nagyobb pompával tartassék, a' közel lévő faluban lakó fő tiszteletű Superintendens hivattatott meg. Az idő éppen aratásban lévén ez a' kirendelt órára meg nem jelent — Nem hibáztak a' társaságban olyanok, kiknek egész életek csupa gyanu, és előre látásban telik el, ezek a' praedicator' késedelmét rossz jelre akarták magyarázni az ifju párt tekintvén; de voltak mások is, kik az ilyen alacsony előítéletet nevelték. Távol vagyok tőlem, hogy az elébbiekkel egyet értek, sőt magam is mondom, hogy nincsen ennél nevetségesebb dolog. De ez egyszer még is csak az övék lett győzedelem. Mert a' mint azonnal fogjuk látni, olly esapás érte nem csak az ifju párt, hanem az egész Grof Lugosi házat, hogy hoszu időre el nem felejtette. Megjelent végtére minek utánna négy óráig vártak volna, a' fő tiszteletű Ur. Az ünnepi alongen paróka fején a' fekete palást nyakán, és karján, három szegletű kalapja hóna alatt, a' Szent Biblia pedig kezében, belépett. És ezzel tehát mind jelen valának, kikre szükség volt, csak a' vőlegény és a' menyaszonnyért kellett a' felső szobákba menni. Az elsőt voltaképen meg is találták, de a' másokra se hogy sem lehetett szert tenni. Sikeretlen volt minden keresés. Sándort sehol nem lehetett fellelni. Minthogy közönségessen a' tisztartónál szokott lenni, ott is kerestetett; de ma ott sem találtatott. Egy óra mult a' másik után, és Sándor még mindig meg nem jelent. Estve fele valamelly vastag por felhő közeledett a' várhoz, rövid idő mulva egy lovaglot lehetett észre venni, kiben eleinte Sándort reméltették. Ez nem sokára meg is ált a' vár' kapuja előtt, de nem Sándor, hanem egy esmeretlen volt, ki egy levelet adott Lugosnak, és azonnal ismét vissza felé nyargalt. Már lóra ülven azon kérdésre, hogy kitől kapta

légyen a' levelet, azt felelte, hogy nem esmeri, és ezzel ment. A' kérdés azonban sükségtelen volt, mivel első tekintettel Sándor' kezére esmert Lugos. Reszkedve feltöri, és olvassa: „Igen fájlalom, hogy szeretett Szüleimet efféle irással kell szomorítanom, azonban egész életem' boldogsága sokkal fontosabb előttem, mintsem hogy azt csupa gyermeki engedelmességből feláldozhattam volna. Kereséssel ne fáradozzanak, mivel mindeneket úgy intéztem, hogy fáradságok sükeretlen legyen.” Tovább nem olvashatott Lugos dühében, a' grófné nem halgathatta tovább fajdalmában, a' megcsalt Helena nem álhatott tovább szégyenében. A' vendégek' része nem tartózhatta tovább a' nevetést, egy más résznek a' kár-öröm legelevenebb színekkel ki volt homlokára festve. Egy harmadik része sajnálta a' — — jó eledeleket és italokat, mellyeknek most ugy kárba kellene veszni. A' fő tiszteletü Ur a' stolára gondolkódván nem győzte a' szegény Helenát elegendően szánni. És így a' mennyi ember annyi érzés volt. Lassan eloszlottak az urak, ezek közt Báro Ferk is kedves Helenájával. Ez a' kocsiba lépven fogadást tett, hogy ezentúl a' férjfiakat mind gyűlölni, és előlük mint a' gonosz lelkek elől futni fog. Lugos egyre másra káromkodott, és fiát agyölöni készült, Lugosnétól pedig minden negyed óra alatt (husszor) lehetett hallani: *o malheureuse, que je suis, o mon fils, mon cher fils ou ete vous?*

Már úton lévén Ferk boszuról kezdett gondolni. „Nem ez még egy Ferkkel sem történt, ez boszuálást, véres boszuálást, kíván.” így monda és vissza a' vár felé fordította a' kocsit. „Igen de kin boszullyuk meg kedves Báró? mondá Lugos a' habozva belépő Ferknek.” hiszen láttya, hogy magam is magamon kívül vagyok. Ha az átkozott fiu most it volna, ugy egy lövésre kiadná fekete lelkét; de ha nincs itt, mi tévők legyünk? „Én ugy vélem” kezdé Helena beszédgyét a' legnagyobb

bűnös nem messze van. „Valjon ki lehet az? oh mond-
 gyá meg kedves kisasszonyom, és azonnal puskát töltök.”
 „A' majoros' leánya” Hogyan a' majoros' leánya? Nem
 más. Tökéletesen megvagyok árrul győződve, hogy az
 adta legyen neki ezen istentelen tanácsot. Tsak te ijesz-
 meg atyádot és tudom mindenre reá fog állni, teled
 magad, mintha megakárnál halni és más eféléket, tu-
 dom, ezeket mind addig beszélte neki míg a' könnyen
 hívó ember megtette. „Kisasszony igazat mond, Sándor
 soha sem felejtette volna ki legyen.” Ezen szavakkal mel-
 lék szobájába ment, legjobb esővét a' falról levette három
 golyóbissal megtöltötte, és a' szerencsétlen Gergely' la-
 kása felé indult. A' kölkeitől megfosztott orosz lány' or-
 dításához hasonló volt szava, mellyel a' bezárt ajtót
 kinyitni parancsolta, ez azomban zárva maradt. A' gróf
 másodszor, és harmadszor megújította a' legretentőbb
 káromkodások közt adott parancsolatját; de az ajtó
 mindég zárva maradt, negyedszer annak megnyitását
 többé nem kívánta, hanem lábával úgy megrugta, hogy
 azonnal sarkából kiesett; alig hogy az ajtó ki volt nyil-
 va, már a' puska' durranása is öszve hívta a' megijedt
 szomszédokat. Közönséges tulajdonsága az emberi ter-
 mészetnek, hogy a' tett után megcsendesedik a' vér,
 ha bár melly hév lett volna is az előtt, és a' meg-
 bánás azonnal itt vagon. Ezt magam tapasztalásából
 mondom, sokan azok közt, kik ezt olvassák igen jól
 megfogják beszédemet érteni. Minthogy pedig vagnak
 szempillantatok, mellyekben mindenről, tulajdon ma-
 gunkról is megfejtkezünk, kívánom, hogy az eléle
 szempillantásban végbe vitt cselekedet mindegyiknél
 olly szerencsésen végződjon mint nálam, és Luçosnál.
 Evvel közös volt azon tulajdonság, melly az indulato-
 sok' nagyobb része' tulajdona, tudnillik a' szív' jósága.
 Oh bár ezt venné a' világ tekintetbe; de ez olly bir-
 tok, mellynek becsét az emberek' lekkissebb része es-

méri. A' tett szerént íteltetünk ; mi határozott légyen ben-
nünket erre, vagy amara a' cselekedetre, az olly cse-
kély tárgy, hogy arrúl még tsak gondolkodni sem mel-
tótzatnak a' világ' böles biráji —

Elsütvén tehat puskáját Lugos a' halál' sápadtságától
fedve egy padra dült, a' fájdalom annyira hatalmat
vett rajta, hogy a' számosan be jövő parasztakat sem
vette észre. „Az Istenért mi baja a' nagyságos urnak?”
Ez volt minden, a' mit hallani lehetett. Végtere egy
azt találta ki, hogy a' gróf beteg, és hogy a' várba kel-
lene vinni. Hát nem értitek hogy utolsó erejével tsak
azért sütötte el a' puskát, hogy valaki segítségére jőj-
jön, hiszen azt tsak gondolhattátok, hogy ezt az üres
négy falat nem szándékozott agyon löni.” Ezzel ketten
gyámolították a' grófot, kiknek segítségekkel a' várba
jött. Helena a' grófot ilyen állapotban jönni látván azt
vélte, hogy Gergelnél valaki ellentállott neki, ebből
magára rosz következtetéseket félvén az Attyának a' visz-
utat tanácsolta, a' ki késedelem nélkül vissza is ment.

A' várba érkezvén a' gróf hálószobájába vitetett,
a' hová nem soká a' grófné is megérkezett, ez tobszöri
kérdésére, mi baja volna férjének, feleletet nem kapván
szünet nélkül monda: *o malheur, sur malheur nul hom-
me ne souffre tant de douleur, que moi.*” Ezzel a' pa-
rasztokat, kik már ki mentek, követte. A' Gróf ma-
gára maradván, a' sorsot vádolta, hogy olly szeren-
cétlen indulattal ajándékozta meg. Az ijedéstől elfárad-
ván végtere elaludt.

Az alatt, mig a' Gróf alszik, a' grófné pedig a' fiát
siratja, lássuk, hová lett és mit cselekedett Sándor?
Minek előtte ezen tárgyrul beszéljek, elő lehetne ta-
lán hozni 'Susi szenvedéseit, midön látta, hogy a'
várban minden Sándor' lakadalmához készül, men-
nyit sirt, foházkodott, és a' férfiak' álhatatlanságát
vádolta légyen. Hányszor mondotta forró könyhul-

lajtások közt, hogy nincs olly sajnálkozásra méltó teremtés, mind a' melly leány férjfinak, főkép úrfinak hisz. „Ők tsak azért gerjesztenek bennünk indulatokat, mellyeket ők soha sem éreztek, hogy tetetett szerelmek' hattyu szavának híven fájdalminkat nevehessék. Én olly híven, olly forróan szerettem, a' hitetlen pedig elhagy, és azt, a' mit tsak ezen kebel érez iránta, a' gazdaság' hamis fényve közt keresi. Ám legyen, nem akarlak káromolni, légy szerencsés, ha mégis hitszegő szerencsés lehet.

Ezek valahogy voltak 'Susi gondolattjai. Szülei előtt fájdalmát szorgalmatosan titkolta; fittyával ez könnyen történhetett, minthogy ez keveset volt odahaza; de az anya előtt fájdalma nem volt titkos, ez sokszor nedves szemekkel találta. akkor közönségesen azal szokta szegény leányát vigasztalni, hogy az embernek minden előre megvolna már az Istentől határozva, mindegyiknek úgy mond, ki van uttya mérve, a' mellyből tsak egy körömnnyire sem lehet eltávozni. Hadd el édes leányom, ő nem neked való, hogy is gondolhatod. hogy téged egy gróf szerethetne, majd el fog aziljönni, a' ki neked van szánya, ne félj, nem fogsz te mint vén leány meghalni. Így beszélt az öreg. Ezen vigasztalás azomban keveset használt. A' rendeltetést ő is hitte ugyan; de éppen az volt rossz, mivel gondolattya szerint tsak Sándor, és nem más lehetett neki szánya. Egy nap a' másik után elmúlt, annélkül hogy Brigitta' szava: majd elfogja ő felejténi, bétellyesedett volna. Egy ilyen alkalommal, midőn 'Szusi erősebben, mint máskor fájdalmának engedett, mondotta Gergel azielőttünk már esmeretes komor szavait, a' régi tudásáról. Azomban nem legjobban tudta, mivel alig lehetett még jól az erdőben, midőn Sándor hirtelen belépett és elfulladásá miatt egy szót sem beszélhetett. Oh nagyságos Ur! kimél-

je meg szegény leányomat látogatásával, igen jól tudgyuk mi, hogy ezen becsületre méltatlanok vagyunk. Sándor minden felelet helyett Szusi kamarájába ment, a' hol már tudgyuk, melly állapotban volt. Sándor bejövetelén való ijedését, és egyszerűs mind örömet könnyen gondolhatni. Az első heves ölelés, és csókolásnak mellynek mintegy tudta, és akarattya nélkül engedett, vége lévén mondá reszkedő hanggal: Mi hozta ismét erre a' Nagyságos urat? Melly hang felele Sándor? nemesmérsz többé kedvesem? Vagy igen Nagyságos ur, elfelejthettem egy ideig, de most ismét észemre jöttem, és többé nem fogom elfelejteni. Hogy értsem mind ezeket? Hiszen egészen megváltoztál. Oh nagyságos Úr sok megváltozott az olta, hogy utoljára láttuk egymást. Mi csuda tehát, ha én is megváltoztam. Az egekért te már nem szeretsz? Mit használ a' nagyságos urnak egy szegény leány szeretete! Susim! te lehetnél hitetlen te, a' ki nek bírásaért mindenről lemondok, és azon szempillantásban teheted nekem ezen vallást, mellyben életemet örökre leakarom kötni. Oh ez sok, több, mint hogy ember elviselhetné. Vallyon mi határoz arra, hogy szerelmedet tőlem megvonnyad? Hogy lehet olyan kegyellen azzal még csúfot is üzni, kit már eléggé nyomorulttá tett? Én téged nyomorulttá tenni, kit mindenél, életemnél is inkább szeretek. Szeret, és még is el akar hagyni? Akkor hagyjak csak el téged, midőn a' világot. Veled élni, és halni, legnagyobb gyönyörűségem. Ezen szempillantattól fogva többé soha egymástól elnem válunk. És a' Bárá Kisasszony? Utálok, mint a' vétket. Most épen azért jövök, hogy örökre az enyimémé tegyélek. Az lehetetlen lesz. Semmi sem lehetetlen, a' mit eltökélt szándékkal akarunk. Akarsz-e követni? Mit kívánsz szerelmem! A' mit ha szerelmed nem csupá képzelődés, minden megfontolás nélkül meg fogsz cselekedni. Kivánnád-e, hogy öreg szüleimet elhagyjam? Nem

azt nem kívánom. Tehát? ők is velünk fognak jönni. Hogy fogod azt véghez vinni? Az anyádat rea fogom beszélni, atyádat pedig rea kenszeríteni.

Brigittának gyantusnak tetszven a hosszú beszélgetés bejött. Vére mind szívébe ütött, látván, hogy az ifju nép egymást öleli. „Az Istenre kérem a' nagyságos urfit fejezze már be efféle cselekedeteit. Anyám ezt tsak a' halál fogja végbe vinni. Tudgya meg, hogy épen ezen szempillantásban ujonnon örökös hűséget esküztünk egymásnak. Igen de mi lesz a' vége mind ezeknek? A' mi nem mindenkor szokott lenni, házasság. Mit a' nagyságos urfi akarna? Igen. De hát a' nagyságos gróf, és a' nagyságos grófné? Azok most ugyan még nem akarnak, de majd idővel. És addig? Addig ezen vidéket elhagyjuk.” Könnyen érthető, hogy ez Brigittának eleintén nem tetszett, de megtudván, hogy Sándor mindent, a' mit jussal magának nevezhetett, magához vette legyen, hogy az utazásra mindent úgy elintézett hogy abban semmi kedvetlenségeknek ki nem lennének téve, és hogy azon helyen, a' hova vinné neki tulajdon falusi jóságot akarna venni, mellynek Brigitta volna tulajdonossa, végtére tsak ugyan rea ált. „De hát az öregem? Azt tsak nem hadgyuk itt? Isten őrizz, ő is elfog menni velünk. Tsak minél hamarébb haza kell hozni.” Brigitta azonnal küldötte valamely cselédét, hogy Gergelt az erdőből haza hívja. Az alatt még ő vissza jött, holmi apróbb darabokat felpakolt, és Susival a' készen álló kocsira ült, és Nyilas felé sietett. A' haza jött Gergelnek attya nevében megparancsolta Sándor, hogy vele a' hintóra üljön, és Sárkányba mennyen. „Az Atyám megakarja ezen jóságot Sirostól venni, és azért megfogjuk egy keveset vizgálni. Azonnal nagyságos Urfi, tsak a' feleségemmel akarok még néhány szót beszélni, és valami keveset utra készítettini. Nem szükséges, mindenrül gondoskodtam én már, tu-

dom soha sem utazott olly vígan, mint most fog." Ezzel felültette a' kocsiánnélkül, hogy csak gondolkodhatott volna valami felül. Eleget mondotta ő út közben, hogy nem ezen, hanem amon az uton kellene Sárkányba menni, de Sándor nevetve mondotta, hogy ő jobban tudja, és így négy nap mulva minden különös viszonytagság nélkül Nyilasra értek, a' hol Brigitta 'Susival egy csinos ház előtt álva utazóinkat várták. Gergelnek bámulása ezen látásra határtalan vala, de korántsem akkora, hogy Brigittát figyelmes füllél nem halgatta volna, midőn ez örömmel ragyogó szemmel mondotta neki, hogy minden, a' mit lát tulajdona volna. Eleinte minden csupa álmoknak látszott neki; de néhány napok után lassanként úgy hozzá szokott, hogy már nem szivessen ébredett volna fel. Mert ámbár hogy grót Lugos nem volt épen azon földes Urak közül, kik azt vélik, hogy jobbágyai nem olyan emberek, mint ők, azért mégis jobban hangzik a' magam ura, mint más szolgája vagyok." A' nyilasi lelki atya Molnár' oskolá baráttya maga ugyan házas nem vala, azomban sokkal érzékenyebb szivvel hirt, mintsem hogy a' szerelmesek' szerencsáját sok szükségtelen kérdésekkel hátráltatta volna, hanem ide jövelelek után kilenczedik napon a' szentegyháznak áldásával azon kötést áldotta, mellyet hiv szerelem és állandóság kötött.

Csendesen, és minden nevezetes változás nélkül elmult egy holnap a' másik után. Az öregek nagy igyekezettel folytatták mezei munkájokat, 'Susi és Sándor segítették. Utóbbi a' napnak néhány órait arra fordította, hogy kedves élet' társát a' finomabb élet' törvényeire oktatóna. Tanításában igen szerencsés vala, mivel mi nek előtt egy év elmult volna Zsusijából tükélletes földes asszonyt csinált. Ez a' szegletességeket, mellyeken olly sokan megakadnak, elvesztette; de szivét régi

ártatlan, és tökéletes állapotjában megtartotta. Sándor Susinak szerencsés elő menetelén örvendett, nem mondott ő le azon édes reményről, hogy szeretett feleségét még valahára a nagy világba bévezethesse. Sokat levelezett e' miatt Molnárral; de minden levelére szint azon felelet jött, tudniillik, hogy még nem találta tanácsosnak, hollétét az Attyával közölni.

Három év már elmúlt, Sándornak reménye gyengébb lett. Ezen egész idő alatt ritkán volt a' grófnak tökéletes egészsége. A' grófné' vig kedve soha többé vissza nem tért. Könnyű lett volna, az elszomorodatt szülőket a' megvetett gyermekkel megengesztelni, ha az emberek közönséges sorsok nem lenne, hogy ember társait nem jól esmérvén, és következképen nem jól ítélvén meg, azokat magoktól eltaszittyák, kik erántok legjobb indullattal viseltetnek, és ellenben azokat halgattyák, kik hogy gyengeségeikkel magok hasznára élhessenek, semmi alacsonyságot nem utálnak.

Vérző szívvel nézte Molnár, hogy rekesztette ki mind inkább az atya' szivéből Sándort a' Grófné testvére. Nem volt olly gyalázatos véték, mellyre egy olyan magáról megfelejtkezett ember, mint Sándor, alkalmatos nem lenne, ezt és ehez hasonlókat szintannyiszor mondott, a' mennyiszor az atyai kebelben valamely gyengédebb érzés támadt, hogy ezzel mint szint annyi kétélű nyilakkal sebesítette Lugos' szivét, azzal ő igen keveset gondolt, az ő feltétele volt, a' Gróf vagyonját ennek halála után a' magáévá tenni, ennek pedig végre kellett hajtódni, ha bár miatta ezer ember kétségbe esnék is. Sokszor megakarta Molnár próbálni, ha nem lehetne-e a' Gróffal Sándor' hasznára beszélni; de ezt a' fortélyos atyafi rendkívül való okossággal megtudta akadályozni. Soha sem élesebb eszű (nem mondom: az ember; hanem az emberek' legnagyobb része)

mint midőn tulajdon szerencséje' talp követ, felebarátja nyugodalma, és boldogsága' romladékain kell építenie.

Ugy látszott, mintha itt is új példával valósodna, hogy a' régalmazás a' napfényénél tisztább ártatlanságon tud győzedelmeskedni. Annyira hozta már a' jó sógor Lugost, hogy ez utolsó betegségében Sándort minden jószágából kirekesztvén az ő fiát örökössévé nevezte. Nem volt most már nagyobb és forróabb kívánság, tsak hogy Lugos minél hamarébb a' mulandó világot az örökké tartóval felcserélné. Melly szorgalmatossan őrizte légyen mindazáltal szívének ezen zabolátlan vágját, ki ki gondolhatja, a' ki valamikor látott örökségre leső atyafit. A' köznép azt hiszi, hogy a' haldoklók' lelkeiket lesik, mi okosabbak ezt nevetjük, pedig méltatlanul, mivel való, tsak az ördög név alatt atyafit kell érteni.

A' kire az üres szemű kaszáját egyszer feui, az tsak ugyan ritkán szokott megszabadulni, most azonban úgy történt. Lugos minden remény ellen fellábolt. A' sógornak öröme határtalan vala! „O édes Sógorom nem gondolhatja mennyit szenvedtem légyen betegsége alatt, minden szempillantatban rettegtem, valahányszor az ajtóm nyílt, mindannyiszor minden vérem szívem felé szorult, mindenkör attól félvén, hogy most hozzák a' rettenetes hírt. Azomban meghalgatta az ég szüntelen tartó könyörgésemet, és drága életét megőrizte.”

Az orvosok a' Gróf' egéssége' tökéletes helyreállására fordót tanácsoltak. A' tanács elfogadtatott és a' fordó idők eljövetelével Fekete völgyön találtatott a' Gróf feleségével együtt. Az idő igen kedvezett a' számosan öszvegyült vendégeknek. Egy multság felváltotta a' másikat. Lugos ugyan nevezetessen jobban lett, a' Grófné sokszor egész napokig a' legvidámabb kedvvel birt, a' nagy társaságokat mindazáltal kerülték, és közönséges

sétáló helyek a' közellévő erdő, mellyen keresztül az ország út ment volt.

Az erdőnek valamely nagyobb üres térén szoktak a' szomszéd helységekből jövők külömbféleket árulni. Egykor szinte ilyen alkalommal sétált a' grófi pár az erdőben. A' nap' hevétől elfáradván leült a' számos gyeplő egyikére. Nem messzi tőle játszott egy kis leányka, mellynek rendkívüli szépsége legelőször is a' Grófnét vigyázóvá tette. Magához hívta a' leányt, melly is hirtelen felugorván azonnal ölében volt őt csókolta, és az épen elhagyott játékaról beszélgetett, angyali mosolygása fájdalmas érzéseket gerjesztett szívében. Fiáról gondolkodott, midőn az így ült valaha ölében, akkor ő benne látta öregsége örömét. „Ah c' etait seulment un bel semeil, qui n' est plus” fohászkozott Lugosné, és könnyek ragyogtak szemein. „Agnes! Agnes!” kiálta, rettegve egy szózat, mellyre a' kis leány egy: Itt vagyok felelt. Ezen feleletre a' sűrűből kijött egy öreg, és egyenesen a' grófnéhoz közeledett, hogy Agnest elvezetné. De alig tett három, négy lépést, midőn félelem miatt el halva megált. A' Gróf azonnal Gergelt esmerete meg az öregben, ki lábai elé borulván kegyelmet könyörgött.

Sok volna a' Gróf haragját, és ennek a' leányra való tekintés által lett megosillapodását leírni. Csak azt szükséges tudni, hogy Lugos még szinte azon nap Nyilasra utazott. Oda érvén a' többi közt azzal vádolta fiát, hogy annyira megfélejtkezett volna róla. Sándor író asztalából kihuzott egy nagy iskátolát, melly teli volt a' Molnártól vett levelekkel. Ezekből látta Lugos, hogy Sándor nem csak meg nem felejtkezett legyen róla, hanem hogy legforróbb kívánsága volt lábaihoz borulni, és bünc' bocsánatját kérni. Ezen levelekből egyszer'smind sógorát is megismerte: Mivel Molnár ki élesebben látott vala mint a' Gróf, minden alacsonyosságait Sándornak megírta.

A' Grófné menyének finom maga viseletét nem győzte csudálni, szüntelen monda: ce n' est pas possible, c'est une autre.

A' grófi pár természetül nem rossz szívé, hanem tsak öskevéltségűl vakitatta lévén, ellen nem álhatott az előtök térdre esett fiú' könnyének, hanem valódi belső érzéssel megáldotta.

Mi lett légyen Sándor és 'Suzsi utóbbi állapotja, hogy tudniillik Lugos hirtelen elkészült testamentomát meg semmisítette és a' többi, magától érthető. De hogy Molnár sem vesztette légyen nemcs igyekezetének jutalmát, ezt mivel nem olly közönséges a' világon, feljegyezni szükséges.

A Z E R D E I S Í R.

Szenderítve csörg a' rengetegnek

Hús patakja bükkek' ernyejében,

Kék virágok nézik búra hajtott

Kelyhek' világos tükörében,

Mellyek a' vizparti kis halomnak

Zöld tetőjén illatozva nyilnak.

Gyászos a' domb, zordon éjjelében

Két sziv hamvad, melly tilalmasan gyúlt

Lánggal ége egymás' birtokáért:

'S lett ezért a' kő szívé atyának

Áldozatja, fölhevült dühében.

Mélyen alszik a' kis ormon a' csend:

Szél üvölt a' bérçtetőn, de lassan

Suttog itt a' zöld bokor között el.

A' patak morog csak, a' vidéknek

Fülmiléje sirja légy keservét,

'S hű barátok' keble nyög sohajtást.

Távol áll a' büszke vár, 's az úr benn'

Ön haragja' kinzott martaléka
 Éli élte' puszta napjait.
 Ím de jó két ifju a' halomhoz,
 Öltözetjük zöld miként az erdő
 Mellybe' járnak gyors vadat riasztva.
 Vállaikról függ - le iv eresztve,
 'S puzdra telve szárnyaló nyilakkal,
 Nem beszélnek, csak midőn elértek
 A' halomhoz, szól az egyik, ülvén
 A' között a' ferde bükk' mohára:

„Kedvesink tehát, a' fergetegnek
 Szünetével melly zugott reájok,
 Itt alusznak még is csendes álmod.
 Ó Barátom, véled itt mulatnom
 Millyen édes! bár ha keblem a' bús
 Gond miatt melly benne itt fölbred.
 Tűzokádó hegynek öbleként forr.
 Mért is kelle néked ó atyám! kit
 Büszke győzödelmid ékesitnek,
 Ön raboddá lenni indulatban?!
 Tűz eremben jég lesz a' heves vér
 Hogyha emlékembe jő a' hajnal,
 Mellyen összetört 's halálra gyilkolt
 Tagjait találtam a' vadonban
 E' fiúnak: bérlett, hah! atyámtól
 Bérlett szikla szívük, gyilkolák őt,
 Hogy leányát — kit viszont szeretve
 Birt az ifju karja közt — ne lássa
 Csak szegény de lángoló ölében.
 Mit nyert véle? Nem volt már az ifju,
 De leánya' keble is kiégett,
 'S kit viritva a' vidám ifjútól
 Megtagadt, buvában összerogyva
 Kelle adni a' fagyott szívünek,”

„Sok viharnak van kitéve éltünk,
 Szól a' másik, torkot táva vigyáz
 A' veszély mozdúlatinkra: bizva
 Tesszük rózsaszálra lábainkat,
 'S róla vértül ázva kell levannunk.
 Bátran ronta völgyeken 's tetőkön
 E' legény is a' szilaj vadakra;
 És ki várta hogy fen lángu húgod
 Épen azt mivelve hozza rája
 A' kemény sors, 's a' pirossan égő
 Orcza' két világló csillagától
 Keble gyógyulatlan mély sebet kap?
 Mellynek íme terhes álma nyomja
 Öket a' hideg föld' bús ölében,
 De te gyakran elmulatva vélek,
 'S gyakran édes perczeik' kilesya
 Hallhatád az ifjusk dalát, mellyt
 Szép Imádottját karolva zengett,
 Kérlek, énekeld-el azt, szerettink'
 Árnycsokrot hogy e'ként üdvezeljüt.”

„Számos izben hallgatám-ki, azt, mond;
 Egykor — az kiirthatatlanúl él
 Nálam — együtt ültem a' herekben
 Vélek, a' tűz ifju tőle tiltott
 Húgom' a' mint újra hű ölébe
 Fogható. Szivrázó volt ezen percz.
 Telhetetlenül omoltak össze.
 Tiszta fénybe' tündükölt-le a' hold
 'S gyöngy könyűben, mellyt öröm fakasztja,
 Történek meg reszkető sugári,
 Érzelemnek tengerén habozva
 'S elfogódva ekként dallt az ifju,
 Bús panasszal a' völgy rátelelvén;

- „Szelid leánya a' derült arcú mennynek,
 „Ó hold! ki szép csillagzatok közt andalogsz-
 „Szép a' te útag a' magasban, és nyugott
 „Tekinteted, miként az agg haldokló
 „Ki vég lehelletét vidáman adja - ki.
 „Leheld zajos keblembé is nyugalmadat!
 „Lelkemnek édes csöndje fölverettetett,
 Mint hallgató völgyé ha rá vihar zudúl.
 „Ah a' magány sem adja - meg nyugalmamat!
 „Zeng a' bokor 's belőle kinom zeng felém
 „Madárka' bús dalába rejtve nyilait,
 „Járok mezőn, 's ott őszi szélnek szárnya zúg
 „S elszórja a' sárgúlt levélt, nyög a' sudar
 „Ha hajladoz, 's a' domb' tüzszála felsuhog:
 „Ah minden itt setét kinom' riasztja - fel.
 „Kábúlt fejem' nyugonni hajtom, és legott
 „A' külvilág enyész előlem, érzetim
 „Lassandan elnyugosznak, a' zugó szelet
 „Nem' hallom és nem ablakom' rezgéseit;
 „De szárnyra kél a' képzet, és a' bánatok'
 „Honába hordja lelkemet, 's törődve tér
 „Onnan, követve aggodalmak' sergitől.
 „S hajnal' pirúltakor bágyadva fölkelek,
 „Ó hold, lehelj e' dült kebelbe enyhülést!
 „De hát mi verte - föl szelid nyugalmamat?
 „Lángzó szerelmem volt e vétkes, 's most az e? -
 „Leány, te égszemű kivert öledből fel?
 „Édes tünődés, 's a' bajokba' kölcsönös
 „Részvétel, a' gyors röptü perczen — a' midőn
 „Egymás' ölébe tett az édes alkalom
 „Remegve tárt karok, heves szorongatás,
 „Csókszapor és sohajtva kék felhők felé
 „Emelt könyűs szemek, meg' a' jelen hecses
 „Pillantat' édje' érzetébe süllyedés.

„Ti kikbül álla hó szerelmünk' mindene?„
 „Ki úze messze töletek kegyetlenül?„
 „Ne Lyányka, ó ne kinozzuk mi szíveink :
 „Nyugodt légy és keblem' zaját is csillapítsd.
 „Kitörni kész szívem — ha rászorithatom
 „Csendes szived' - lecsillapúl csatáiból.
 „Szeress te is miként szeretlek én: tüzünk'
 „Melly églövelte láng, keblünkbe fojtani
 „Ne küzdjünk hasztalan erőlködésekkel.
 „Kinyujtja ránk az ég hatalmas karjait.
 „S e' bájos indulatot fődözgeti,
 „Bátran loboghat akkor e' láng: ó tehát
 „Hévvél lobogjon ez 's nyugottan, a' sirig!”

Így dalolt ő, 's istenülve zárta

A' feszülő keblü lyányt szivére.
 Ah utolsó boldog óra volt az!
 Mind a' két kebel hideg 's fagyott már
 És kiége a' tűz érzetü sziv.
 Egy sír' ágya szenderiti őket
 Hült poraik is össze egyvelednek,
 De mi kedves és öröm van ebben?
 Ó barátom! a' sir illy nyugalmát
 Nincs miért ohajtanunk. Ölelni
 Út karunkat szállja ott meg a' por
 Élni most 's szeretni meg ne szűnjünk.”

Szóra nyilt a' másik ifju' szája;
 De sok águ szarvait magassan
 Hozva csörtet a' patak vizéhez
 Egy üdös nagy szarvas, ivre kapva
 Talpra ugrik mind a' két vadász fi,
 És bucsúzó szemsugárt lövellve
 A' virágos sir oromra, gyorsan
 A' nagy erdő' sűrűjébe tüne.

SZABÓ DÁVID.

NÉPDALOK.

1.

Énekél a tarka madár,
 Lován ül a cifra huszár;
 „Hová mégy te cifra huszár?”
 „Az én utam szerte szét jár.
 „Szép lányokat keresgetek,
 „Azokkal csokot cserélek,
 „Lám itt jön egy szőke leány
 „Basa rózsá van orczáján,
 „A' szőke lány az én rosám,
 „Enyém a' limbó orczáján,
 „S' a' ki aztat elragadja,
 „Üsse meg a' haramia.

2.

Virágokból lesz a' koszorú,
 Porcsalmi Palkó szomorú,
 Porcsalmi Palkó mit csinálsz,
 Vad erdőben éjjel miért jársz?
 Vad erdőben járok északra
 Ide kerget szívem fájdalma,
 Vad erdőben járok egyedül,
 Rajtam az Isten sem könyörül.

Házam volt, elégett; azt hánom,
 Szőlöm volt, elpusztult, sajnálom,
 Lovam volt, ellopták, ez is tör,
 Rozsám volt, elvitték, ez megöl.

Haj te Tatar átok lelkesen,
 Forgó szél tekerjen nyergeden,
 Száradjon el géged torkodban,
 Ördög tánczoltasson pokolban.

Talán most csokolod rózsámat,
 Hogy kigyó marná meg a' szádat,
 Boszorkány tépné el szivedet,
 Sátán czikorgatná lelkedet.

Hej miolta Rózsám elveszett,
 Kinban töltöm csak az életet,
 Vad erdőben járok egyedül,
 Rajtam az Isten sem könyörül.

3.

Kis Laczinál füstös kémény,
 Ott a' barna piros legény,
 Rá vágyik a' bokrétára
 Barna leányok csókjára.

Arany bimbó bokrétája
 Arany szegfű nyilik rajta
 Az a' leány leszakasztja,
 A' ki Laczit megcsokolja.

Gyere ide barna rózsám,
 Néked adom a' bokrétám,
 Néked adom a' szívemet,
 Édes csokolj meg engemet.

4.

Ecsedi láp, hej ecsedi láp,
 Te benned temérdek a' sok nád,
 De még is több kin van szívemben,
 Miolta a' rózsám hiytelen.

Szomorún nézek ki a' rétre,
 Sírní kezdek, köny jó szememre,
 Ó bár csak én fűszál lehetnék,
 A' kaszás levágna 's meghalnék.

Nem érzem többé kínomat,
 Vélem eltemetnék nagy bumat.
 Ó csak én az Ecsed lehetnék,
 A' télen megfagynék 's meghálnék.

5.

Szathmár mellet Szamos partja,
 Szamos partján van egy lanka,
 A' lankában egy almafa,
 Piros alma érik rajta.

Hej te alma be szeretlek,
 Ha rózsámon tekinthetlek,
 Pirosabb rózsám almánál,
 Fejérbb a' liliumnál.

Be jó a' bórizű alma,
 De még jobb a' rózsám csókja,
 Ha ötöt megölelhetem,
 A' világot ellefelejem.

ECSEDI GYULA.

D A L L O K.

Nyugti szellő lengedez,

Hűti arczomat;

Szümben új láng gerjedez

Vivni harczomat.

Tán e' szellő Karpaton

Tűt emelkedett,

És a' szíves Magyarhon

Idvökövetje lett?

Szánakodva küldé tán

Szellőt, tégedet,

Vért folyamzó harc után

Hűtő keblemet.

És hűtsd le bús keblemet,
 Szívd föl arczomon —
 'S mutasd veritékemet
 Túl a' Karpaton.

Néma a' falv, puszta a' ház,
 Minden ifju dicsért csatáz;
 Csak lányka zeng néha bús dalt,
 'S megátkozza a' viadalt.

Megátkozza a' viadalt,
 Mellyben sok szép bajnok elhalt,
 'S hosszú fohász száll el ajkán
 Harczba indult hőse után.

Mig bús szeme keletre néz,
 'S fénye — távol kódébe vész,
 Szívébe mély keserv szorúl,
 A' hőszin arcz könybe borúl.

Keblébe zárva érzetit
 Letörli néma könnyeit;
 De hármatot sziv az megint —
 Mihelyt kelet felé tekint.

BÚSTAVI.

MAGYAR ORSZÁG CZÍMERE ALÁ:

Szép vagy, o hon, hércz, völgy, változnak gazdag öledben,
 Téridet országos négy folyam' árja szegi,
 Ám természettől mind ez lelketlen ajándék:
 Nagygyá csak fiaid' szent akaratja tehet.

V.

E G Y S Z É P H E Z.

Szép, Leánykám a' virágszál

De Te szebb vagy a' virágnál

'S bájlóbbak kellemeid.

A' Nefelejcs, a' Hiáczint

Nem játszanak olly bájos szint

Mint a' Te szép szemeid.

Szép a' selyem' finom szála

De sokkal szebb mégis nála

Fodra hajad' fürtjének :

Szép a' rósa' pirossága

De nincsen olly vonzósága

Mint 'szép arczod színének.

A' méz tudjuk édes étek

De ajakod — ha nem vétek

Kimondani — édesbb ám :

Ajkodról az édes hangok

Bizonyitják aztat magok :

Nem vaktában gondolám.

Tekintsen bár égre a' szem

A' Planéták' sora közt sem

Látni nálad kiesbb Lényt.

Mikor a' Nap déltájon ég

Mint a' Te szép arczod mindég

Nem lövell olly tiszta fényt.

Szelid a' Hold teltén fogytán

De nincs az olly' magos polczán

Mint Te szép Lyány alatta.

Szép vagy, szépséged magokat

A' tündöklő Csillagokat

Sokkal felül haladta

A' Természet kellemekkel

Ki csillámló erkölcsökkel

Szépíté meg valódat.

Légy idvez hát Szépek szépe!

Szívelj engem' a' Föld népe

Közt egy hű imádódat.

Nem esdeklem, hogy szeress mert

Szerethetsz te akár ezért

Érdemesbet nálamnál:

De azt, hogy ne imádjalak

Nem tilthatod ékes Álak;

Mert az Erkölcsödön áll. —

E M I L H E Z.

Hol vagy Emilkém?

Merre tekintsek,

Merre sohajtsak,

Merre, utánnad?

Már ime fűt, fát

Megtudakoztam,

S' mégse felelnek;

Hol vagy Emilkém

'S még kiseregve

Futkosok itt ott:

Hő kebelem meg,

Dobbana egyszer

'S észre veszem, hogy

Drága Emilkém

Ön' kebelembe

Vagy bele zárva.

HÁLA ÉRZÉS A' CSENDES HONBAN.

Nem a' Hon' kék ege, nem horítja
 Semmi vész, mord fellege, víg körünkben
 Senki sem fen du...
 Vészt, hogy ontson
 Véle ró...

Egi fény tündöklék arany sugárral
 Hunniában, 's láng szeretet köt egybe,
 Minden élőt, 's közöröm közt szegény, Úr
 Éli világát.

Míg egyéb Népek viadalra kelvén
 Felkenett főt, 's esküvel is pecsételt
 Szent hitet gázolva magok ledúlják
 Ön' nyugodalmok;

Míg hiúságból nevet, és örök hirt
 A' hasonló emberiség' letiprott
 Jussain vásárlani vágyva ember

Vérbe förödnék :

Addig itt a' Hit, 's Haza tisztelő Nép
 Hú karokkal tartja Királya Trónját
 A'nak oltalmába találva fel jobb

Elete csendjét ;

A'dig itt Árpád' ivadéka Honja'
 Ősi Törvényét, Fejedelme Szívét
 Mint saját kincsét — örökitve példát

Ad az utóknak.

Áldlak édes Hon! hidegült hamumban
 Mély siromból is, szeretett Hazám! hogy
 Hő öledben béke nyugalmat adtál

Áldlak örökre.

Áldjon egymást hiven ölelt Magyarság
 Téged is, Honnunk' Ura, tartsa fen még
 Híredet kedvelt ivadékaidban

Tenger időkig!

Érted is Honnom' koronás Királlya ,
 A' ki bölcs kormányod alatt nyugasztalsz'
 Hála érzést áldozok én ma mély jobb —
 Ágyi adóúl.

Nagy Neved' tisztelje, imadja
 A' jövődő koraidban
 M'... összeid' áldja Benned
 Hunnia' Népe. —

E G Y G O N D O L A T.

A' Leány' szüzessége hasonló egy ostrom alá vett várhoz, mellyben az Erkölcs Király hűségére felesküdt védelmező seregnek Fő, és Al vezérei a' Becsület, és Szemérem; a' vár-őrző Sereg áll a' jó Hír, 's Név' halhatatlan vitézeiből. Az ostromlók előtt illy dicső Táborral álló Leány homlokán egész világ láttára győzedelmi koszorú zöldellik örökké. — Azomban! vigyázzon a' Leány és maga mellé vegye a' kémlelő okosságot is, melly az áruló indulatokat szemmel tartsa, ne hogy ezek szüzessége egyébaránt vihatatlan várát örök szégyenére feladják.

E M M I H E Z.

Nőszői kinyilatkoztatás.

Szűk házikóm, kis vagyonom
 Csekély az én tulajdonom
 De te Emmi, ha szeretsz
 Tudom azért meg nem velsz.
 Ha boldogít a' szerelem:
 Boldog lészesz úgy te velem
 Mert kebelem érted ég
 Véled megáldhat az Ég.

A' fényűzés úgy is hívság
 'S tapasztalni azt nem újság
 Hogy a' pompás kastélyok
 Nem boldogító czélok.

A' Király sem boldog ember,
 Bár övé a' föld és tenger,
 Ha nem nyugodt kebele
 Nem cserélnék ő vele.

Ha szeretsz te legdrágább kincs,
 Megnyerem azt a' mint még nincs
 Szív a' szívvel egybe kel
 'S nékem e'nél több nem kell.

Majd egymásért híven éljünk
 'S csendes lészen napunk éjjünk
 Nemde Emmi, ki így él,
 Sok Krézussal nem cserél?! —

KISS ENDRE.

AZ ÉV - ALKONYHOZ.

Csak öntsd-ki mérged', öntsd agyarkodásaid'
 Epével égő tengerét,
 Te elhaló év! még csak egy napocska van
 Előtted, azt sas szárnyadon
 Haladván eltűnenedsz, és mig a' világ,
 Te nem jöhetsz többé elő.
 A' semmiség' sivány! honába záratol,
 Holott lefolyt sok századok
 Egymásra dölve rökönödnek, — 's romjokon
 Az elfelejtés' thrónja áll:
 Ez int sötét színü Királyi-székiből,
 Némán emelve szárnyait,
 'S előtolong a' köd' homályos tábora,
 'S a' múltakat temetni megy.

Ott, szenderegnek elsüllyedve a' dicsőn!
 Avúlt idők' nagy tettei:
 Ott, a' honért patak gyanánt kifolyt, de már
 Fagyott vér, 's rég meleg szivek.
 Te is nyomokba mégysz, 's az a' kemény Király
 Reád lehell és elsülyedsz.
 Csak öntsd-ki hát reám agyarkodásaid'
 Epével égő tengerét,
 Most, míg tűnő hatalmad él 's tenyészhetik,
 Amúgy is átkom üzne - el.
 Korányod' is köd állta, volt deled komor,
 Estvélyed is legyen borús!
 De hát ha más újabb köszön-be jöttivel,
 Szelidebb arczu lesz-e az?
 Nem olly kegyetlenül uralkodandik-e,
 Miként ez elmuló teve?
 Keblem' hiányait, 's az egy óhajtatom'
 Betölti és megadja-e?
 Szelíd remény! sugalld, hogy ő mosolygni fog:
 Nem? — áh ne tűnj hát fel reám!

SZABÓ DÁVID.

F É R J F I G Ó G.

Schleifer M. Ltól.

Pulyaság az, panaszkodni,
 'S a' Férjfiira nem illik;
 Büszkén 's némán szenvedjen ő,
 Ha bütüskék lövellik;
 Ha Istenek megtagadják,
 A' mit szívóhajtva vár,
 Álmodozhat, — de panaszra
 Kelni a' büszkének kár.

Ha zivataros napokban
 Vész a' vigasztaló fény;
 'S barát sem mer segíteni,
 'S tsügged a' vitéz erény;
 Ha a' remény' utó horga
 Tört a' kétség kövére,
 Búsúlhat, — de panaszkodni
 Nem illik a' büszkére.
 Baj ugyan, elszánni magát,
 'S kötelességhez híven,
 Tsak azon koszorút kérni,
 Mellyt erény fon oda fen:
 De ha repe is a' vérző
 'S a' lemondó férjfi szív,
 Meghalhat, — de panaszkodni
 Büszkéhez nem illő mív!

fordította SZILNITZKY MIHÁLY.

MINNA UTÁN.

Már elég ti csalfa érzemények,
 E' kebelbe' dúlni szünjetekek,
 Száz lépelben változó remények
 Tőlem messze messze tűnjetekek.
 Volt idő hogy néktek folyt az élet,
 És ti szép jövőt fogadtatok,
 Néktek esküdt láng-szívem hűséget,
 Hű maradt az és ti csaltatok

Egykor nékem is feltüntetétek
 Rózsa színben létem' hajnalát,
 Ah! de nyilként vissza térítétek
 Boldogságom' tündér angyalát.
 Vessz-el bús emlékezet melyemből,
 Csüggj remények' csalfa karjain,

Tiltva álmaimnak édenéből
Bujdosom valómnak fagyjain.

Minna élt csak forró képzetemben,
És csak Minnát zengtek ajkaim,
Mennyet érezék [szelíd körében,
Vígán folytak Ifju napjaim:
Minna' szíve már temetve nékem,
Zengzetim most kínos jajjaim,
Minden élet bús halál körültem,
Sírhalomok legédesb társaim.

Isten hozzád kéj-gerjesztő álom,
Tőled én örökre elválok,
Mennyem' benned többé nem találok,
Minna csalfa — ébren hervadok;
És ha elnyel engem' a' sír' gyomra',
Lepd-meg egyszer még a' hűtelent,
Bájjold vissza eltűnt napjainkra,
'S híven ferd-le néki e' jelent,

A S Z É P H E Z.

Szép vagy o lyánka! bánat' ölében,
Szép az örömnnek égi hevében,
Szép ha haragszol enyelgve,
Tréfa' körében véled az élet!
Mennyei érzés, tiszta derület
Véled a' bűt is ölelve.

Láttalak édes, táncz - palotákban,
Láttam a' múltkor néma magányban
Ifju tüzét szemeidnek;
Isteni kéj ott nézni repülted',
Isteni kéj itt lesni megetted
Csendes egét kebelednek.

Szép vagy o szép, ha gyenge kacsókkal
 Ülsz klavirodnál, 's angyali bájjal
 Dalt magyarul rebeg ajkod;
 Szép ha merülten gondba sohajtasz,
 Szép ha felejtve félre kacsintasz
 'S vér fedí kis szelid arczod'.
 Ah! de utálom akkor a' szépet,
 Hogyha romolva látom a' szívet,
 Szép csak a' jóval igézö:
 Benned e' két testvér egyesülve,
 Lélek a' testtel bájra teremtvé,
 Ez szerelemre hevitö!

AZ IPOLY-VIDÉKI LYÁNKA.

Merre lyánka kék szemekkel
 Ollyan hirtelen?
 Most jövéel csak, 's már is készülsz
 Vissza szüntelen.

Arra vágysz-e merre zengnek,
 Ipoly' habjai?
 Hidd körödben hájos kertek
 Mátra' ormai.

Hadd Ipolynak szép vidékét,
 Hadd továbbra még,
 Míg tán nékem is mentében
 Nyujt hazát az ég.

Ah! de lyánka kék szemekkel
 Búm feléd nem hat,
 Engem' hát csak mély siromnak
 Csendje nyugtathat.

'S akkor szellő lengjed által
 Ipoly' partjait,
 És fulébe nyögd az árva'
 Végső jajjait.

PACZEK JÓZSEF.

P Ó S T A - S T Á C Z I Ó K.

Németből.

Sok Költő, ki régen pályáját lefutá,
 Éltünket postával egybe hasonlítá;
 De senki, tudtommal még eddig elé,
 A' posta-stációkat nem éneklé.
 Az első a' gyermekkor' országán siet,
 Mellyben boldog vakság leplezván szemünket
 Nem látunk tépő gondot útban állni,
 'S minden virágot megszoktunk csudálni.
 Fenn-dobogó szívvel jutunk a' mási k h o z
 Mint ifjoncz, 's hölgy, kiken sok szem már akadoz;
 Akkor a' szerel'm ül mellénk kocsira
 'S mellyet nyújt, majd öröm majd üröm a' bora.
 Harmadikon való menés terhes nagyon,
 A' szent házasságban jó út ritkán vagon:
 Számos gyermek gyakran a' bajt neveli,
 Kenyeret kérvén az útat terheli.
 Kinosb menés esik még a' negyediken,
 Görnyedt hátu apák, 's anyák nyögnek ezen;
 A' halál ül bakra postalegénynek
 'S vakon neki hajt gödörnek, cserjének.
 Sokszor ifjú, izmos 's szép útasok mellett
 Terhével e' szeles kocsis el-elgörget,
 De mindenkit elvisz béke' halmára, —
 Ha úgy van — menj, kocsis, szokott útra.

Azért, jó barátim, ne szomorkodjatok
 Hogy e' csel világból el kell távoznotok ;
 A' halál elviszen béke halmára
 Minket, — hajts, kocsis, hajts a' nyugalomra.
 GÖMÖRIFI.

HEGYALJAI GYÁSZ.

Gyászos idő, vad sors! mi komor sebet ejte csapásod
 A' haza keblében, hova rejtsük bánatos arcunk' ?
 Gyászt öltnek Zemplén' mohosúlt sziklái, 's jajongás
 Verdesi a' hegyek' oldalait, hogy el áll az alattok
 Elhaladó útas, 's könnyet hajt bús szeme, és a'
 Szőke vizü Bodrog' torlódott habjai nyögve.
 Üzik alá egymást; — 's rohanó zuhogása kesergő. —
 Méltán, mert iszonyú rázása karodnak egünkről
 Két fénytől ragyogó csillagzatot ejte le, — sírj hát
 Oh sírj bús magyarom, 's nyelved' rebegési mutassák
 Hogy leterült Kézzyd, 's nem igéz már hangja Kazinczyd'
 Hunnusi lantjának, — nem ad életet a' Hegyalatti
 Tájaknak, 's népnek, — gyönyörű széphalma vadonná
 Lett, mert elragadá kebeléből ő koronáját
 India' öldöklő ragadálya, — 's elébb letiporta
 A' Patakon lakozó Muzsák' remek, és deli disszét.
 A' kinek érdemeit tündöklőbb fényre deríteni
 Hasztalan, — ő maga vivta ki a' koszorút; 's lehanyatlott
 Bölcs feje által adá emlékül a' maradéknak:
 Már ifjú korban mi dicső hírt szerze nevének
 Germán' nagy hirü bölcsének előtte, 's Pataknak
 Mit tevé? tudva vagyon. — Mikor a' bércekre ledörgő
 Villám' szerte csapó erejét festette tanító
 Székéből, vagy az elszabadult Orkán' rohanását,
 Mint recseg a' felroppant tölgyeknek lombjaelőtte,
 'S mint veti tört gallyát a' felhők méhibe; 's millyen

Hirtelen és szépen röppen le a' hajnal az égből.
 Vagy — mi dicső rendel fordulnak az ég' üregében
 A' napok, a' hóldak, 's a' csillagok is seregenként.
 Hajh! de nem él többé, felköltöze ő is azokhoz —
 Most már sírja setét nem is olly hant adja nyugalmát
 Millyeket a' szomorú szeretők' keze szórna reája
 Máskor; — bé növi majd rideg ágya' magányos oromját
 A' lebegő kóró, melly közt suhog a' hegyi szellő
 'S a' maradék' fűliben sugdossa hogy: „itt pihen áldott
 Hamva” — ezen hangról ösmér sírjára az útas. —
 Mint Ciceró, mikoron keresé hamvát Syracusa
 Nagy fíja testének, hova zárták? nem mutatá meg
 Senki, — 's az elhagyatott sírját bémőve találta
 Gazzal. — Azért élt ő, 's él számos század után is.
 Ekként nem feled el téged sem nemzeted, a' míg
 A' magyar él, — Patak áll, — 's a' Bodrog lejt le vizével.

DUDOK PÁL,
 Törvényt halgató S. Patakon.

ANDALGÁS.

Zöldülő kies lapály te,
 Délkelet felé!
 Milly szelíd színed, 's falud mi
 Bájjal tűn elé!

Melly mosolygó csend terül el
 Szőnyeged felett;
 'S bokraid' - 's virágidon mi
 Szép a' kikelet!

Lengd - körül te nyugtató csend
 Lengd e' szép falut:
 Angyal él ott, — hűs öledbe
 Újra élni fut! —

Lassu zengzetű gitárod
 Tetszik, 's lárma nem,
 Úgy-e Angyal? —, 's nép' zajában
 Nincs semmi kellem? —

Elsz ott: arczod' szép virága
 Mosolyg 's éledez:
 A' liget' hús árnya lágyan
 'S kedvesen fedez.

Vig tavasz virúl körüléd
 Kellemed hol leng
 Fülmilének hangja csattog,
 'S gyöngy patakcsa zeng. —

Szép Cythére' kis fijúi
 Játszadozzanak

Véled, 's szárnyokon szivedre
 Kedvet hozzanak.

Szárnyait bocsássa estve

A' futó szél le;
 'S csillag száljon szép öledbe,
 És enyelgj vele. —

Nem zavarva szent nyugalmad'

Néz a' néma hold,
 Arcza bús epedt, a' mellyben
 Arczomat gondold!

Kék mezőben andalogva

Néz - le ő reád,
 'S ha te nem hevülsz ha fénye
 Csókolgatja szád,

Lendül ekkor szellet innen,

'S én sóhajtom azt, —
 Vajha súgja: szikla szíved
 Helt bennem panaszt!

SZABÓ DÁVID.

H Á L Á - É R Z É S.

Hazám! temérdek kincseidért öröm
 Háládó könyörgedez arczomon,
 Szent érzés éleszti égő
 Hű kebelem heves áldozatját.

Hazám! biborral tündökölő kegyes
 Emlőd növeszt, táplál, ajakad nevel,
 'S elbájoló lelked hevülve
 Nemzeti nyelv' s tudományra ébreszt.

Ádáz zavar, mord vérvihar, és dühös
 Orkán bödüljön, jöjjon ezer veszély
 Nem rettegek. Hős szíved éleszt,
 'S bajnoki kardod özön hadak' rút

Hullámiból bátran szabadit, hamar
 Rémülve távoz bús, 's szomorú napom,
 'S a' Cziklades' felmozdulásit
 Béke nyugalma alatt mosolygom.

Hazám! kegyelmek mennyei kútfeje,
 Tőled nyer éltem boldog időt, dicső
 Pályára nyújtsz szövétneket, 's vagy
 Bölcs kalaúz szoros útaimban.

Az égi hit' gyöngy Rénye csak általad
 Ken balzamat kínos sebeimre; sőt
 Még a' siron túl is virágzó
 Édeni tájra vezet szerelmed.

De, mit miveljek mind ezekért? szelíd
 Égő szívem' hív lángjait áldozom,
 Fogadd el, — élni, hogy ha szükség
 Halni fogok nemesen te értted.

HUTTER ANTAL.

A' LIGETI LYÁNKA.

Láttam én egy szép magyar lyánt,
 Szög hajú volt 's kék szemű,
 Bíbor ajkú és kerekded
 Képü, sугár természetü.

Vígan szökdelt egy ligetben,
 Fris virágait szedé,
 Gyenge keblét játszi szellő
 Ollykor ollykor felfedé.

Rejtve néztem egy bokorból,
 Lyánka szellőt megfeddé,
 'S elpirúlva lágymélyének
 Mennyét tőlem elrejté.

Játszi szellő messzebb' lenge
 És bokorban várom én,
 Ám de vissza nem repíti
 Többé semmi földi lény.

Lyánka víg dalolva szökdel
 Zöldülő kis fák felé,
 Itt egy ifju lomb konyúla,
 'S emlőit felleplezé.

Lombhoz nyúlnak szép kezeckék,
 Illy kezek közt égi kény,
 'S eltörik, fonnyadni tőlök
 A' legédesb' érzemény.

Nincs hát szellő melly a' keblét
 Ennekem kitűntetné,
 Lombok többé nem konyúlnak,
 Lyánka őket eltörné, —

Ah! de merre szált előlem?
 Mond ligetkém merre van? —

Nincsen ő már! bús kesérvem,
'S könnyek' árja hasztalan.

Mondják, illy szép Ípoly' táján
Élt, 's több ifjat megbájolt,
Ah! az én liget-leánykám
Tán Ipoly-vidéki volt!

MINNA VISSZATÉRT REMÉNYÉHEZ.

Szívem' elpártolt reménye
Hát újra lebegsz e' felettem?
Ifju kertem' gyász virági
Mosolygnak e' újra körültem?
Oh! ne hagyj-el tiszta szellem,
Létünk véled égi kellem.

Nyögve várt az árva lyánka,
Mint gerlicze vár a' hű társra,
'S szép hazádból nem repültél
Földünkre a' sok zokogásra,
Idvez légy hát tiszta szellem,
Létünk véled égi kellem.

Átok ottan minden élet,
Hol nem pirul arca kegyednek,
Tündér ihleted' körében
Forrási a' kéjnek erednek,
Oh! ne hagyj-el tiszta szellem,
Létünk véled égi kellem.

PACZEK JÓ'SEF.

MARCUS ANNAEUS LUCANUS.

Második Könyve.

Jelt ádá hadra világ, 's Isten kimutatta haragját:
 A' dolgok törvénye, 's örök szövetei zavarba
 Dültek, ezernyi hajok sullyát csuda módra regelte
 A' természet, egeknek urok! minek annyi belátás
 Gyáva halandóknak nyomorúság napjai jöttén, 5
 Hogy tudják a' veszt sajdítani előre jelekből?
 A' dolgok' kezdője midőn a' lángot elüztén,
 Éktelen országát formálta goromba szerekből,
 Vagy tett olly alapos törvényt, melly kapcsa egésznek,
 Mellynek állta vagyon maga is, sok századot ujjal 10
 Változó egyetem' rendét örökösre szoritván:
 Vagy ha alap nintsen, 's csak kedvire ingadoz a' sors,
 Minden ide 's tova bolg, 's az esettől függ mi halandó:
 Véletlen sujtolj, mi jövend ne tudasd vak eszével
 Embernek; hadjad féltébe reményleni őtet. 15
 Hogy hát észrevehék földgömbnek előre veszélyét
 Isteni jóseleken, törvényszünet állá be tüstént
 A' városba: közönséges ruha fődte be minden
 Tisztviselők testét: megszűnt a' Nátori bársony.
 Ekkor bajjaikat nyögték, 's titkolta keservét 20
 Minden. Ugy elsőben halgatva halottasi háznép,
 Csak bámul mig nincs holtnak kikiáltva egészen
 A' test; 's a' meddig haja tépve nem öklezi mellyét
 Bús anya, jelt adván zokogásra eselédi seregnek:
 De mikoron fásult tetemére tapint, 's veszi észre 25
 Lelketlen képét, 's merevedve szemét örök éjbe,
 Nem fájlal, hanem elrémül: 's a' testre borulván
 Nagy vesztén megijed. Hív nő az előbbi ruháját
 Elveti, 's a' gyászos népség templomba vonódik.
 Isteneinket ezek könnyel mossák, komor arczal 30
 Föld're borulnak azok, 's tépett hajfürtjeik úsznak
 Templom szent kúszubén, 's az imádság szokta fülekbe,

Számos üvöltéssel bögik bámulva keservek.
 De nem bókolnak Dörgő oltára tövében
 Mindnyájan : megoszolva az Isteneken nem okoznak 35
 Köztök semmi kajánt : kartzolt arczával az eggyik
 'S gyászban leplezten 's bú sorvasztotta karokkal,
 „Gyászos anyák, oh most verjétek mellyetek', úgymond,
 „Tépjétek hajatok' 's ne halaszgassátok utolsó
 „Inségetekre jaj ömléstek, most sírni szabad, még 40
 „Sorsa vezéröknek kétes, de ha egyike győzend,
 „Majd örvideni kell". ösztönt a' fájdalom így lelt.
 Férjfiak is táborba külön pártokra oszolván,
 Illyen igaz panaszokra fakadnak az Istenek ellen.
 „Oh mi szegény ifjak, miokért a' poenusi harczkor 45
 „Nem születétek, éven Trebiának, 's Cännai romnak.
 „Nem kell béke, Egek : gerjedjen ránk fene népek'
 „Mérge, ezer várost bősztítsetek, eske világnak
 „Ránk fegyvert rántson, Susából Médus omoljon.
 „És akadályt ne tegyen vad Massagetáknak az Ister : 50
 „Küldje ki északról ránk szöke sobakjait Albis,
 „'S a' még hódítlan Rhénus feje; nemzeti földnek
 „Váljanak ellenséginké: menjünk honi hadtól :
 „Itt Dácus rontson be, Geták meg amott, Spanyol ország
 „Ellen ez, a' nyilazó Parthusra amaz vigye kardját. 55
 „Róma erőd vívják szanaszét, vagy hesperi névnek
 „Veszni ha kell, Főfök! égből huljon le sziporkás
 „Menkövel vegyesült lobogó lég zápora földre.
 „Mind a' két tábort, 's vezetőit sujtsd agyon Isten
 „Érdemlettek előtt, hát annyi sok újra tenyésző 60
 „Bűnbe kerül, mellyik légyen városnak urává?
 „Arra hogy egy se legyen, nem volt méltó honi hadhoz
 „Kezdni" ilyen búsong vesztén keseregve kegyesség:
 Ah de az éltes atyák magokon gondokba merengtek
 És aggott elevenségére neheztele minden, 65
 'S pártos hadra vizont, tartódott éveit unta.
 Egy közülök nagy" rém példáját adni akarván,

- „Nem több készültek, mondá, történetek akkor,
 „Hogy Marius Lybián diakodván, 's Teutoni népen;
 „Számkiüzetve utóbb bujkált iszapába hinárnak. 70
 „Tócsa bozótja fedezte, szerencse, sajátodat, és az
 „Ingadozó posvány: majd a' vas lánczak emészték,
 „A' sorvadt öreget, 's tömlőcz hosszas szénye rontá.
 „Nádor utóbb, boldog kimulást nyert volna ez eldült
 „Városban, de előre lakolt büniért gyakor ízben 75
 „Öt kikerülte halál, hatalom hijában adódott!
 „Ellenségének megölésre, ki mérges útás közt
 „Zsibbadtt markából gyilkát borzadva kiejté.
 „Nagy fényt láta sötét tömlőtzebe, 's az ördögi kinzók
 „Bosszúlló seregét, 's Mariust az utóbbi dicsében: 80
 „Szózatot is hallott rémulve, nyakát nek ed ennek
 „Nem s z a b a d i l l e t n e d, még ez sorsként sokak éltét
 „Végzi halála előtt, hagyj fel hát gyáva dühöddel.
 „Hogyha veszélyetekért vágytok bosszúra, ez ősz főt
 „Cimbrusok ezt tartsátok meg, nyomos isteni üldtől 85
 „Ez nem azért mentes hogy egeknek kedvese volna;
 „Rómának vesztét akaró végzések elég vad
 „Eszköze ő, átkelt fene tengeren elleni földre,
 „És az üres kalyibák romain lappangva bolyongván
 „Győzte Jugurthának vadon országába koválgott, 90
 „'S a' poenus hamvat tapodá. Marius vigaszt lelt
 „'S Chartagó egymás esetén, már Istenek ellen
 „Nem zugtak többé, — libyás dühe újra feléled'tt,
 „Hogy jobb sorsra jutott, a' rabszolgáknak eloldá
 „Láncaikat, seregessen ezek fegyverre kapának 95
 „'S öszvetörék börtön reteszit, zsoldjába be nem vett
 „Senkit is e' Harczos, ki gonoszságban remeket még
 „Nem tett, 's billegesen nem jött táborba, az a' nap
 „Millyen nap volt az, mellyen Marius berohanván
 „A' város falain, szétszórta halál sebes iját? 100
 „Pór 's Nemes egyre veszik: széltébe dühösködik a' vas,

- „Fegyveres eggy melytől sem tartóztatta dűfését,
 „Templomokat vér fest, veresellenek a' sok öléstől
 „A' sima kőszirtek, nem használt senkinek éve.
 „Alkonyodó napját az elaggott éltes öregnek 105
 „Nem szánták lenyugotni korán: sem az élte fakadtán
 „Csak most serdülő kisednek eloltni világát.
 „A' sok kis csecsemő mi bűnért szenvedte halálát?
 „De már meghalhatni elég örömét leli a' düh
 „Másra rohantában: henyesség keresése bűnösnek. 110
 „Nagy rész tsak számtöltni veszik: nem nézte mi nyakról
 „Szelte fejet szúrt fel győztes dárdája hegyére,
 „Szégyenlívén üresen ballagni, halált kikerülte
 „A' ki szilaj kezeket remegőn érinthete csókkal.
 „Bár sok ezer fegyver hallatlan kinra mutasson. 115
 „Oh te fajult népség! sok századot élni se szép volt
 „Illy módon, miennél kevesebbé becstelen évet,
 „És rövidet, miglen haza nem tér Sylla, ki szánja
 „Nép romait? csak alig képes fájlalni halálad'
 „Baebi, kinek testét sokaság darabokra tagolván 120
 „Szétt szórá: avvagy téged, ki előre regelted
 „Antal ezen rosszat, ki fejét vendégek elébe,
 „Még még párolgón asztra tevé fene zsoldos.
 „Fimbria mind a' két Crassust lenyakazta galádul
 „Népszólnok vértől hóhér tőkéje piroslott. 125
 „Scaevola tégedet is megvetve fukar keze ölt meg
 „Istenné oltárának szent rejtőke mellett;
 „És az öröktűz előtt, de elaggott életeredből
 „Vér nem igen csurgott, és mintegy kedveze lángnak.
 „Nádorságának hetedikszéri évkora folytán, 130
 „Pallyáját kifutá Marius, szenvedte ez a' bal
 „Sors minden sullyát, 's kóstolta szerencse javát is,
 „Mennyire csak képes forgatni eset sora embert,
 „Üzte vetette ezent, szent rév hányt láta kimulni
 „A' Kollin kapunál hány test fetrengé miatta, 135
 „Akkor hogy löldgömb feje máshova tétete csak nem

- „Által, 's főhatalom megváltoza, — Samnisi Rómán
 „Méllyebbet döfhetni reménylt Caudinai sebnél.
 „Ennyi csapás özönét majd Sylla haragja tetézte,
 „Ez mi kis életerő szökdelte még város erében 140
 „Elfogyatá, rothadt tagokat mélyebbre kerítvén
 „Orvoslás módán túl járt, a' merre betegség
 „Vonta kezét, vágott, bünösök szélébe kivestek
 „De mikor a' gonoszok már majd egyedülre maradtak.
 „Akkoron álla elő bosszúllás kénye, 's erőszak 145
 „Törvény korlátán áttört, nem függé az ártás
 „Már egytől, kiki ártá mikép' tetszett neki, győztes
 „Egyszer adott mindenre parancst, a' szolga keresztül
 „Döfte urát; fiak attyoknak vérebe fűrödtek;
 „És vetekedtek azon kivéhesse szülője fejét el: 150
 „Testvér Testvérnek véreért várta jutalmát.
 „Sok temetőbe futott, élőknek testi vegyültek
 „Holtakkal, nem fért nép barlangjokba vadaknak.
 „Ez zsineget torkára szorítva magát felakasztá,
 „Az meredek fokról leugortában nyaka' szegve 155
 „Tagjait öszve zuzá; 's győztes kényét megelőzte
 „Élete vesztével, 's amaz élesztette magának
 „Sirja tüzét, 's mint sem még minden vére kifolyna;
 „Lángba szökik 's miglen lehet a' tűznek veszi hasznát.
 „A' hősök fejait rémült városba csidákon, 160
 „Hordozták, 's piatzon halmokba rakák, mutatá ez
 „Régi bünök titkát; nem szemlélt Thrácia hajdan
 „Bistoni Zsarnoknak palotáin függeni annyit,
 „'S Antaeus kapuin; nem sírt gyászos Görög ország
 „Pisai udvarban felkontzolt testeken annyit. 165
 „Már hogy peshedtek, 's az idő zavarást teve rajtok,
 „Képjeleket veszték, kikereste szülők' keze őket,
 „'S kedveseik tetemít meglelvén félve kilopta.
 „Még emlékezem én magam is, hogy öcsémnek akarván
 „Megbühödtt testét tiltott sirtűzre segitni, 170
 „Syllai béke halottainak visgáltam özönjét,

- „S minden tuskónál nyakhoz mi fej illene néztem,
 „S hozzá illegetém. Katulusnak bolyga miképpen
 „Engeszteltete meg vérrel, mit hozzam elő most?
 „A' kinek áldozatul, — noha árnya talám nem akarta 175
 „Szolgált volt Marius, hallatlan tárgya halálnak:
 „Látám szét darabolt idegit, hány tag, seb is annyi
 „Üttete rajta, tagolt testén bár konczai lógtak,
 „Élni hagyák, iszonyú kínzás, fene módja ölésnek,
 „Nagy vadság, haldoklónak késletni halálát. 180
 „A' szabdalt kezek elhulnak, reneg a' kimetélt nyelv,
 „És a' hig levegőt némán verdesve sovárogo.
 „Egyyike a' füleket, 's a' másika a' szelelő ort
 „Csapja le, a' szemeket fordítja amaz ki helyekből,
 „S a' tagolás látása után végtére kivájja. 185
 „Majd csak nem hihetetlen ezen sok kint hogy ez egy fej
 „Szenvedhette: leomlásnak nagy sullya izekre
 „Igy töri a' tagokat, szét zúzván hirtelen őket:
 „A' tenger közepébe veszetteknek sem ütődnek
 „A' partokra kietlenebb tuskóik, ugyan mit 190
 „Használt a' Márius képét piszkokba keverni?
 „E' bűn 's gyilkosság hogy Sylla kecsére lehessen,
 „Felkellett esmérni. Szerencse, csoportosan együtt
 „Praenestini sajátaidat megöletnie láttad,
 „Egyszeri sujtással, kis időn oda lett az egész nép 195
 „Hesperif ifjúság, Latiumnak büszke virága,
 „Akkoron elhullott, 's bévérzé Róma tanyáit,
 „Annyi sok ifjakkak gyakor ízbe okozta halálát
 „Majd éhség, majd a' tenger dühe, hirtelen omlás,
 „Földi vagy égi mirigy, hadi rom, de fenyíték 200
 „Ennyire nem terjedt, sűrű köznépi csoportok
 „'S öldöklés által megemésztett holtak özönje
 „Közt, a' győztesek is csak alig fértek meg, alig volt
 „Földre terülni helyek leöletteknek, kik azonban
 „A' félholt leesettet agyon nyomták, így ölésben 205
 „Holtak részt vettek, megfojtván terhel az élet.

- „Ennyi gonosz szerzője magasról nézte nyugottan
 „Mind ezeket: nem szánta rakásra öletni sok ezrét
 „A' nyomorúlt népnek. Tyberis medrébe fogadta
 „Sylla ezen holtit, hova őket hányni parancslá. 210
 „Vizbe esének az elsőbkek testekre utóbbiak.
 „A' leuszó sajkák felakadtak, 's döghalom által
 „Félbe szakadva előbbi folyam tengerbe nyomódott,
 „Megtorlottan utóbbi megállt: mig zápora vérnek,
 „Melly a' róna mezőt ellepte, magának erővel 215
 „Tágos utat nyitván Tyberis patakába omolna,
 „S a' törölt vizet elnyomúá, sem partja se medre
 „Nem tartá patak árját már, kivetette mezőkre
 „Haddögeit, 's Tyrhenbe alig vergődve, megosztá
 „A' kékes tenger vizeit vérnek sebes árja. 220
 „Így nyert-é Boldog *) nevet így lett é haza üdve,
 „Sylla, magának így érdemlett é Mars mezején sírt?
 „Illy gyász áll be viszont, és mindenek illy hadi lábón
 „Mennek, azon módon fog ezen had véget is érni
 „Sött még szörnyetegebbre mutat, 's roma emberi nem-
 nek 225
 „Vérengzőbb esata közt készül bételleni csaptig.
 „Róma bevétele lett a' két Marius hadi bére,
 „Számkivetések után: megeléglé Sylla is azt, hogy
 „Győzelmét ellenpártos romlása követte,
 „Tárgyak ezeknek más: a' főhatalom kire száljon 230
 „Abba vetélkednek: nem küzdene egyik is, a' mit
 „Sylla elégle, azért”; így sírt a' gyászos öregség,
 Félve jövődötől, 's öszkort keseregve beszélvén.
 Nagy lelkű Brutus szívét nem verte azomban
 A' rémülés át, 's nem avatta magát riadó nép 235
 Gyászlármája közé, hanem a' mikor éjjeli csendben,

*) A' kegyetlen Sylla Boldog nevezetet vön magára. Kegyetlenségeiről 's e' czimmal méltatlanúl éléséről lásd Val. Max. 9dik Könyvének 2dik részét. Solin. 2dik részét Plin. 7dik Könyvének 43. részét.

Parrhasi szép Helicé ferdés szekerevel utazna,
 Szűk lakházánál Cato bátyjának kopog, a' hol
 Ébren lelte ezen férjfit, 's köz gondba tűnődten,
 Város 's többek eránt, inkább féltvén az egészet, 240
 Egy cseppet se magát; 's hozzá így kezdi beszédét:

„Már az egész földről régen kiűzette erénynek
 „Egy menedéke, kit a' szélvész görbíteni nem tud,
 „Semmi szerencse le nem sujtol, habozásom igazgasd,
 „'S elmémet kétes voltába okokkal erősítsd; 245
 „Magnust ez, Caesart meg amaz pártolja hadakban:
 „Brutusnak Cato lesz kalauzza, világi robaj közt
 „Álhatatos szívvel békének ölébe nyugodnod
 „Tetszik-e? vagy bünhödt vezetők, 's a' néki dühödt nép
 „Zajja közé keveredve kiállani a' honni harcra? 250
 „Kitkit okok vonnak vétkes viadalra kiszáll'ni:
 „Ezt a' házi csinok, 's békén törvények ijesztik;
 „Szükség készit sokakat, 's hitelének veszte világot
 „Romba taszítani javall, egygy sem mene hadra hevéből.
 „Mást nagy bér vonzott táborba: hadak neked egynek 255
 „Ön magokért tetsznek? mit használ hogy magad e' bal
 „Erkölsű évben menten megtartani tudtad,
 „Az leszen-é becse hát egyedül a' hosszas erénynek?
 „Más bünös a' had előtt, téged bünösé teszen a' had.
 „Zordon fegyvernek ne legyen szabad, égiek, annyi 260
 „Hogy még e' kezek is mozduljanak: és karod által
 „Lodittatva csidád a' nyilfelhőkbe süvöltsön:
 „'S illy nagy erény ne legyen szigorú, töled fog egész had
 „Folyta szerencsétetni, ezen kardtól ki nem óhajt
 „Nyerni halált, 's ámbár gyilkal más döfte keresztül, 265
 „Öldöklőjének téged tart jobb ha nyugottan,
 „Vesztég élsz a' béke ülén; mint csillagit égnek,
 „Mindég álhatatos forgásba nem éri kocshintás.
 „Földköri lég meggyull a' villámok' tüze által,
 „Szél az alanti lapányt 's lobogó huzomása borítja 270
 „Lángi sziporkáknak: felhőken túl hat Olympus,

- „Isteni végzésből, az aprókat zürzavar éri:
 „Béke vagyon fenten, mint fog majd Caesar örülni,
 „Ellene illy honfit táborba kiszállani halván!
 „Mert Magnus hadait nem bánja övének elébe 275
 „Tétettetni, nagyon tetszik neki, hogyha Katónak
 „A' honi had tetszik; 's hogy fők 's nagy része Tanácsnak
 „Vele magán hadi Tárnok alatt haza Nádora harczol,
 „'S más Nagyok: ösztöne nyól: ha Kató is ezekhez adódva
 „Pompejus jármába konyúl; Caesar maga leszen 280
 „Csak szabad-e földön, törvénytét hogyha hazámnak
 „Védeni kell, 's kardal szabadát fentartani szükség,
 „Üldeni most Brutus sem Caesart, sem nem akarja
 „Pompejust, had után a' győztest fogja;” ilyen szólt
 Erre pedig száját Kató e' szent szókra fakasztá: 285
 „Brute, előttem ugyan honi had legfőbb gonosz,ám de
 „A' hova von végzés, a' bátor erény oda tartson.
 „Engemet is vétkekbe keverni egek bűne leszen.
 „Csillagokat ha ki lát, 's lefelé szakadozni világot,
 „Nem fél é maga is? tüzes ég karpitja ha omlik, 290
 „'S föld reng terhe alatt, egyetem bomlásra jutásán
 „Öszve kidugja kezét? idegen nép lássa e búját
 „Hesperiek dühinek, 's Rómát táborba kövessék,
 „Más éghajlat alúl a' tengertúli királyok?
 „Én heverésszek-e csak, mentsen meg az Isten örökre 295
 „Illy bösztül, hogy nézhessem Rómának elestét
 „Békével, mellyet nem nézhető sem Geta sem Dák.
 „Mint fiait vesztette atyát fájdalma vezérli
 „A' sírhez, 's enyhül ha kezével gyásztűzet adhat
 „A' farakásra, kikésérvén tetemit, maga tarthat 300
 „Füstölgő fáklyát: tőled nem válom előbb el
 „Mig nem ölelhetlek haldoklón, Róma, szabadság
 „Szent neve tőled sem, mig nem késérhetem árnyad,
 „Úgy legyen, áldozzék vérével Róma kegyetlen
 „Szenteinek, mért kémélnénk a' hadra magunkét? 305
 „Vajha az ég, 's pokol Isteninek tetzése úgy adná,

„Kárhoztatva fejem¹ hogy egészért kinra tehetném!
 „Élete szánt Deciust letiporta az elleni tábor:
 „Engemet a' pártos dandár vágjon, nyila engem'
 „Rhenusi vadnépnek szurjon, liggassa ki testem 310
 „Minden dárda, egész hadnak sebe engemet érjen.
 „E' vér váltsa meg a' népet, 's darabokra tagoltom,
 „Töltse be Rómának melly hézagot ejte hibája.
 „A' jármot szerető népek, kik túrni akarnak
 „Országlót, mért vesszenek el? konzoljatok engem, 315
 „Engemet a' törvényt védőt 's letapodta itéket;
 „E' szerezt, e' nyak hát békét, 's a' hesperi népek
 „Bajjainak véget. szükség nincs hadra utánnam,
 „Országlást akarónak. Ugyan ne kövessük-e Magnust,
 „S a' köz zászlókat? láttuk már hogyha szerencse 320
 „Kedvez is ennek, azért nem fogja világot egészen
 „Vas jármába konyítani: tehát győzzön velem együtt,
 „Hogy maga győzni ne vélje magának": ezen szavak által,
 A' harag ösztöneit nevelé, és a' heves ifjút
 Pártos harczot erős szeretésre tüzelte felettébb. 325

A' nap azonba sötétségét hűvös éjnek elűzvé, n,
 Ajtó megzördült: 's érkeztén Marcia kegynő
 Hortens' hamvaitól, azon elkeseredve belépett. —
 Régi virány korbann ennek Cato volt vala férje;
 De hogy házasság bérét lefizette urának 330
 Három magzatban, Hortenshez adóda tenyésztni;
 Hogy kettős házat vérség kötelébe szorítson
 Mint anya, e' férjét hogy azonba mederbe temette,
 Orczáján szomorúságnak rivatagja borongott;
 És mellyét szaporán vervén, pengyel haja tépve 335
 'S hamvaival sűrűn bélepve szerette urának,
 'S nem más tetszetesebb kecsesl leplezve, ilyen szólt:
 „Mig lehetett, mig erőm engedte, tudod Cato, tettem
 „A' te parancsaidat, 's két férjnek hitvese lettem.
 „Vissza jövök most bádjjaltan, 's gyengülve szüléstől, 340
 „Már nem férj kényére való, végy hajdani frigybe

„Vissza, elég nékem csupa házasság neve, engedd,
 „Hadd véssék sírkömre, Katónak Marcia nője: —
 „És ne legyen kérdés majd hosszas időknek utánnak,
 „Első férjemtől elüzetve, vagy által adatva 345
 „Váltam-e el, nem öröm napokon, 's nem boldog időben
 „Érkezem a' gondokra jövök 's osztolni bajokban.
 „Vigy táborba veled, mért hagynál béke ölében?
 „Hát közelebb legyen-e Kornelia a' honi harcához?”
 E' szavak a' férjfin győztek, 's noha nem vala ekkor 350
 Házasságra idő, már had lármája beállván;
 Még is az öszvekelést tetszett megtart'ni szerényen,
 'S fény nélkül, 's csak az Isteneket meghívni tanuknak.
 Ünnepi bokkréták küszöböt czifrán nem övedzék;
 'S a' kettős ajtón nem függe menyasszonyi kendő; 355
 Nincsenek ágylépcsők elefant csontból, se szövétnek
 Száma nem ég, 's az arany himzést nem tünteti szembe.
 Bubját a' nyoszolyó asszony nem nyomja fejére,
 Intvén, hogy küszöböt lábával meg ne tapintson
 A' félszeg nőnek gyengén nem leplezi képét; 360
 Lángszínű fátyol leeresztve szemérme jeléül;
 Övkö a' lobogó köntöst nem szegte derékhez,
 Semmi nyak éke se volt, feltűrt karait se szorittá
 Vállainál fogvást letűzött karakója feszessen.
 Úgy volt öltözködve miként gyász hozta magával, 365
 'S a' mint gyermekeit, férjét akképen ölelte.
 Ernyedezett biborát temetési gyapott ruha fedte
 Nem zengtek muzsikák: sem régi sabíni szokásként
 Bús férjnek pajkos szavakat nem kellete hallni
 Nem gyűltek rokonok, nem gyűltek magzatok egybe 370
 Csendesen öszvekelének elég tanu lön vala Brutus.
 Nem hajtá szent képéről ő félre haját, sem
 A' rideg ábrázat forró örömökre nem indult
 Mert mihelyest a' vad fegyvert villognia látta,
 Bonczos hajfűrtit homlokra lecsüggeni hagyta, 375
 'S gyász jeliül képét bényőlesztette szakállal.

Mert pártos szellem nem bántván őt' neki illet
 A' föld nemzeteit gyászolni, sem ágyi örömmek
 Hajdankint most helyt nem adott; 's nem fért az erőshez
 A' szabad andalgás. Illy erkölcs ennyi keménység 380
 Birta Kató feleit, mérséklet, 's végre figyellés,
 Természet követése, honért áldoznia életét,
 Nem maga kényéért, de egészért lenni születve
 Hitte magát, éhtől eledel mentette, lakása
 A' mi hidegbe elég; ő drága ruhája daróczos 385
 Köntös; azont úgy hord mint egy köz római ember:
 És csak azért örvendi Venust, hogy magzata légyen,
 Ő honjáért férj, honjáért ő atya, bátran
 Él az igazságnak, 's betsület törvénye vezérli.
 A' közjóra ügyes: Kató tetteihez soha nem fért 390
 'S benn gyökeret nem vert önkényt szerető gyönyör éde.
 Megrémült seregével azonba kiköltöze Magnus,
 'S dardani faj Campáni erős várába vonódott.
 Hadra ezen tájt választá, száguldani innét
 Küldé a' dandárt vadon ellenségnek elébe; 395
 Merre Olasz földnek közepette az Appenninus
 Ernyős halmaival feldomborodik, sehol a' föld
 Nem magasabb mint itt 's közelebb nem emelkedik éghez,
 E' hegy' két vizeközt lankásan kelve kiterjed
 Al 's feltengernek, zabolázzák dombait innét, 430
 Tyrhen hullamit rongáló Pisai záton,
 A' dalmat morajokra ki tett deli Ancon amonnét.
 Bő forrásaiból patakok sokasága fakad ki
 E' hegynek, 's mind két tengerbe ereszti folyóit.
 Balra Metaurus ered, 's a' Crustumius rohanik ki, 405
 Senna 's Isapis Isaurussal felesülve cseregnek,
 'S Adria habjaihoz vergődő Aufidus omlik.
 'S Eridanus, mellynél földből nem forrt ki nagyobb víz,
 Erdőt döntöget ez, 's tengerbe ragadja magával:
 És az egész ország vizeit kimeritti, hogy ennek 410
 Partit nyárkoszorú elsön ernyőzte, mesélik, —

'S naplovait Phaëton mikoron kivezette az utból,
 'S felgyújtotta tüzes gyeplőkkel az égi vidéket,
 Többi folyók kiapadtak, egész föld moztona égvén,
 Ennek elég vize lett Phoebusnak lángjait oltni. 415
 Nilusnál nem kissebb ez ha nem öntné ki Nilus
 Aegyptom síkján, 's vápákra nem oszlana habja,
 Isternél sem kissebb ez, hanem annyi vidéken
 Által költözvén Ister, számos patak árját
 Béveszi; 's nem maga dül egyenest a' szittyai mélybe 420
 Lejtős jobba felől habozón ökrendezi Tybrist,
 'S barlangos Rutubát; a' gyors Vulturnius is onnét
 Forr ki; ama' ködögőt párolgó Sarnus is, úgy szint'
 A' vestini folyók által nevededvő Marica
 Ernyős országán zajgó Liris, 's ki Salernum 425
 Szép mezejét mosogatja Siler, 's a' Macra, ki nem hord
 Semmi hajót, 's beszakad Lúnánál tengeri mélybe.
 Merre magos hátát nyultan felemelte az égieg
 Appennin, Gall földre tekint, 's érinti az Alpest
 A' Marsust 's Umbert táplálja, Sabellus ekének 430
 Hódol, 's átkocsolja fenyős sziklai sorával
 A' Latium honosit, 's nem hagyja előbb el az édes
 Hesperiat, mig nem Scyllának hajkait érne;
 Bérczeit elterjeszti Lacinia temploma sarkáig
 Tul hata Italián, mig bé nem döntete hullám 435
 Által, 's mig földnek vizsik nem tette határát.
 A' kettős tenger hogy azonban pandalon átfűrt,
 Sziczei részre Pelorhoz esének csucscai annak.
 A' hadnak bősüzt Caesar csak vérözön árján
 Tenni szerette utát, 's hogy az ellenségre akadván 440
 Széleknél, nem kelle üres telkekre rohanni,
 'S nem hijába csapong, 's egyik hadat érheti másik,
 Annak örült; kapukon bémenni nem annyira óhajt
 Mint bérontni: sem a' mezein dézsölni parasztnak
 Békével, mint tűz 's vassal pusztítani vagyonyját. 445
 A' szabad út szégyen, polgárnak lenni gyalázat,

Nagy habozásra jutott Latium sok városa ekkor
 A' riadás elején, ámbár engedni akartak
 A' hadi szélvésznek, még is gátolva kerítették
 Bástyáik' 's árkot vontak körülöttök erősen. 450
 Sok kerekesszirtet 's fegyvert sujtolni az ellent
 Elkészítettek magasabb tornyokba falaknak.

Pompejushoz szitt' a' nép 's habozásba esének
 Rettentés 's hívség; mint délszele hogyha dühödvén
 A' tengerre terül, 's az egész sikam ötlet uralja; 455
 A' földet ha viszont hármass villája kocziintja
 Aeolnak, 's dagadott hullámira dönti az Eurust,
 Ámbár új zivatar támad, megtartja előbbi
 Mozgását a' víz, 's noha győz, a' felleges Eurust,
 El nem hagyja Notust a' hab, fordította az elmén 460
 Rémités 's a' szándékot kétséghe keverte.

Elfutván Libo elhagyatott Hetruscai nemzet,
 'S Thermus elüzte után meghódola Umbria népe.
 A' honi háboruban nem volt mint atya szerencsés
 Sylla, mivel Caesar neve hallásán eliramlott. 465
 A' lovagok csak alig kanyarodtanak Auximi várhoz
 Futva hanyatt homlok Várus bástyákra se nézett
 Vissza, bokron tüskén szaladott. Esculea várból
 Lentulus elszökvén, győztes bélépe nyomába,
 'S kézre kerítte a' sereget: zászlóknak az allyok 470
 Átpártolt 's vezető maga fut zászlókkal üressen.
 Luceriát te is elhagytad, melly rád vala bizva
 Scipio, bár véled sok erős gyerkőczé kiszállott
 A' táborba, kiket Magnus kárt pótlani küldött
 Gallusi nép ellen, de utóbb Parthus hadi neszre. 475
 Vissza hívá őket miglen maga hadra vihethé,
 Által adá a' római vért használni ipának.

De téged harezos Domiti Corfin fala védett
 Ekkor erős bástyái között, katonáid azokból
 Áltanak egykor kik vádolt Milo örei voltak. 480
 Hogy távolra mezőn nagy porgomolyát veve észre

'S a' fegyvert napfényétől csillámlani látta,
 'S a' tábort villogni; siessetek a' vizi parthoz,
 Ügymond; bajtársim, 's bontsátok el a' hidat arról:
 „És te hegyek forrásaiból ömlöngj nagy erővel. 485
 „'S minden nedveidet szedd össze, patak, habod által
 „A' hidpadlóit szaggasd vess gátot ama' had
 „Bérohásainak hadd vesztegéljen az ellen, —
 „Partaidon, 's a' dőre vezér: már győzelem a' lesz'
 „Hogy Caesar felakadva hever" nem szólt vala többet, 490
 A' vár őri sereg hijába omolki sietve.
 Mert meglátta hamar Caesar, hogy rontatik a' hid
 A' patakou, forván a' méreg benne felindult;
 „Félénkségeknek nem elég hát falba keresni
 „Rejteket? a' rónán 's folyamon gátolni akartok. 495
 „Tí gyávák? — ha le nem tartóztathatna dagálya
 „Gangesnek, hogyan állana Caesar akármi folyón meg
 „Átszégvén Rubikont? lovagoknak serge siessen.
 „'S lépje el egyszer'smind szakadó hidat egyre gyalogság".
 Így szólván, paripák kantárt megeresztve mezőkön. 500
 Nyargaltak 's sűrű esső módjára löketve
 Parton tul hullott nyilak árja kemény karok által.
 A' patakonn át mégyen az öröket onnan elülvén
 Caesar, az ellenség menedékét várba kereste.
 Rettenetes sulyokat kitaszított tornyokat épétt, 505
 'S pöröllyel falakat már már döntetnie kezdé.
 Nézd had szörnyetegét; katonák rabkint kaputárva
 Hürzolják gögös polgárnak elébe vezérük';
 'S lábaihoz leteszik, borzasztó képe vonási
 Kardot ohajtottak nemesen méretni nyakára. 510
 Caesar azonba ki fél kegytől, 's vesztét ki ohajtja
 Tudván, „általam élj, mondá, ámbár nem akarsz is,
 „Láss napokat 's a' győzettekbe kegyemre reményt önts,
 „Légy tanu, és ha neked tetszik fegyverbe maradhatz.
 „'S hogy ha te győzni találsz nem várok vissza hasonlót" 515
 Monda, feloldoztatni parancsolván keze hurkit.

Haj megöletni minél jelesebb lett volna ez uttal!
 Róma gyalázattól megkémélt volna szerencse!
 Legfőbb kin, polgárt ha azért érendi bocsánat,
 Hogy táborba Tanács 's Magnus haza védni vezérlik. 520
 E' bajnok haragát elnyomta, magába tünődvén
 Ekképen: „hova mégy? Rómába e béke ölébe
 „Korcs fajzat? nem akarsz-e csaták közepébe sietni
 „A' ki halált keresél? bőit rajta rohanj be; ne késsel
 „Hagyni világ piaczat, 's Caesarnak előlni kegyelmét.” 525
 Nem tudván Magnus mi esett e' közbe vezéréen
 Hogy tarthassa magát sietett neki küldni segédet!
 'S más napon indulót immár hirdetni akarván;
 A' katonák kedvét késértni helyesnek ítelté.
 Hozzájok tisztos hangonn így kezdi beszédét: 530
 „Oh bűnbosszúlok, jobb rész követői vitézek!
 „Oh hív Római vér, a' kikre Tanács, nem az önkény
 „Bizta kemény gerelyét, vegyetek részt hadba örömmel
 „Hesperiat tüznek pusztító lángja emészti,
 „A' jeges Alpesről mi reánk gallus dühe omlik 535
 „Már Caesar vérrel megfertőztette csidáit
 „Illy fenéség hogy tőle került jól adta az Isten
 „'S mi láttunk elsők hadi kárt, rám bizta vezérre
 „Róma hogy a' bünt büntessem. Nem tarthatom eztet
 „Rendes háborunak, hanem a' haza elleni zendnek. 540
 „Ölly tusá ez csak, mint mikoron Katilina kanótot
 „Szörni akart házokra, 's ugy ennek czimbora társa
 „Lentulus, és kezeit kábán feltúrte Cethegus.
 „Szánni való dühödés! végzése' rende Metellé
 „'S régi Camillussá kívánt vala tennie Caesar. 545
 „Cinna levél 's Marius, leleszesz sujtólva bizonnyal,
 „Mint Catulus Lepidust letapodta, vagy a' ki mi baltánk
 „Altal vett kimulást, 's a' Sicani hant fedi Carbót,
 „'S számüzetett Sertort ki felingerlé az Iberust,
 „Bárigazán ondván nem vagy méltó hogy ezekhez 550
 „Mérjelek, arra se, hogy dühödet zabolázzam erőmmel

„Róma parancsa szerint inkább a' Parthusi hadbül,
 „Hrassus mint győztes tért volna meg a' Scytha földről;
 „Hogy színt' olly csufosan vesznél mint Spartacus egykor.
 „Véled is Isteneink ha ezimem jelesíteni akarták; 555
 „Am légyen, jobbom még hajtani tudja csidáját:
 „Mellyem belsőjét forró vér lángja feszítte,
 „Majdan tudni fogod harcziól, hogy nem füt el a' ki
 „Békén túrni tudott bár ötet hívja puhultnak
 „'S bádjatnak nyelved, Katonák! de korom se ijesszen, 560
 „Mért ne lehetne vezér öreg itt, zsoldos ha az ottan.
 „Mennyire felviheté polgárát egy szabados nép,
 „Felmentem, 's országlókat hagytam csak előttem.
 „Rómának nem jó fia az, ki akár mi okokból,
 „Vonja magát Pompejustól, két Nádora itt áll, 565
 „Itten ezen táborba Tanács, meggyőzi-e Caesar
 „E' Nagyokat? nem fogsz mindent letapodni szerencse,
 „Olly vaktán 's olly szemtelenül, hát Gallia tett-e
 „Bátorrá? eltelt korod annyi sok évötöd által,
 „A' pártos földön Rhenus vize látta futásod. 570
 „'S tengernek mondván dagapos tó ollykori mélyét
 „Megrémült hátod' szemlélte üzöbe Británnus.
 „Abban biztad-e el magadat, hogy híre dühödnék
 „A' fegyverre kapott várost kizavarta helyéből?
 „Hej botor én hozzám jönnek, nem futnak előled. 575
 „A' vizeken szanaszét mihelyest megvillana zászlóm,
 „Jóval előbb mint hold kétszer karikája betölné,
 „Elhagyták sikamok' mélyét a' tengeri rablók,
 „'S kis lakhelyt kérték magokat meghuzni világon.
 „Szittyai Pontusnak szugolyáin tétova bolygó, 580
 „'S római dics gátló hódítatlan fejedelmet
 „Boldog'bban tudtam Syllánál késztni halálra;
 „Nincs tölem mentes tájéka világnak: egész föld
 „A' nap alatt, bétöltve vagyon diadalmi jeleimmél
 „Engem győztesnek hirdet hüs Phasisi parton,

„Észak: az Aegyptom leforróbb tengele esmér,
 „S árnyat semmifelé se vető nap alatti Syene.
 „Tölem enyészet fél, 's dagapos tengerbe siettő
 „Baetis, az esti folyók végsője, hadakra keményült
 „Hénioch és az Arabs, győzten bókoluak előttem. 590
 „S gyapjajok elvesztén elhirhedt Colchisi népek,
 „Kappadok érzi karom, 's ki bizonytalan isten imádó,
 „Erzi Zsidó ország, és rettegi gyenge Sophone,
 „Vad Cilik és Örmény 's Taurus hegye jármom alá jött
 „A' polgári hadon kívül mit hagytam ipamnak?" 595

Semmi kiáltással se követte vezére beszédét

A' hadi nép, sem az érdeklött csata jelt nem ohajtá
 Eszrevevén a' félelmet Magnus, hadi sergét
 Vissza huzá, tartván viadalra kiszálni azokkal
 Kik még nem látott Caesar hírére döbbögték. 600
 Mint bika a' csordán legelőszer vesztve tusáját,
 Erdők rengetegébe megyen 's kietlenbe bolongván,
 Szarvát szembe akadt tőkén gyakorolja magányon;
 Vissza se megy' legelőre ha tsak vaczkába nyakának
 Nem bizván, kipihenten utóbb majd öszve üt és győz, 605
 Csorda vezérje leszen, 's viszi azt hegy 's völgyeken által
 Pásztort fel se vevén, szintúgy egyenetlen erővel,
 Hesperíát oda hagyva, az Appuli téreken által
 Magnus Brundusium bátor várába huzódott.

Krétaí Dictéből gyarmat hozatott ide hajdan, 610
 Tengerekenn át bujdosván kékropsi hajókon,
 Mellyek vásznaikon Theseus győzette hazudták.
 Hesperíának az oldala itt keskenyre szorulván,
 A' tengerre magát vékony nyelv módra kinyujtja,
 'S hajtogatott szarvkint bészárja az Adria hajjait. 615
 E' tenger torkát révnek sem kellene hívni,
 Hogyha sziget sziklái az éjszakenyészeti széltől
 Nem fednék, 's habokat nem csapúák vissza magoktól,
 Itt ott rögszirtú hegyeket tett vízsikam ellen
 Természet 's elhárítá a' szélveszet onnét. 620

Hogy csónak rezgő kötelen állhatna ki marthoz
 Innét minden öbölbe van út, ha vitorla berándul,
 A' Coreyrai révbe, vagy a' bali részre ha indul,
 'S Joni mélyre nyuló Epidamnust érni igyekeznek.
 Adria szélveszekor menedékre siett ide minden 625
 Kormányos, ha Ceraun hegyeit felhők fedik, avvagy
 Verdesik a' morgó sikamok hullámai Sásont.
 Minthogy nem biza hát, miket elhagya többet azokhoz
 'S nem teheté hadnak tárgyává, már az Iberust,
 Alpes végetlen huzomásai közbe vonódván. 630
 Magzati közt az idősbiket így szállítja fel ekkor,
 „Minden szegleteit vedd késértőbe világnak,
 „Euphratest, Nilust, 's hova elhata híre nevemnek
 „Bizgasd fel, valamerre vezérségem diese által
 „Esmérik Rómát, Ciliket küld vissza mezőkről, 635
 „A' tengerre viszont, 's urait gyűjtsd öszve Pharosnak,
 „'S én Tigranesemet, Pharnax hadait se kerüld el,
 „Intelek; Armeniát bolgó népével, ama vad
 „Pontusi nemzeteket, 's Riphæus szirte lakóit,
 „Mind pedig a' kiknek Maeotisi tó jege szolgál. 640
 „Szittyai Csilleutól, nógasd 's ültesd fel ügyünkben.
 „Mit mondjak többet? birjad pártomra keletnek
 „Harczosait, 's minden meghódolt városit izgasd
 „E' földnek, 's halmozz minden diadalt ide öszve,
 „'S tí kiknek Latium nevetekről jegyzi az évet; 645
 „A' Görögök 's Macedók rónáin új hadi népet
 „Gyűjtni evezetek át Epirusban az északi széllel;
 „Mig télen tart békeidő" így szólt, kik azonnal
 Szót fogadának üreg sajkáikat útnak eresztvén.
 De Caesar hosszas békét 's a' tábori nyugtot 650
 Nem szenvedhetvén, hogy eset semmit se zavarjon,
 Üzni siet sebesen, 's tör előre nyomába vejének.
 Más megelégné olly hirtelen annyi erősség
 Bévetét, 's olly sok várak závárai nyiltát:
 Roma világ feje, melly könnyen juta kézre, hadaknak, 655

Melly nagy bére: de a' Caesar mindenbe dulongván,
 Azt hiszi hogy nem tett semmit ha mi lenne teendő.
 Fennyen előre nyomul: 's ámbár, az egész Olasz ország
 Már az övé, de hogy a' szélén megtáboroz annak
 Pompéjus 's közös az fájlalja: de kedvire az sincs 660
 Ellensége hogy a' tenger síkjára kihathat.
 Azt hát zárni siet nagy szirteket abba behányván
 E' nagy munka siker nélkül lett a' zajos örvény
 Elnyelvén azokat: 's hegyek ormi fővénybe bukának:
 Aegaeum tenger közepébe Eryx ha bedülne, 665
 Vagy Gaurus beomolna ama feneketlen Avernus
 Örvényébe, ki nem hatnának szirtei, szintúgy
 E' gátok nem zárhatták be Adria mélyét.
 Hát hogy gát töltést nem rakhata a' vizek alján
 Erdei vágásból tetszett készíteni kelepzcét. 670
 'S tölgyfákat szörnyű lánczal talpakba kötözni
 Xerxes is, ilyen utat készítte dagályossan, a' mint
 Hire vagyon, 's a' tengerrel szintúgy mere bálni,
 Európát Asiával erős Sestonnal Abydot
 Öszveköté, 's átment Hellespontnak sebes árján. 675
 Nem rettenté őt sem költi sem alkonyi szélvész,
 A' hogy Alhont környülevezé, így torlata mélység
 A' bele hányt fákkal 's földel megrakta gerendák
 Bélepek a' vizeket, 's tutajok nagy tornyai rengnek
 Mélység torkalatit látván megtelve göröngyel 680
 Pompejus, nagy bűnak ered, mint nyissa ki útját
 A' tengerre, miként szállítsa hadát vizen által,
 Alkonyi szélvésztől neki lódittatva dereglyék
 A' bézárt tenger sikamán gyakor ízbe leronták
 Caesar gátmiveit, 's rés lön kiszökésre hajóknak: 685
 A' ki rugó moztan hadaritva erős kezek által
 Hányta szövétnekeit, 's hogy elillantásra beállott
 A' tetszékeny idő, be ne töltse hajósi vijongás
 A' partot 's a' kürt riadás ne jelentse az órát
 'S trombita indulóra legénységet ne idézzen 690

Egyre parantsul adá, a' szüz már kezde pirúlni
 A' nap költe előtt nyoszolyáját hagyva szerényen
 Hogy gallyák halkal kiirantának, nesze nem volt.
 A' vasmacsának, kihuzatván horga fővényből.
 A' mikor a' Karfák hajlongtanak, a' magas arhoz 695
 Allitóda ied'tt kormányos halgata gallyán.
 A' kifeszitődött vásznat felvonta legénység,
 És az alaescságot lassan szedték, ne hogy a' lég
 Zengjen, azonba vezér téged sóhajtvá szerencse
 Kér, „hagyhassa el Itáliát mit birni nem engedsz.” 700
 Ezt az eset csak alig hogy adá, mert hangza morajjal
 A' tenger, gallyák hasogatván, hányja zajogva
 A' habot, annyi hajó' szegdelvén rajta barázdát.
 Ellenhad, várost, mellynek hivsége ürüggyel
 Változa, megszálván kapukat 's bástyákat elálta, 705
 'S szarv hajlongású révnek torkához irantván,
 Nagy hamar, a' gallyák hogy már mélységre jutottak
 Bánja; ti szemtelenek Magnus fut 's győzni kevés még.
 Keskeny uton kellett tengerre kiszáll'ni hajóknak,
 Keskenyebben mint chalcist hol verdesi Eurip, 710
 Két gallyák itten felakadtak, mellyeket a' kész
 Csákllyákkal csata közt a' tengeri martra kihuztak.
 A' honi vér itten festette pirosra előszer
 A' tengert, ezek elveszvé a' többi odább ment.
 Mint Pegasaei hajó Phasis patakába sietvén 715
 Cyani sziklái bár föld tengerre kinyujtá,
 A' hegy bércei közül kisuhant fara vesztve az Argó,
 'S Symplegas csapodár hullámokat ütve, előbbi
 Allásába jutott. Phoebust közelitni jelenti
 A' rótfény keleten, 's a' csillagi méceket oltja. 720
 A' kiderengő nap pirosítván karpitit égnek,
 Már az ökrészi szekér 's már már lankadva fiastyúk
 Elbujik, és a' meny kiderült alakába sudámlik.
 Csillagok eltűnnek 's a' hajnali is fut az égről
 Hév nap elől, mélyét szegted már, Magne vizeknek 725

De nem azon dicséssel, melly késért tengeri rablót
 Hajszolván, diadalmaidon fáradva szerencse
 Elpártolt, úzetel 's viszed a' hadi romra magaddal
 Nődet 's gyermekidet, 's azokat mik szentek előtted:
 Mégy nagy számüzetett, 's föld nemzetségi követnek : 730
 Méltatlan romnak távol készítették a' hely
 De nem azért, hogy egek töled megvonni akarnák
 A' honi sírt; hanem arra Pharost büntetnie vágytok :
 Hesperiót szánván, távol rejtette szerencse
 Messze világon ezen szörnyet, hogy római honföld 735
 Magnusa vérével béfertőztetve ne légyen.

Nemescsói Sztrokay Antal.

Az első könyvben az 5dik lapon a' 71dik vers végén ma-
 gasnak helyett olvasd sulyosnak. A' 22dik lapon
 a' 649dik versben a' szemé helyett olvasd neme.

A' TEREMTMÉNY TEREMTŐJÉHEZ EGY SZÉP ESTENDEN.

Le borúlok, 's porba esem
 Istenséged' székénél
 Imádom böltsességedet
 Mindenben, mit teremtél
 Minden, a' mit látok itten
 A' föld felett, és színén
 Arra tanít: Istenedet
 Ditsérd lelkes teremtmény.

Mint mosolyog reám az ég
 Sok milliom szemével,
 A' osillagok királynéja
 Mint int felém békével
 Minden, a' mit látok itten
 A' föld felett, és színén

Arra tanit: Istenedet
Ditsérd lelkes teremtmény!

Amott a' barnább kék egen
Nagyobb szemű csillagok
Reszkettetnek le reám fényt
— Amott — mely szépek azok —
Minden, a' mit látok itten
A' föld felett, és színén
Arra tanit: Istenedet
Ditsérd lelkes teremtmény!

Még az álmos denevért is
Ki tsalta únt lyukából
E' hűs szellő — bogárkákat
Hötül rekkent házokból.
Éltet ez est hűs szelleme
Mindenecket, és kelleme
Arra tanit: imádjad
'S ditsőítsd alkotódat.

Mint sápnak, 's lubitzkolnak
A' vad kátsák, és szártsák
A' nádasban — mint repkednek
Víz felett a' madarkák.
Éltet ez' est' hűs szelleme
Mindenecket, és kelleme
Arra tanit: imádjad
'S ditsőítsd alkotódat.

A' kolompok a' távulból
Melly innepi szót adnak
El el kapja a' gyöngé szél
Bógésit a' juhoknak.
Éltet ez' est' hűs szelleme
Mindenecket, és kelleme

Arra tanit: imádjad
 S ditsőítsd alkotódat.

Im itt ragyog egy bogárka,
 Örömében hogy siet —
 De nem tudja: mí ő? kinek
 Köszönje ez érzetet.
 Ember! tsak neked adatott
 Tudhatni Alkotódat,
 Borúlly hát a' porba vélem:
 Áldjuk őt, ment atyánkat,

Oh! be szépek Teremtőknek
 Művei! a' fű szálban
 Úgy tsudáalom böltsességét,
 Mint az egész világban.
 Borúlly hát a' földre vélem
 Elejébe székének
 Ditsőítsd őt, hogy téged' tett
 Királlyává ezeknek.

Bizony szép, mit Isten adott
 Lakhelyül az embernek —
 Paraditsom kert ez, de tsak
 A' jámbor szívűeknek.
 Magunk tesszük ezt pokollá
 És siralom' völgyévé
 Az üldözés piattzává
 Irigység műhelyévé.

Héj! még Ádám ártatlan volt
 Addig jó volt a' dolga
 De a' nagyra vágyás szegényt
 Fentrül alá sújtotta,
 Jaj nekünk — ha sokat merünk —
 Erejinknek felette.

Poklunká lesz e' kies kert
 Átokká a' gyümöltse,

Ditsérjétek a' nagy Istent
 'Természet' szép remeki:
 Lombos erdők, és ligetek,
 Meztelen bércz barlangi.

Ti suttogó fa levelek
 Gyengén sziszegő esermelyek
 Ditsirjétek velünk azt
 A' szépet, jót, 's hatalmast,

Ditsérjétek hegyek, 's völgyek
 Szagos rétek, és kertek

Ti mezei szép virágok
 Jó reményű termések

Szárnyas, szárnyatlan állatok
 Velünk egygyütt kiáltátok:

Ditsértessék az Isten —
 Leginkább e' szép estben!

ZIMÁNY PÁL.

Váczi megyebéli áldozó Pap.

A' T A V A S Z.

Édes kezekkel tűnnek előmbe a'
 Rózsás tavasz' vig bájai, 't a' pihent
 Természet újra szórja gyöngyét,
 'S mindeneget gyönyörűn feléleszt.

Ha! melly enyelgön zöld lugosok között
 Cseng báj ajakkal fül'mile, — renegek
 Völgyek, tetők, szép erdőségek
 Vig futyoló rigó' énekétől.

Madár zibongás tölti el a' kies
 Ég' boltozatátját, játsi pacsirta dal
 Zeng, 's messze terjedt zöld ligetben
 Gerlicze bűg kaczagó szavával.

Szépen virágzó kertek arany színű
 Rózsát, fehér, 's tarkás violát, szagos
 Sokféle szekfűt, sárga boglárt,
 'S gyöngy tulipánt kebelünkre fűznek.

Döngéssel a' gyors méh seregecske, 's ki
 Virúlt virágon repdes örömmel, és
 Gyűjt mézet, és nektárt serényen,
 Mert keserű telet érni retteg.

Tágas mezőket lengedező zephir
 Éleszti, a' völgy' csermelye csörgedez,
 'S az elterült rétek leányit
 Öntözi tiszta ezüst vizével.

A' csorda csendes fris legelőn mulat,
 Kis fürge bárány szét futos a' mezőn,
 Minden megújúl a' tavaszt szép
 Innepi fénybe köszöntni vágyik.

Én is kizöldült oserfa alatt ülök,
 'S e' gyenge verset tiszteletedre báj
 Tavasz csinálám, oh fagadd mint
 Hű, repeső szívem áldozatját.

A' SZERENCSE VÁLTOZÓ.

A' vak szerencsének ragyogó kegye
 Nem leng körülünk angyali szárnyakon
 Szünetlenül; ámbár arannyal
 Tündökölő szekerén az égbe.

Vidám zsbaj közt fel, felemelkedünk.
 Nagy munka a' sors' égi határait
 Elérni; — minden változó e'
 Messze terült csapodár világon.

Im' a' hatalmas, 's ércz erejű falak
 Eldülnek, a' hol víz vala, most hegyek
 Tolódnak a' mélyből előnkbe:
 Így te ne hidj az aranyra nyiló,

Fénynek, borongó fellegek ellepik
 Díszét, szerencsés éjt szomorú napok
 Váltják fel. Ah ez életünkben
 Változik untalan a' szerencse.

F O H Á S Z K O D Á S.

Isten! világunk fő ura, kútfeje!
 Szent zsámolyodnál lángba borul szívem,
 'S megfoghatatlan nagy kegyelmed'
 Titkait égve imádni vágyik.

Oh minden a' min bámul az emberi
 Ész, fő hatalmú böles karod alkotá,
 Léte Te adtál e' kiterjedt
 Földnek ezüst ragyogó egeknek.

Te rendeléd a' báj tavasz', és heves
 Nyárnak folyását, őszi gyümölcs hozó
 Részt az évnek, 's a' rideg tél'
 Durva homályait. — A' dicsőség

Országá fénylő sok csuda csillagi,
 Lángzó nap, ékes hold, dörögő sebes
 Villámok, éjszak' mord| fuvalmi
 A' Te parancsolatodra lettek.

Szent Isten! e' gyöngy Tempe vidékiről
 Báj rózsá tündér fénye ragyog feléd,
 Lengő kalász' szép habja mélyen
 Hajtja magát megelőtted. Ékes.

Magasra nyúlt hegy' bérozei, a' vadon
 Erdők, kies völgyek, zavaros vizek,
 'S mély tengerek hullámi, káros
 Zápor eső rohanó zugása.

A' tiszta forrás víg csevegésivel,
 Csillámló harmat csep, 's az arany színű
 Hajnal hasadta, gyenge szellő
 'S zengedezése madár seregnek.

Téged dicsőit. — Fris legelőn lakó
 Nyáj, 's minden álat keble magasztal, áld,
 Barlangban éljen, a' vagy erdők
 Rengetegit dühösen keresse.

Elbájoló rétek, 's ligetek között
 Vig pásztorok hangos furulyája; 's a'
 Csordákat őrzők' kürtje regvel
 Mennyei rendeidet dicséri.

Oh! csak talán én hálaadatlanúl
 Töltöm Teremtőm életemet magam,
 Csak én felejtém téteményid'
 Áldani untalan, Oh de engedj!

Kocsolt kezekkel térdre rogyok, dicső
 Uram! tekints rám szent szemeiddel és
 Ne vesd fohásszát meg szívemnek,
 'S nyujtsd kegyeid' poharát kezembe.
 HUTTER ANTAL.

KISS ENDRE EPIGRAMMÁS KÖNYVETSKÉ- JÉNEK

(Folytatása.)

FRANCZISKA.

Szidnak, francziskád, hogy még sem füstölög, Eszter,
'S a' konyhán tűz nincs gyertya sem ég oda bent.
Illy szoros órádban fuss hozzám, majd kisegéllek:
Francziskáért ég e' kebel, e'be akaszd. —

A' TANÍTÓ.

A' ki akar valakit jó erkölcsökre tanítani:
Hogy cél't érhessen, jó legyen ő legelőbb.

KINCSESIHEZ.

Mint sebes esső víz futván folyamokba tolódik:
A' kis pénz szint úgy gazdag udúba siet
Hajh! de ne bizd magad el, bár erszényed tele folyt is!
Mert minden folyam a' mély oczeánba siet.

ALOIZIÁHOZ.

„Szép vagyok én” Aloizia, mindég így kiabálgatsz;
Ugy van szép lyánkám — itt igaz a' te szavad.
Am de vigyázz, 's ezután az időhez mérd szavaid mert
Egykor majd tükröd mondja szemedbe: hazudsz.

ÍNTÓMHEZ.

Azt mondád, hogy Epigrammáim nem helyesek, mert
Nem csipják jól meg, kit velek illetek én.

Részedről állhat panaszod, mert jól tudom én, hogy
A' bialok' bőrén nem mehet át fatövis.

A Z É S Z.

Mint szép városi házak közt távolra kilátszik
A' torony: épen úgy láthatod a' magas észti. —

A' F E S T Ő

Tisztelem a' Festőt, lyánkám; — de nem a' magafestőt! —

A' T Ű K Ö R.

A' tükör töredékeiben szint annyiszor állasz
A' hány részre van az széttöredezve Teréz. —
Allasz igen, mondám, de Teréz, egyben sem egészlen
'S így leszen a' sorsod, hogy ha sok úrfit imádsz. —

N I N N Á M Ö V E.

Irigylem boldog sorsod zöld pántlika, látván
Melly b' jlón öleled Ninna kies derekát,
Ó ha Ninát, illy módra szerencsém volna ölelni,
Melly boldog lennék! — ajkom ezekre fakadt.
Hajh! pedig épen nem, mert a' zöld pántlika így int:
„Ninna naponként más övvel övedzi magát”. —

A' L É T T O L V A J.

Léttolvaj nevet adtak rád, ó! sárga halál, mert
Tolvajként szoktad lopni az életet el.
Am de kegyes vagy, mert rövid életünkért, örök éltet
Adsz; — o bár mindég így cselekedne az or. —

RONDÁNYIHOZ.

Érdemeid Rondányi naponként megszapordtak,
'S már ma megérdemled számkivetésbe hogy ess. —

BARÁTNÉMHOZ.

Hallom Toncsi irígy nyelvek' sértegetési nyilaznak
'S hogy szived a' sértő látja epedni, örül.
Ó lyánkám! ártatlan bosszút állni tanítlak;
Légy vidám, 's nevető, hadd egye mérge amazt.

FOGADÁSOM.

Azt fogadám, hogy versezetimnek tárgya leginkább
A' gögös lyánkák csépegetése legyen.
Még is, hol Tercsit, hol Emilt dicsérem; azomban
Megtartám e'ben, bár nem akarva szavam?
Mert mivel egyik lyány a' másíknak irígye
Míg Emmát áldom, 'Sófia' szíve eped.

A' NAGYRA VÁGYÓRA.

Türődik Gáspár, 's parantsolva jelenti, hogy ötet
Rangjához képest meg nem uralja kiki! —
Méltatlan tünődsz hisz nagy sereg ember ural, csak
Az nem, lásd, ki előtt nem becses a' buta úr.

HIRTELEN BETEG.

Varrásán ülvén Hedvig, kopogás lön az ajtón
Hajh! kijön, így sepeg, 's hirtelen ágyra szökik.
'S már mikor a' vendég bétoppant nyögve hevert ő,
Nyögve jajogva vevé, látogatója szavát.

Rosszúl van? mond 's kézmorsolva forog lefel e'köt
 Es patikát, Orvost emleget a' jövevény.
 Franczka eredj, mondják, ez megy: de az útba morogja
 Hogy festék nem télt sárga színére; beteg.

A Z I D Ó.

Lásd az idő majd vidám, majd zordon 's havas essős;
 'S öltöznünk úgy kell, mint maga jár az idő.
 Illyek az emberek is — 's magadat hozzájuk erányozd
 A' víggal vígadj, búsra ne nézz nevetőn.

P A J T Á S O M H O Z.

Ősseidet pajtás, mindég dicséred előttem —
 Ócsárlják mások — most ki szavát hihetem?
 Hogy ne legyek kétes, törvényes szóra vigyázok,
 A' többség' szava lásd minden előtt hitelesbb. —

A' F E J E D E L M E K.

Honnyunknak hogy minden nagy fejedelmei' képét
 A' falamon tartnám int minap egy hazafi.
 Mért?! — látom mind őket — mert drága Ferenczünk'
 Elő képében, élnek az őssi dicsők, —

B A R Á T O M H O Z.

Azt kérded, kik azok; kikét írásomba dicsérek?
 Megholtak, — mert lásd nincs ma dicsérni való. —

A Z Ö R Ö K Ö S Ö K.

V Í G J Á T É K

Egy Felvonásban.

ÍRTA PACZEK JÓSEF.

S Z E M É L Y E K:

Báró Lőréndy Zsigmond, Generál.

Ferencz, az öccse.

Skrkovszka, özvegy Lengyel Grófné, a' Bárók' húga.

Beródy Mórícz, testvérök' fia.

Luiza, Zsigmond' lyána.

Béky Károly, orvos Doctor.

Rózsa, uradalmi tiszt, Zsigmond' házában.

Pista, Mórícz' inasa, 's más két inas.

Történet' helye Pesten Zsigmond' háza.

Elő-szoba egy közép- 's két oldal- ajtóval.

Pista és Rózsa:

Pista. Nincs itt az a' kis bíbicz?

Rózsa. Luiza Kisasszony?

Pista. Lyánasszony, Kisasszony, Isten neki! lyánasszonyókból Tens-asszonyok, 's kisasszonyókból lyánasszonyok szoktak gyakran lenni.

Rózsa. 'S mi beszéde volna kendnek vele?

Pista. (kevélyen). Mi örökösök engedelmet akarunk neki adni, huszonnégy óra alatt ezen palotából kihurezolkodni.

Rózsa. Útjában van ő az uraságnak?

Pista. Egyedül akarjuk örökölt házunkat birni.

Rózsa. Szobácskáját tán csak meghagyja neki az új uraság?

Pista. Mondom egy szegletet sem hagyhatunk.

Rózsa. Árva Luiza, valóban árva! így háláljak egyetlen magzatján atyád' jótéteményit.

Koszorú. 1823.

8

Pista. Magzatján? mi sosem esmerhetjük Luizát a' Generál' magzatjának. Ki tudja, a' világ' mellyik kalibájából szegődött hozzá!

Rózsa. (rövid gondolkozás után). Kikből áll az új uraság?

Pista. Itt van — krik — kerk — kekrik — majd kificzamodik nyelvem! — Hrikrekóczy özvegy Lengyel Grófné, a' Generál' húga. Ez ám a' sovány substantia! nyaka beillenék csutorának, miud két karja korcsolyának, vagy pedig egész személye seregély-váznak Hegyaljára.

Rózsa. 'S kivüle?

Pista. Még többen vagyunk; Móricz úrfi, a' Generál' testvérenek fia, meg' én. A' felföldről jövének, 's zabbal hízlalnak ám ott embereket!

Rózsa. (Pista' ruháját nézegeti). Szűkön mehet kendteknél, azt látom: jól fog esni a' jószág.

Pista. Bizony' mi hajdan vígan éltünk, míg győztük; de négy esztendő óta öszve húzódtunk. (Ruhájára mutat). Ezen liberia még ünnepes pedig. Dolmányom még meglehetős, uram' hajdani nadrágából készült, melly akkor is kopott volt már a' legszorosb értelemben vége; de a' nadrág uram, a' nadrág! színeket játszik a' különféle fók miatt. Leülbi nem merek, egyszerre vége volna. — (Kevelyen). De hisz'! vége a' bús napoknak, örökösök lettünk!

Rózsa. Így lesz a' tékozlok' prédájává ezen szép jószág is! — Úgy tetszik, volt a' boldogult Generálnak még egy öccse is Erdélyben, az is el-jó?

Pista. Lőréndy Ferencz ő Nagysága; minden pillantatban várjuk. — De valyon nem tudott az öreg Generál Luizának is valamit hagyni, miből élélhetne?

Rózsa. Ha — mint hallom — véletlenül nem halt volna meg, akkor bizonynal nem dúlnák jószágit ezen éhes vadak.

Pista. Honnan került a' leány hozzá?

Rózsa. Saját lyána a' boldogult Generálnak; ez bizonyos, de be nem bizonyítható már többé. Anyja egy szegény Olasz volt, 's szülei' engedelme nélkül ment a' Generálhoz férjhez.

Pista. 'S miért titkolta a' Generál Luiza' valóságos eredetét, testvéri előtt?

Rózs a. Nem akarta esmeretes nemzetségbeli büszkeségöket megsérteni. Luiza' anyja egy szegény festőnek a' lyána volt. Az öreg holdogúlt Generált nem lehet elegendően gondatlansága iránt menteni; Luizát nagyobb bátorságba kellett volna tennie. Gyakran írák én neki azt Olasz országba, de ő mindég bízott ifju épségében: most szegény Luiza lakol mind ezért.

Pista. 'S hol neveltetett fel Luiza?

Rózs a. Kilencz év előtt engem' a' Generál magához hívatott olasz országba, felfedezte előttem Luiza iránt minden titkát, de úgy, hogy élteben senkivel se közöljem. Lyánának vallotta, 's minden jószágot reá szándékozott hagyni. Készült halála után valami írást hagyni, melly Luiza' eredetét megesmertesse a' világgal.

Pista. 'S nem tevé azt?

Rózs a. Mint hallom, véletlen halt-meg; és semmi sem találatott.

Pista. 'S mikor jött Luiza Pestre?

Rózs a. Kilencz év előtt, mint mondám, a' Generálnál voltam, 's akkor bizta reám a' nyolcz évű lyánkát. Pestre jöttünk, 's itt élt azóta mindég.

Pista. Én szánom a' kis tubiczát, de hiába, most már mi osztozunk. Ez természetes dolog, mert a' jószág mind ősi.

Rózs a. De természetlen, egy árvával illy kíméletlenül bántani. Ezt elviheti kend az uraságnak. (Ki a' kö-zép ajtó n.)

Pista, (maga). Az öreg még zsémbel! hja! biz' nekünk, illy gazdag örökösöknek irigyeink is lesznek ám.

Luiza kilép balról.

Kit keres?

Pista, (félre). Ejnye te gömbölyű kis pipíske! (fennszóval, fontosan magát öszveszedve). Én magának édes galambom ezennel felmondom a' szállást.

Luiza. Értem, kend az uraság' inasa (Könnyezve). Véghez viszem az uraság' parancsát.

Pista. De huszonnégy óra alatt ám! (félre). Sír a' gyöngy alak! (fennszóval). Ne búsúljon édes hugám, illy szép arczocskák könnyen akadnak jó emberekre.

Luiza. Hagyjon kend, édes barátom, magamra, miért jött, megfogom tenni.

Pista. De úgy-e nem haragszik reám? hisz' én csak a' többiek' kívánságát jelentem.

Luiza. Kötelességét tette. Vegye köszönetemet szíves részvéteért.

Pista, (félre). Engem' úgy se'! derék teremtés! mi örökösök még sem teszünk jól, hogy így bánunk vele. *(Ké a' közép ajtón).*

Luiza, (maga). Atyám! atyám! mért vagy a' sírban! — Ettől rettegetem mindég. Birtok után soha sem vágytam, ezzel nyugodtan látok másokat osztozni: de velem, ki semmit sem vétettem nekik, illy méltatlanúl banni, még szobácskából is kiűzni! — Ez lár! — ez fáj! — Hova folyamodjam! — nincs atyám! (sír,) nincs anyám! — nincs atyámfia! — Vagy mit is zúgolodom! (vidúlva), hisz' Károly tudta mindég, hogy szegény vagyok, 's még is szeret. Isten hozzátok falak, mellyek közt neveltetem, el kell tőletek válnom!

Béky belép a' bözép-ajtón.

Luizám! te sírtál?

Luiza. Gondold meg, az új örökösök kiűznek még szobácskából is.

Béky. Illetlenül hántak tán veled?

Luiza. Huszon négy óra alatt ki kell innen mennem.

Béky. Akár ebben az órában is! elég szoba van Pesten. Hagyjuk a' hálátlanokat, (nevetve,) nem szorúltunk mi rájuk. Azért vidúlj fel édesem, nem reményltem, hogy illy hamar fognak eljöni, azért vártam eddig. De most megyek számodra egy hónap-szobát keresni; e' falak közt egy óráig sem hagylak. Addig pedig kerüld, édes Luizám, az új örökösöket.

Luiza. Oh! atyám, atyám!

Béky. De én nem is tudom, min tudsz annyira búsulni. Jó atyád többé fel nem kél. Vagy, nem tartatlak-e én magam ki? szorúlt-e egy Orvos Doctor valakinek kenyerére? A' mit tanúltam, azt feljebb becsülöm atyád' minden hátramaradt jószáginál. Esmeretségim már eddig is szépek, 's naponként nevednek. Grófok szoktak az orvosokra szorúlni, nem mi reájok. — Húgom e' napokban bizonyosan elérkezik Pestre, egy hónapig együtt fogtok lakni. Őt vártam csak, (kezét megfogja Luizának,) különben régen a' pap előtt

lettünk volna már. Nem sokára úgy is vége az esztendő negyedjének, 's én számunkra már fogadtam előre nagyobb szállást.

Luiza. Hogy hálálhatom én meg ennyi jótéteményidet?

Bék y. Szerelmed százszorosan kipótolja. Még egyszer kérlek, kerüld az új örökösöket; előre tudtam, hogy hálátlanok lesznek erántad, azért jövélek meginteni. És hogy ezen percz ideig is ment légy tőlök, szölkök velök. (*Ekkor a' Grófné's Móricz jobbról kilépnek.*)

Grófné. (kevélyen Luizához.) Nos! megértettük az izenetet? nincs ingyen kiadandó szobánk.

Móricz. Édes kincsecském, illy ép kezeccskék fog-nak tudni magoknak egy hónap-szoba — árt érdemelni.

Grófné. Aztán, mit is késünk! hisz' tán csak nem szükség néhány nap a' kihureczolkodásra. (Luiza' ruháit nézegeti.) Ezen ruhácskák nem bánom maradhatnak, a' többi gondolom bátyám' zsebéből lesz, azért jó lesz itt hagyni.

Móricz. Édes néném, ezen kívül vigyen még magával egy köz-napi felső ruhácskát is.

Bék y. Engedelemmel, a' hogy Luiza meghallotta, hogy Nagyságtok mint új örökösök felakarnak lépni, egy fillért sem költött néhai gyám-atyja' pénzéből. Azon ruhák, mellyek szobájában vannak, részint kézi munkái által szerzett sajátjai, részint az én adományim.

A' Grófné's Móricz ez alatt Bék y-t vizsgálgatták.

Grófné. Kik vagyunk?

Móricz. Tán rokona az Úr Luizikának?

Bék y. (A' Grófnéhez megvetéssel.) Hogy erre feleljünk, azt kérdésünk' módja sem érdemli, mind az által azt bátran kimondhatjuk, hogy mi orvos Doctor, 's Luiza' jegyese vagyunk.

Grófné. Örvendek édes Doctor Úr, hogy szerencsénk lehet Uraságotat tisztelni.

Bék y, (félre.) Ez alig ha nem beteg, azért lett egyszerre olly nyájas.

Grófné. Nos, nos, édes Doctor Ur; hisz' egy ideig itt maradhat jegyese, úgy sem érkezett még meg bátyánk Erdélyből. — De apropos, édes Doctor Ur, én igen rosszul érzem magam!

Móricz. Nekem is volna egy késésem; lábaimban olly nagy szaggatásokat érzek, fejem szédül, mintha szünetlen Szent István' tornyáról néznék le, gyomrom rosszul emészt, köhögök, 's a' többi.

Grófné. Öcsém, te fiatal vagy még, várhatsz. Én nem alhattam az éjjel, gyomrom most is ég; fejem nehéz, szám' íze keserű, forróságom van, egész testem lankadt. — De kérem méltóztassék Doctor Úr más szobába jőni, segedelméért esedezem

Békya. Méltóztassék Nagysád holnapig semmit sem enni; ha ez nem használ, lesz szerencsém mást rendelni. (Móriczhoz). Az úrral meg bővebben akarok szólni. (félre). Nyomorúlt emberek! ha nincs reánk szükségök, gögösök, 's ha reánk szorúlnak, alavaló csüszök. Jól esmerem az emberek' efféle nemét.

Móricz, (magával húzza a' Doctor-t). Jöjjön, jöjjön, édes úr, mutatok egy recept-nyalábot. — *be (Békével jobbra.)*

Grófné. Örvendek édesem, hogy menyasszony lesz, derék úri ember ez a' Doctor; van-e nagy híre?

Luiza. Nagyságos asszony, még alig van két esztendeje, hogy Doctorrá lett, de betegei körüli szorgalma egész Pesten esmeretes.

Grófné. Ennek örülök; úgy boldog lehet vele édesem. Házi Doctorom lesz, (félre), tánó lesó is. (fenn szóval). De menjünk édesem a' háznak bal szárnyát még nem is esmerem. — Csak kérje utóbb' a' Doctor-t, hogy segítsen bajomon. *el mind ketten balra.*

Lőréndy Zsigmond jő a' közép-ajtón Pistával, 's két más inassal, kik úti-bútorokat hoznak.

Pista. Ide, ide, Méltóságos Uram, balra mutat, ezen szobák még üresek, a' többiek mind elvannak foglalva. (Az inasok balra viszik a' bútorokat, 's kimennek.)

Zsigmond. Ki által?

Pista. Az örökösök által. Tudom fognak örülni Nagysád' jelenlétén. Nehezen vártuk Nagysádat Erdélyből. (félre) Most lesznek még csak zsbongások.

Zsigm, (bámúlva). 'S kik osztóznak?

Pista. Mit? — hát Nagysád nem azért utazott ide Erdélyből? hisz' esztendeje már, hogy az öreg Generál Úr meghalt olasz országban.

Zsigm. Ugy-e? — el is felejtém!

Pista, (félre). Ez alig ha nem valami lükró, szemmel tartom. (fenn szóval). Kihez van szerencsém?

Zsigm., (kihúzza zsebéből egy könyvecskét, felnyitja, s Pistának mutatja.)

Pista, (olvass.) Bárány Lőrénédy Ferencz.

Zsigm. Hiszed-e?

Pista. Oh igen is.

Zsigm., (félre). Mi ez? engem? itt holtnak tartanak!

Pista. 'S honnan van az, hogy Nagysád az osztózás felől elébb semmit sem akart tudni?

Zsigm. (rövid gondolkozás után). Hosszú az út Erdélyből, elfáradtam.

Pista. Úgy is véltem mindjárt. Parancsolja-e Nagysád, hogy többi úri örökös társit is elővezessem?

Zsigm. Elébb tudni akarom tőled, kik vannak itt?

Pista. Itt van — (homlokára teszi két újját,) — mindjárt — Serk — Skir — (soká bajlódik,) — az özvegy Lengyel Grófné, ő Nagysága — olly magyar-nyelv-fizető neve van.

Zsigm. Tudom, Emil hugom Lemhergből; mit mondál, özvegy?

Pista. Özvegy ám, mint hallom egy esztendő óta.

Zsigm., (félre), Hah! Albert nincs többé! — fenn szóval, Tovább?

Pista. Azon kívül itt van még Berödy Móríciz úrfi, Nagysád' boldogúlt néjének egyetlen gyermeke.

Zsigm. A' felföldről, Luiza néném' fia.

Pista. Az, az! együtt jövének a' zab-hazából: Nagysád pedig a' harmadik örökös, kinek becses kegyébe magamat én is ajánlom.

Zsigm. Hát Luiza kedves lyánom — akarám mondani — boldogúlt Generál bátyám' kedves lyána hová lett? — hisz' nékie kellene egyedül örökölni?

Pista. Sem baj! vele nem sokat gondolnak. Az öreg Rózsa úr elébb azt vitatá előttem, hogy Luizika a' boldogúlt Generál úrnak valóságos lyána lenne, hja! (vállat vonít), de ki hiheti azt!

Zsigm., (tüzesen jár fel's alá.) Elmebetsz! (Pista ki megy, maga.) Mi ez? képes lett volna Albert sógorom ilyet tenni? Mit tettek azon irással, melyet Milánóban készítettem Albert's néhány barátim' jelenlétökben. Hogy holtnak tartanak, azon nem csudálkozom, de ok ösztöznek! 's' ah! kitudja szegény Luizámmal hogy bántak már eddig is. Ferencz öcsémet várják még Erdélyből, ennek adom ki magam, hús esztendő óta úgy sem látták egyikünket is. — Ki akarom szíveiket esmerni. (balra bűz!) Ez volt ifjú korom' legkedvesb' szobája, ezt rendéltém kulencz esztendő előtt Luizámuak lakó-helyül. (Kinyitja a' balra lévő szobát.)

Ekkor kilep Mórícz Békével.

Bék y. (komolyan félig érthetően) Tüzesítő italokat, mondom, 's minden savanyút kerüljön az úr.

Mórícz. (Zsigmondhoz.) Isten hozta Ferencz bátyámat Erdélyből, arczvonásiról rá esmerek.

Zsigm. Berödy Mórícz?

Mórícz. Az vagyok. (Bék y el akar menni, meghajtja magát.)

Zsigm., (soká néz reá.) Kihez van szerencsém?

Bék y. Én Bék y orvos Doctor vagyok, részemről a' szerencse.

Zsigm., (vidúlva.) Örvendek, nem volt olasz országban orvos atyja?

Bék y. Milánóban volt ezred-orvos, félesztendeje, hogy gyászolom.

Zsigm., (hozzá megy, 's kezét megfogja.) Idvezlem, 's becsülni fogom atyja' érdemeit derék fiában is.

Mórícz. (nehesztelve) Édes urambátyám ajánlom' magam'. — (be jobbra.)

Bék y. Nagysád mint látom atyámat esmerni méltóztatott.

Zsigm. Úgy van, én is olasz országban feküdtem — akarom mondani — General bátyámat látogattam meg egykor Milánóban, 's ott láttam Úra atyját is. Bátyámmal ő sok jót tett. — Az Úr nagyon hasonlít hozzá; De kérem hogy esmerős e' házban?

Bék y. (kis zavarral.) Én — Luizát szeretem. Történetből esmerkedtem meg elebb a' megjött új urasággal is.

Zsig m., (gondolkozik.) — Értem! — Illy jó erkölcsű fiatal ember, tudom csak egy igazán szeretetre méltó személyt tud szeretni: (vidámon,) feltalálta azt Luizában?

Bék y. Igen is feltaláltam.

Zsig m., (rövid gondolkozás után.) 'S nem választhatott az Úr magának gazdagabbat? hisz' Luizának személye egész értéke!

Bék y. Azt tudom, de szíve becsesb érték előttem, Nagysád' bátyjának minden hátra maradt jószáginál.

Zsig m. Aztán édes úr, hisz' Luiza — vagy tudja Luizának eredetét?

Bék y. Genealogus nem vagyok, 's ha kit tisztellek, szeretek, azt nem teszem nemzetsége miatt.

Zsig m. És ha Luiza olly ideálja volna az erkölcsnek, akkor a' Generál' örökösi nem hagynák így gyám nélkül?

Bék y. (hallgat.)

Zsig m. Pedig tőlünk egy fillért sem kap.

Bék y. (mosolygva.) Arra nem is számoltunk.

Zsig m., (csudálkozva.) Az Úr látom derék ember! legyünk barátok. — De beszélje el nekem az Úr, nem hagyott-é a' Generál' halála után Luiza iránt valami írást?

Bék y. (mosolygva.) Én Nagyságos Uram, illy házi dolgokba nem szoktam avatkozni; annyit azonban mondhatok Nagysádnak nyugodt szívvel, hogy a' Generál' halála után semmi afféle írás nem találtatott.

Zsig m., (fellobbanva.) Mi szörnyeteg lehetett hát bátyám?

Bék y. Saját testvéréről szól Nagysás Uram, kit érdemiről egész haza esmert, 's kit én még hamvaiban is áldok. Ő küldte Luizát olasz országból ide, ő neveltette fel: 's én általa leszek boldog.

Zsig m., (kényszerítve nevet.) Szép boldogság egy koldús leányt elvenni! hagyott volna Luizának inkább egy pár száz ezret pengőben, úgy-e?

Bék y. (félre) Ez rágalmazás! (fenn szóval). Én a' nélkül is boldog leszek.

Zsig m., (megöleli). Derék fiatal ember! de küldje lyánomat — akarom mondani — küldje Luizát hozzá. Hol van olly soká? — Látogasson meg édes úr mennél gyakrabban. — (szívesen meghajtja magát.)

Bék y, (félre.) Mi különöz ez? — (meghajtván magát kimegy.)

Zsig m., (maga). Ha ollynak találom Luizámat, millynék a' Doctor festette, akkor a' legboldogabb atya vagyok. — (Móricz jobbról jó.) —

Móricz. Nehezen esett, bátyám, hogy elébb még idvezlésére sem méltatott.

Zsig m. Fáradt voltam Erdélyi útamból. Isten hozott öcsém! — (kezet fog vele). — Vissza emlékeztem elébb azon szép időkre, mellyeket fiatal korunkban Generál bátyánkkal együtt töltöttünk ezen szobákban. Boldog Isten, hová lettek azok?

Móricz. Szebbek ezek bátyám, azért ne is búsúljon. Szép jószág vár reánk. Édes bátyám úgy is magtalan, tudom nem fog filléreskedni velünk az osztozásban. Én házasodni akarok, pénz kell.

Zsig m. Jutott neked is szépen anyád után, hová lett mind az?

Móricz, (vállat vonít.)

Zsig m. Esmerted Generál bátyádat?

Móricz, (hidegen). Nem, 's mi hasznom lett volna belőle! Fősvény ördög volt, soha sem segített olasz országból.

Zsig m. De számunkra gyűjtögetett, 's az ősi jószágokat, mellyek ötven esztendő óta voltak elzálogosítva, ő maga váltotta-ki. Legalább ezért érdemel sírjában tiszteletet.

Móricz, (kaczagva). Tisztelet a' kiváltott jószágoknak, 's a' Pesti háznak.

Zsig m., (fenyegetve). Móricz, Móricz, ha felámadna bátyánk sírjából, tudom elúzne téged házából.

Móricz. Hál' Isten, hogy meghalt, 's hogy a' holtak fel nem támadnak.

Zsig m. De Luizának legalább a' Pesti házat hagyjuk, a' falukkal pedig mi osztozzunk.

Móricz. Bátyám, semmit sem, mi joggal kívánhat valamit Luiza? leánya? bizonyítsa be.

Zsigm. De a' Generál szerette mint leányát, 's bizonyosan nem hagyta volna illy árván, ha hirtelen halála — mint mondják — nem hátrálta volna.

Móricz. De ez hátrálta, azért mind mienk.

A' Grófné sebes léptekkel jő balról.

Hozott Isten Ferencz bátyám Erdélyből, hús esztendeje, hogy nem láttalak. — Tán már megegyeztetek a' ház iránt? hát a' falukkal hogy lesz? — én mondom nektek, Lőréndtől nem szeretnék elszakadni.

Móricz. Szép biz' az Néném! Lőrénd maga többet ér, mint a' hat falu öszveséggel. Csarnokot, Bódót átengedem, de Döbrényt magamnak szeretném, 's Lőréndnek leg alabb felét.

Grófné. Felét? gondold meg öcsém, te még fiatal vagy, gazdag feleséget kaphatsz: nekem öt élő gyermekem van.

Móricz, (hevesen). Nekem tíz élő gyermekem lehet még.

Grófné. Csernó közelb van Lengyel hazámhoz, azért hát legalább ezt engedjétek egészen nekem. Binót, Kékszeget, nem bánom.

Móricz. Binót, Kékszeget, én sem bánom, néném, de Lőréndet, Csernót, engem' Isten! nem kapja.

Zsigm. Hát nekem lelkeim mit hagytok?

Móricz, (kérőleg) Édes bátyám, ne legyen olly fősvény, hisz' elég gazdag!

Grófné. Messze vagy innen úgy is, 's magtalan; nekem adósságim, gyermekim, pedig nagy leányim is vannak.

Zsigm. No, no! hisz' majd megegyezünk. — Ti mint látom, nem igen búsultok bátyáuk' halálán.

Grófné. Most búsuljunk, midőn örülnünk kell?

Zsigm. Engem' halála nagyon elkeserített, reménylém titeket is.

Grófné. A' Generált gyermek korától nem esmerem; mindég hideg volt hozzánk. Jól tett, hogy meghalt.

Zsigm. De mint hallám, férjednek barátja, haditársa, 's nem egyszer élte' szabadítója volt a' Francia háborúban.

Grófné. Férjem esztendeje hogy meghalt, 's így quittek vagyunk a' hálával.

Zsigm. De mondd - meg, édes húgom, hogy hagyhatta bátyánk Luizát minden segítség nélkül? Nem tett e férjed előtt Milánóban halálos ágyában valami rendelkezést Luizára nézve?

Grófné. (zavarral.) Férjem, igaz ott volt akkor — nem tudom — meglehet — mi gondom — férjem meghalt — nekem nem szólt a' felől semmit.

Zsigm. Lássátok édesim, én örülök, hogy ti vagytok bátyám' örökösi, de Luizát is sajtálom. Két esztendő előtt Milánóban voltam bátyámuál, lelkemre hagyta Luizát már akkor is, 's leveleiben is ajánlá mindég: azért én lyánomnak akarom fogadni.

Móricz. Bátyám ne tegye azt.

Grófné. Mi vagyunk legközelebbi atyádfiai; halálod után mind mienk. Az hát nem lehet.

Zsigm., (tűzzel.) Tigris szívűek! megmutatom én hogy lehet.

Grófné. Úgy is hallom, hogy sok drágasági veszték el bátyánknak olasz földön.

Móricz. Úgy vagyon, gyémántos gyűrűk, drága arany-órák, 's más ritkaságok, mellyek egy millióra becsültettek, — mind — mind — oda veszték! (*ledül szomorúan egy harszékre.*)

Grófné. (keservesen, egy más székre dülve,) ah! mind — mind odaveszték!

Egy inas jő-be a' közép-ajtón.

Luiza Kisasszony akarja Nagysádnak tiszteletét tenni.

Zsigm. Hol van Luizám? (*az inas kimegy.*)

Grófné és Móricz egyszerre. A' szemtelen!

Zsigm. Távozzatok édesim, egy percz időre, mim van, mind a' tietek lesz; csak a' Doctor iránt szeretnék Luizával beszélni.

Grófné. (megöleli Zsigmondot.) Jó bátyám!

Móricz. (kezét csókolja). Örökké szófogadó öccse! (*mind ketten be jobbra*).

Luiza felénken bejö a' közép-ajtón.

Parancsolatjára Nagysádnak bátorkodtam tiszteletemet tenni.

Zsigm., (érzékenyen megöleli): Istenem! illynek képzeltem Luizámat!

Luiza. (szemérmesen). Hogy érdemlettem meg ennyi kegyességet?

Zsigm., (soká bámul reá). Luiza, reá esmernél most atyádra?

Luiza. (könnyes szemekkel). Nyolcz évű koromban jöttem Pestre, azóta nem láttam jó atyámat. Ő nincsen többé. — Arczvonási olly elevenen vannak szívembe metszve, hogy Nagysádban első látásra reá esmerék atyám' testvééré.

Zsigm., (örömmel legelteti rajta szeméit.) Luizám, boldog vagy-e? Te szegény árva maradtál; testvérim tán méltatlanul is bántak veled.

Luiza. Eltávozom Nagyságos uram, megvallom nem kis fájdalommal ezen háztól, mellyben kilencz esztendő óta laktam. Egy óra múlva nem leszek Nagyságok' terhére.

Zsigm. Atyád kegyetlen volt erántad, mi méltán téged illelett volna, az most testvérei' martalékja leend.

Luiza. (tüzzei). Ezt atyámról Nagyságos Uram! így tiszteli e hátyja' hamvait? Látom nem jól esmerte ki a' Doctor Nagysádat, midőn elébb olly kegyesnek festette előttem a' kertben. (*Menni akar*). Ajánlom magam'.

Zsigm. Maradj! (félre). Illy lyánt birni! (egy percz ideig édesen méláz) Lásd, én gazdag vagyok, 's nőtelen, eljössz velem Erdélybe? mindenem tied lesz.

Luiza. (merően néz reá). Mi ez?

Zsigm., (megöleli). Én megvallom szeretlek, enyim akarsz-e lenni?

Luiza. (kifejti magát karjai közzül). Nem! — én nem akarok gazdagságot, szívet kerestem csak, 's azt Károlyomban feltaláltam. Hagyjon Nagyságos Uram, engedje-meg, hogy úgy tiszteljem, mint atyámat; de

Erdélybe nem mehetek. Édes emléküek maradnak előttem ezen vonások, mellyek Nagysádban atyámat ábrázolják, rég' nem érzett kény heviti keblemet; de én Károlyé vagyok.

Zsigm., (vídoran). Nem akarsz hát tőle elválni?

Luiza. Nem, nem, nem! —

Zsigm., (tettetett haraggal). Mindenemet neked szántam, ha szeretni fogsz, de így árván hagyalak.

Luiza. Mélyen tisztelem Nagysádat, azt elhiheti, olly titkos érzés vonz feléje; de Erdélybe nem mehetek.

Zsigm. Hát hová készülsz, édes lyánom?

Luiza. Károlyom számomra szobát keres; nem sokára övé leszek.

Zsigm. Nyugodt szívvel mondasz -le atyád' birtokaiól?

Luiza. Azt mondják, hogy nem engem' illet. 's így nyugodt szívvel térek félre. (*Kívül veszekedés hallik.* — „*Hering! pisztráng!*”)

Zsigm., (félre). Hah! ez Ferencz öcsém' szokott szitkódása! (fennszóval). Édes lyánom, (megcsókolja.) én atyád maradok mindég; de most távozzál kis időre. (*Luiza ki a' közép ajtón, Zsigmond balra.*)

*Lőréndy Ferencz, Pistával vesződve jő-be az ajtón,
mellyen Luiza kiment.*

Ferencz. Csuka! pisztráng! keszeg! — majd megtanítlak tisztelni a' familia' széniorját! — Nem elég Erdélyből ide utazni, 's még be sem akarnak eresztetni. (*Ledül egy nagy karszékre.*)

Pista. Mondom, hogy Lőréndy Ferencz ő Nagysága. már félóra előtt érkezett-meg Erdélyből: az úr hát nem lehet az.

Ferentz, (bámúl). Van-e nagy hasa?

Pista. Nincs biz' annak, de azért

Ferencz. Tehát nem lehet Lőréndy Ferencz!

Pista. Hányan vannak hát Lőréndy Ferencz uraimék?

Ferencz. Én magam vagyok, te sovány keszeg! 's tüstént hátadra kenem a' bizonyító levelet!

Pista. Hisz' maga lássa utóbb Potrohosdi uram, ha lenyargaltatom a' tizenkilencz garádieson, méltóságos hasával együtt.

Ferencz. Hasamnak, 's hosszú útamnak köszönd, hering, hogy meg nem rángattalak már eddig is.

Pista. De mi örökösök ezt nem szenvedjük!

Ferencz, (felugrik). Majd megörököltetem nyakaddal bátyám' leggörtsösebb gerundiumát!

Pista, (vállat vonít). Ám mi ne legyünk igazságos örökösök, na az úr Lőréndy Ferencz: de hisz' megzsákolom én még utóbb is ő kigyelmét. — (*Kimegy a' közép ajtón.*)

Ferencz, (maga) Bosszúság! — (körültekint.) Itt volnék hát szegény bátyám' házában! e' falak közt nem egy szép órát töltöttünk ifju korunkban. (*Előtte az asztalon Zsigmond' felejtett könyve fekszik*). Mi ez? — Istenem! azon könyv, mellyet két esztendő előtt magam vittem neki Milánóba. Hogy jöhetett ide? — (*Zsigmond lassacskán kijő, 's Ferencz' háta megé áll*). Ott ült ő, itt ültem én. Zsigmond. mondám én: a' katonaság síkos pálya, könnyen csúszhatik; 's nyakát törheti az ember rajta; — Ferencz, mondá ő: te mindég nyúl-szív maradsz, lelkem hír után eped; — Zsigmond, mondám én: nem jobb-e csendben pipázgatni, 's újságokból kaczagni a' harczok' viharjait? — Ferencz, mondá ő: én feljebb akarok lépni; — bátyám, bátyám, mondám én: te ábrándozó vagy. 's ez korán veszthet téged' el; — öcsém, öcsém mondá ő kaczagva: te hideg véreddel nem nagy epochát teszesz e' zajos világban. — (*Szünet.*) — Így beszélgettünk gyakran fiatal korunkban. — Szépen is felhágott, az igaz, de én élek, 's jó bátyám nincsen többé! Zsigmond, Zsigmond, én azt szeretném, hogy még te is élnél! —

Zsigmond, (hátúlról befogja szemeit.) Ferencz, Ferencz, ifjak vagyuk, jöszte, csapjunk-fel huszároknak!

Ferencz. Megint itt vagy te pipaszár lábú? majd hátadra kenem a' familia-szénior eránti respectust! — Eresztess-é?

Zsigm, (elereszti, 's átöleli). Én vagyok Ferencz! még élek, Zsigmond bátyád.

Ferencz, (megijedve felugrik). Nem igaz! hah! — te záp-tojás! — takarodjál! — nem vagy Zsig-

mond. — (Szemeit törülgeti). Vagy még is te volnál bátyám? — Csak ugyan te vagy! — De valóban élsz-e?

Zsigm. Élek öcsém érezd kezemet.

Ferencz. (reszketve nyújtja kezét). Zsigmond! — te vagy! — de élsz-e? Zsigmond! — te mindég pajkos voltál, — hazudsz, — nem élsz — esküdjél meg, élsz-e?

Zsigm., (nevetve). Esküszöm, hogy mind ketten élünk.

Ferencz. (nagy lélekzetet vesz). Hah! he megijesztél! Bátyám, hogy éltél-meg újra?

Zsigm. Esztendő előtt halálos beteg voltam, de azért még sem haltam-meg. A' többit később. — Jöni hallok. — Ferencz, én most nevedet fogom egy pillanattig viselni; légy te addig idegen, érted-é?

Jobbról a' Grófné 's Móricz kilépnek.

Grófné. Mi zaj?

Móricz. Mi lárma? (Ferenczhez megy, ki bágyadtan ül még a' széken 's gúnyal). Hát ez az apjok' apja honnan hozatta magát ide?

Grófné. Valóban jól meghíztunk! Kik vagyunk?

Móricz. (hasát tapogatja). Vízikórban van tán az úr?

Ferencz. (haragosan néz reá). Hering, piszt-ráng, keszeg! —

Zsigm. Édes testvérim, ezen érdemes úr bebizonyította a' Megye előtt, hogy bődögült Generál bátyánkhoz, 's így hozzánk is közel rokon, és hát méltó jogot tarti ő is az örökséghez.

Grófné. (szédül). Egy széket! ájúlók!

Móricz. 'A' pokol' czimboráihoz atyafiság, nem hozzánk.

Zsigm. Mondom, bebizonyította.

Móricz. De valyon a' pokol' mellyik szegletéből hozatta az úr magát ide?

Ferencz. (bámúl), öszve zúzlak szárcsa-láb!

Zsigm. És mi több, egy levelet is hozott olasz országból, melly a' bátyánk' halála telőli hírt egészen semmivé teszi.

Grófné. Ájúlók! (ledől egy szekre). Segítség.

Móricz. Oda vagyok! — honnan a' hiv? (szinte ledől. — Szűnet.) —

Ferencz. (felkel). Édes bátyám Zsigmond, mire való ez mind?

Grófné. (elsikoltja magát). Hah! már meg is haltam!

Móricz. (bámul). De az Urak mindketten impostorok is lehetnek, ki ismeri az Urakat?

Ferencz. Még is mozogsz pisztráng! Zsigmond balra bemegy. — Rózsa Luizával bejő a' közép-ajtón.)

Rózsa Luizához. Mondom hogy itt van Generál ura atyja, hisz cselédei mondják.

Luiza. (Ferencznek nyakába borúl). Édes jó atyám!

Ferencz. Eddig rokonnak sem akartak fogadni 's most atya is lettem egyszerre.

Rózsa néz Ferenczre. Nagy ugyan a' hasonlatosság az arcban, de azért még sem a' Generál ur.

Luiza. (szomorúan). Nem is volna atyám illy hideg hozzám. Menjünk. (Pista bejő). Lármát hallottam, tán a' potrohos urat kell kimozdítani?

Ferencz. (tűzzel). Lódúlsz-ki te pipa-szár lábú!

Zsigmond batról kilép öt keresztet Generál-felső-rúdjában, 's tollas sisakban.

Rózsa. (kezét megkapja). Itt van Kisasszony! Isten hozta Generál urat!

Grófné. (bágyadtan Móriczhoz a' karszékéről). Móricz, élsz e még?

Móricz. (szintúgy). Oh mellem, fejem, lábam!

Zsigmond. Élek fiaim, azok' ellenére is, kik holtak szeretnének.

Ekkor Luiza leborúl előtte, 's térdeit átöleli.

Luiza. Illyen voltam édes, édes atyám, mikor utószor láttam.

Zsigm. (felomek, 's megsókolja). Kelj-fel, édes Luizám!

Pista. De 'ez a' vastag úr azért még sem Lőréndy Ferencz ő Nagysága, úgy e?

Ferencz. Üsd - meg Zsiga helyettem a' sovány heringet!

Zsigm. Élek mondom, 's ez Ferencz öcsém Erdélyből. Nem csudalkozom, hogy bennünket nem ismertek. De Emil húgom, 's Mórincz öcsém, örökségteknek ezzel ugyan vége is, mert nem csak hogy méltatlankok vagytok arra, de tudjátok-meg egyszer'smind, hogy Luiza valóságos lyánom; 's ezt a' maga helyén be is bizonyítom. Olasz országban ismerkedtem-meg Major koromban Luiza anyjával, egy szegény festő' lyánával. Szerettük egymást, de szülei babonás indulatjokban apáczának szánták lyánokat 's nem maradt egyéb hátra, mint sem hogy Milánóba fussunk, 's titkon ott esketessünk-meg. Ott született Luizám is, 's azon pillantat mellyben lyánom világra került, jó anyja' éltét végzé. — *(Köngyes szemekkel néz az ég felé.)* Caecilia, tekints le magzatodra. Titkoltam Luiza' eredetét, ne hogy büszkeségteket megsértsem. Nyólcz esztendeig nálam volt lyánom, akkor jött hozzám olasz-országba ezen jó öreg — *(Rózsára mutat.)* — 's vele küldtem Pestre legdrágább kincsemet. — Egy esztendő előtt veszedelmes forró lázba estem, 's életem' fonalát már már metszve vélem. Nálam volt akkor Skrkovszky Albert Sógorom, Emil' húgom' férje; megtévén az ő 's több Olasz híveim' jelenlétökben Luizám iránt végső rendelésemet. Írásban vallám valóságos lyánomnak, 's minden birtokomat egyedül reá hagytam. De ezen írást Sógorom, a' többi tanúk rövid idő múlva kihalván, mint veszem észre, megsemmisített. — Jó Albert Istenem bocsássa-meg ezen bottlásodat! —

Grófné. Nem bátyám, boldogult férjem' nevét ne érje szenny; ő vissza térvén Lembergbe tellyesíteni akará végső akaratodat, de harmadnapra szél - ütésben meghalt. Reám bizta az írást, de — én — elszaggattam — *(arczát betakarja.)*

Zsigm. Albert meghalt hát? és te tépted-el? — Emilia, ezen nyíltszívűséged idővel tán megengesztel veled. Albert hát hű maradt hozzám. — Kész lévén az írás kevés idő múlva ál-halálba *(Scheintod)* estem, bolt-nak tartottak orvosim; 's ugyan akkor ment tőlem el Albert is. Egy óra múlva élve jöttem volna a' földre; de ör-angyalom ekkor egy derék Béký nevű orvost ve-

zérle hozzám. Ez még egy napi várakozást kért, 's kilencz óra múlva szerencsésen életre is hozott.

Luiza. (*figyelemmel.*) Béky orvos? atyám, úgy e fiatal volt, szöke, kék szemű, közép termetű, piros arcú, úgy e olyan volt édes atyám azon Béky orvos?

Zsigm. (*mosolygva*). Ősz volt édes Luizám!

Luiza. (*elszomorodva*). Ősz? pedig akkor utazott olaszországban egy Pesti fiatal Béky orvos is.

Zsigm. Beszélte az öreg, hogy van Pesten egy Doctor fia, tán az volt.

Luiza. (*örömmel*). Úgy e atyám? fia is van, pedig Doctor Pesten?

Grófné. (*nagyot sóhajt a' kar-széken*). Oh! be nagyon beteg vagyok!

Móricz. (*szintúgy*). Jaj fejem, lábaim, mellem, gyomrom, vesém!

Luiza. (*részvétellel*). Édes néném, édes bácsim! mi bajok lettek? — De ugyan hol is marad a' Doctor, hisz' különben olly szorgalmas szokott betegei körül lenni. Ez nem szép tőle! mért nem jó? — érte kell küldnöm, lehetetlen jó nénémet, 's bácsimat így hagynunk! — (*Kifut.*)

Zsigm. (*mosolygva*). Bóldog ártatlanság! — (*Szünet után, komolyan*). Emilia! vannak e fiaid?

Grófné. (*halkal*). Három.

Zsigm. Küld őket Pestre hozzám, én atyjok akarok lenni.

(*Grófné sirva fakad-el.*)

Móricz. Édes bátyám, én is ajánlom magam' atyai kegyébe; szüleim nincsenek.

Zsigm. (*keményen*). Fiatal vagy, öcsém, tanulj elébb megérdemelni. Isten veled! — (*elfordúl tőle*).

Ferencz. (*Móriczhoz*). Te szárosa csont! így kell respectuálnod hasas bátyádat? Lásd, nekem nincs örökösöm, de azért még sem fogadlak fiannak. Mit vétett neked hasam, he? —

Pista. (*Ferenczhez*). Engedelmet kérek Nagysás familia zsinór Uram én is.

Ferencz. (*hangosan*). Hering, pisztráng! még most is csúfolsz?

Pista. (megijedve kifut. *Luiza belép, Békylt magával vonva.*)

Luiza. Édes atyám, elbeszéltem neki mindent, mit tett atyja édes atyámmal, 's még is csak erővel húzhattam-be. Ez nem szép dolog! —

Béky. Én Nagyságos Uram, Luizát nem úgy ismertem, mint General Ur' egyetlen örökösét; azért engedelmet kérek, én magamat örökre elakarom vonni Nagysád' uri házából.

Zsigm. (megfogja kezét) Azt ne tegye! kiismerem már az elébb tiszta szivét; engedje-meg, hogy atyja eránti hálámát fiával éreztessem legalább. Nélküle Luizám most árva lenne, 's én élve jutottam volna a földgyomrába. — (megfogja *Luiza*' kezét.) Szereted-e még őt?

Luiza. (atyja' mellére borúl.) Édes atyám, be boldoggá tesz!

Zsigm. (atyja' *Békylhez* vezet.) Birjátok eg ymást!

(*Béky Luizát megöletli.*)

Ferencz. *Békylhez* megy, kezét megfogja, — 's fontosan: Örülök édes öcsém Uram! szeressen engem is. Én a' Lőréndy familia' Vice Széniorja vagyok! —

H A L Á S Z L E Á N Y.

„Leanyom, ó te szöghajú Terez!

Kelj és jövel velem:

Hálót vetünk, majd most az alkonyat

Ad hasznot, képzelem:

Sötét az est, kedvez nekünk,

Meg is hűsült a' lég, — megyünk!”

Így a' halász Sajónál, szép liget'

Lakója — ősz, de még

Vidám, orczája megbecsült tűztől

Tisztes pirossan ég.

De lánya a' liget' bája

Szólt, megnyílván piros szája:

„Ne ó ne menj, 's ne hívd leányodat;
Kérlek mint jó atyát.

Nincs holdvilág, az ég borúban áll,
'S villám hasítja-át.

A' hegy megett vihar morog,
'S Sajó zavartan háborog.

„Ne menj Atyám, 's ne hívd leányodat,
Egy titkos borzalom

Engem letart: szorongó keblémben
Emészt mély fájdalom

Hónap ménjük inkább atyám
Ma érzem én, vész vár reám”.

„Teréz ó gyöngé keblü, szólt az ősz,
Röpülő képzeted’

Olly könnyeden sötétlő tárgyakon
Miért legelteted?”

És elvoná magával őt
A' titkos gondba süllyedőt.

Hánykódik a' Sajó, habzugási
Távolra hallanak,

Szelek süvöltének 's hullámain
Végig sipítanak.

Teréz reng atyja' karjain,
Miként virág vár' romjain.

A' hab locsolta parton álla már
A' két halász személy,

'S hálót vet, és a' hold lenéz rájuk,
'S derül a' zordon éj.

De hold, szemed veszélyre néz,
Veszélyre, mellyre nyög Teréz.

„Mi barnúl ott a' fűzbokor' tövében?
'S a' hab még verdesi?”

Jaj, ó mi az?" kiált a' lány 's felém
 Megy, 's félve meglesi.
 „Hah ő, a' hü!" e'kép sikolt,
 'S hülten lerogy miként a' holt.

Egy ifju volt ez, a' túlparti vár'
 Urának szép fia,
 Ki látva szög Terézt, nem lehetett
 Meg nem hódolnia.
 Égtek, - 's az ifju' csolnakát
 Az esti szél hordozta - át. —

Az ifju holt!, vihartul ölvé - meg,
 Mellette szép Teréz,
 Felettök agg az ősz, haszontalan,
 'S dúl, dörg a' szörnyű vész.
 Nincsen segéd; — de végre fel-
 Veré Terézt nyögésivel.

Es ím szorult sóhajtatot nyögött
 Az ifju is legott:
 Jég arca víg öröm faesarta köny
 Habbal locsoltatott.
 'S keblébe élettüz tére
 Halál' fagyanak helyére. —

De nyájas arcot ölt az ég, ha már
 A' fürgeteg leült. —
 A' Gróf azt megtudá, 's szerelmökön
 Sötét gondokba dült.
 „Legyen! kiálta végre vedd
 Ha illy erős már hűséged.” —

Oltár emelkedik hová a' hab
 Lélektelen' veré,
 'S mellyért erős hűsége' béreül
 Teréz' kezét nyéré.

'S ott ők egymás hü szívének
Örök szerelmet eskvének,

I N T É S.

Gyöngé kelyhét bájosan kitarja
Vérszinű rózsája kertednek,
Rámosolyg a' hajnal, szép mására,
'S rá a' szellők csókkal röpkednek,
De titkon a' ronda bogár bele hág,
Dúl benne, 's lehervad a' büszke virág:

Lyányka! díszlik immár szép sugára
Májuszodnak lelked' 's testeden,
Rád mosolyg a' hajnal, szép mására,
'S rajtad sok tűz szemsugár pihen;
Ó lyányka! ha majd sok enyelg teveled
Férget ne vegyen be kinyílt kebeled.

SZABÓ DÁVID.

A' SZIVÁRVÁNY.

Esső húlt, az ég bevonva
Vólt, felhők fent szárnyalának;
És ezer keresztbe fonva,
A' nyilak röptön hullának.

Hah! dörögve zúg a' ménykő
Istenem vidd messze tőle
Kit imádok; és a' kénkő
Tűz nyilat, háritsd mellőle.

Jó az Isten! im oszolva
Elvonódik messze tőle
A' tüzes villám omolva
'S nap sugár szárnyal mellőle.

'S Iris gyöngy lepelbe vonva
 Sárga , kék , vörös övébe
 Szárnyal , és tekint mosolygva
 Kis Márim bájos szemébe.

Nézd Marim ! e' gyenge kéket
 Kék ruhád ez sárga sely'mel
 Végig varva , bájos éked
 Ez tetézi szép Reményel.

Hát e' gyöngy pirost találd el
 Hol találom benned , éltem ?
 Szép orczádon jár alá 's fel
 Úgy-e nem rosszul beszéltem ?

Óh ! de félek több színekre
 Oszlik szivárványként szíved ,
 Akkor nézz fel , fel Egekre
 Szivárvány helén lesz híved.

MAJOR LAJOS.

P A N A S Z.

Honnan e' bú titkosan borongva
 Honnan e' bú sáapult arezomon ?
 Mért üt e' szív gyorsan és szorongva ,
 Mért hogy ébren ülve álmodom ?
 És szemeim ha tudtom' ellenére
 Föl merednek kék egek' színére ,
 Mért röpül nyögő sóhajtatom ?
 Szép sugár te termeted' diszével
 És tüzével a' szelíd szemeknek ,
 Itt lebegsz te őzi könnyüséggel
 'S gondjaim csak rajtad csüggenek.
 Tündér berkek közt bolyongva , láta
 Lelkem ott , 's óhajtatot bocsáta :
 „Gyöngye szellő hozzd őt nékem el”.

Itt vagy immár, e' kebel' tüzéhez
 Lány fuvalmak' szárnyain jövéel,
 Selyme fürteidnek itt környékez,
 'S hallhatd kínom', melly halk hangra kél:
 Hallod is, de azt talán nem érted;
 Avvagy érted, ah de még sem érzed,
 Jéghideg vagy mint zúzepte tél.

Rejtsd-el inkább szép magad' titokba,
 Hogy ne lássa kellemid' szemem,
 Messze bár, az apró csillagokba
 Vagy virágba, melly Fátrán terem:
 Csak sóhajtatom, majd bármi tájon
 Rejtezz', téged újra feltaláljon,
 És mosolygva hozzon el nekem.

SZABÓ DÁVID.

B Ú C S Ú - V É T E L.

„Isten hozzád lyányka, édes!
 Menni kénytetem,
 Menni, 's reng e' szóra bennem
 Szív 's minden tetem.
 Te, ki égi - tiszta kebled
 Bájhulláminál
 Rám gyönyört, olly isten álmot.
 'S kéjt varazsolál.
 Te, kinek hő indulattal
 Csókolgatva szád?
 Üdvözültem karjaid közt,
 Már Isten hozzád!
 Vedd e' hosszú búcsu-csókot
 Hosszút ah, mivel
 Tudj' Isten ha élsz ujonnan
 Édességivel.

Messze tiltva én telőled,
 Nem mosolyghatok
 Kék szemedbe. 's csókot véled
 Ah nem válthatok!
 Csak ha a' derült egeknek
 Látom kék mezét,
 Benne süllyedőn imádom
 Gyöngy szemeid' színét.
 És ha zúgva kél sebes szél —
 Lanya fúvalom
 Nem bir onnan jöni — szárnyait
 Össze csókolom;
 'S hozzád érve, mint virágcsa
 Szín- adó porát
 Szádhoz törli, 's béborítja
 Arczod' bíborát.
 Légy te boldog! égszemedben
 'S rózsá ajkadon
 Kedv lebegjen, tiszta arcczal
 'S himes szárnyakon.
 Nyissd-ki most nyakamra kulcsolt
 Gyöngye karjaid',
 Mégyek óva tartsa rajtad
 A' menny szárnyait!"
 Így zokogja a' hű ifju
 Terhes búcsuját,
 'S útnak indul, és sóhajtvá
 Járja hús utát.
 Ámde a' tört szívű lyányka
 Könyje árjait
 Öntve illy borús szavakra
 Nyitja ajkait:
 „Köny te, hárulj-el szememről
 Mert nem láthatom

Távozó hívem, kiért öl
 Néma bánatom
 Menj, az égi kéz szelíden
 Fogva karjaid'
 Hordjon, hogy bajon kül érd-el
 Pályád céljait.
 Mélyen, mélyen eltemetve
 Búnak tengerén
 Hú szívemben csak szerelmünk'
 'S képed' őrzöm én."
 Szól, 's a' távol' kék ködébe
 Révedezve néz,
 És fülébe, vissza lengő
 Szél illy szót idéz:
 „Bízzál buba dőlt leányka,
 Szívem a' tied,
 A' mi boldoggá tehet csak
 A' te kebeled.”

SZABÓ DÁVID.

Z O N D Y.

Honfi látod ősi várunk'
 Gyászos omladékait?
 Ott a' hegy - tetőn, alatta
 Iszter önti habjait.
 Büszke lakja több királynak,
 Odva mostan éj-bagolynak.
 Két szerelmes ott magasban
 Élte szép tavasz - korát,
 Mind a' kettő ékesíté
 A' királynak udvarát.
 Hajna szép volt mint a' hajnal,
 Ritka ifjú Zondy karddal.

Harcz csak élek a' vitéznek ;
 Zondy' vére felhevül :
 Vívni készül, mént parancsol,
 Hajna sír 's szívére dül :
 „Lyánka vidulj! vissza térek,
 'S harczt után mint nőt ölellek”.

Így az ifju, 's büszke ménén
 Útba' már kelet felé,
 Hol minap király' nevében
 Gögös ellenét szelé,
 Csendben élni vére nem hágy,
 Lelke most is hír után vágy. —

Zúg a' harczt, az ellen-oszlik,
 'S döntve látja seregét,
 Zondy vigan honnak indul,
 Felkeresni kedvesét.
 Pest - Budát már hátra hagyta,
 Ménét meg sem állította.

„Látlak újra szép Visegrád,
 Szép, ha még hű kedvesem,
 Akkor idvezlek vidékem,
 'S vedd könnyüim' szívesen,
 Harczt - morajból vissza térék,
 Hogy szerelmi mennyet éljek.”

Hajna' lakja már előtte,
 'S most elébe még se' jő,
 Zondy hős leszall lováról,
 'S hijja: „Hajna jőjj-elő!”
 Hangja bércztől vissza csattan,
 Ah! de szíve nincs nyugodtan.

Templom - ajtón nép kitódul,
 Minden arczon kedv lebeg,

„Illy öröm - zaj mint jelenthet?”

Zondy halkal így rebeg;

„Két szívet tán szerze Hymen,

'S öszveszötte a' kis Isten.”

Most feléje tart a' víg sereg,

Rajta függnek száz szemek,

Ajkról ajkra Zoudy - név száll,

Néhol arczon könny rezeg,

Egy sikoltás hat füléhez,

Ámde mind csak rá figyelmez.

Nép közé vegyül a' bajnok,

'S kit talál ott Istenek!

Halva Hajnát, és megette

Állnak ifju hercegek:

„Híre jött hogy rég elestél,

'S így enyim lett, mit te vesztél.”

Göggel így egy ifju; Zondy

Döntve látja szép egét,

Láng - szemekkel kapja kardját,

'S szívbe szúrja ellenét:

„Gyáva! a' pokolba véled,

Így fizetve költeményed.”

Dúl a' herceg, kész poroszlók,

A' vitézt körül veszik,

Harczol ő, de karja lankad,

'S megkötözve már viszik.

Sorsa tömlöcz a' setélben,

'S más nap a' — a' hóhér' kezében.

PACZEK JÓSEF.

B A R Á T I' K E S E R V E.

Török Jó'sef' halálán.

Mi bús hangot hallok? Lelkem mi rengeti
Sokszor a' setét est' néma magányain?

'S mért keserednek el szívem lágy érzeti
Munkás nappalomnak gyakori óráin

Alélt keblem mért csüggedez?

Mi bajt, 's keserveket fedez?

Egy hű Anya szerte zúzott szívvel jajgat
Magzata halálán, ki barátom vala

Ki elhúnytával olly mély sebeket szaggat. —

Mert csak alig kezde pirúlni hajnala

Már a' hideg föld kebele

Fedi, — 's a' sír vad éjjele. —

Igaz hát hogy földi viharos napjaink

Nagyon kevés tiszta örömeket adnak,

'S ritkák pillantatink, mellyeket bánatink

Zúgó fergetegi sokszor nem zavarnak.

Csak a' jövő' szép képzeti

Melly ezeket felejteti. —

Ha csendes álom száll az ősznek szemére

'S lelke Istenéhez rüppen, — békén lehet

Túrni — de ha virúlt ifjúnak hull vére,

Szánakodó könnyek öntözik a' szemet,

Illy példákból nyilván álnak

Hogy nincs szíve a' halálnak. —

Ne bízz hát fiatal, örczád ró'sáiban,

Erőd, — melly mint villám mindent keresztül hat,

Nem menthet meg hidd-el, 's végső napjaidban

Fogod látni hogy nem ért tavaszod nyarat

A' tavasz' gyöngy ibolyája

Hervad, ha hűs szél fú rája. --

Csak tetteink, 's lelkünk' dicső tulajdoni,
 Mellyekért az erző szívek emlegetnek, —
 Szoktak néha nekik vissza varázsolni,
 'S a' göröngyök, mellyet sírhalmunkra vetnek,
 Ezek is — mint a' Ligetnek
 Viszhaugja — tűnni sietnek. —

Nyugodj te szűk lakod' rideg tanyájában
 'S ne zavarja álmod ezeknek tudása,
 Pihenj, mint a' kedves, kedvese karjában,
 Ne költson fel Anyád' 's barátod' sirása,
 Élsz keblünkben, míg mi élünk
 Ennél többet mi sem kérünk. —

Majd ha a' lángy tavasz nefelejsét hozza,
 Kedvesid örömmel koszorúba fűzik,
 'S azt szomorgó szívek tenéked áldozza
 'S hanttal bé nőtt sírod ormójára tűzik
 Melly ha fonnyad újat tesznek,
 Míg ők is el nem enyésznek,

Szemeim könnyeit, csak távol pergetik,
 Mellyeket az esti szél viz ákászodra,
 'S arról ha sóhajtás szelei lengetik
 Harmatként hullanak szendergő porodra,
 'S ha koszorúd hervadozik,
 Árra is rá harmatozik!!

D. R-nak. 1831.

EPIGRAMMÁK. AZ IFJÚ, ÉS OKTATÓJA.

Légy jámbor gyermek, majd így lészesz becs ember,
 És ha hiú lészek, nem leszek az? felel ő.
 Lész ki becsül még a'kor is, ám de hiú becs az ollyar,
 Mert jót jó, de hiút szokta becsülni hiú.

A' SZERETŐKRŐL.

Fáradozol, Pajtás, hogy csak szeretőre találhass,
 Így szállít Edvárd, 's mond szeretőn netörődj.
 Ollyanok a' lyánkák mint a' fa gyümölcsei, mellyek
 Önként hullnak alá, 's kész csak ölelni legyél.
 Nem, Pajtás, mondek, mert mindég azt hiszem én, hogy
 Fényes az, a' fáról, a' mi magába lehull.

S Í R V E R S.

(Gottvil János' hanvaira.)

Itt egy jó Orvos nyugszik, lefizetve adóját,
 A' ki új életet, míg élt, sok ezernek adott.
 Ő nekünk; mi nevének adandunk életet itten
 Könnyeket emlékül ejtve porára szemünk.

A Z E R K Ö L C S.

Mint egy vasdarabon ro'sdát hágy cseppnyi vízeeske,
 Hogyha sietve le nem törli meleg kezed azt,
 Gyarló erkölcsünk' színt úgy megszennyezik a' rosz
 Példák, hogy ha az ész' ör segedelme hibáz.

EGY ALKALMATLANRA.

Aggódsz mint leljed kedvem? — kedvem bizonyos, ha
 Hogy rosz híred nem hallhatom annyira futsz.

A Z E D E N.

Azt kérdéd Károly, hogy meg van e' még ma az Eden,
 A' mellyben Ádám ős atya, 's Éva lakott.
 Légy jámbor, egy Hívnek szeretője, kevéssel elégedj,
 Meglásd azt minden szük kalibába leled.

P R Ó B A.

Tűzben próbáltatván, lesz az arany becsesebbé,
 Hogy becsesebb légy hát, Timike tűzbe ugorj. —

ERDÉLYI REGE A' TÖRÖK-IDÓBÓL.

„A' fiú hallgasson, ha letért az erények utáról
 Apja 's az idegen Úr kedvéért nemzete ellen
 Fön. — Hallgat nyelvem, de karom munkája kötetlen,
 'S ottan harczolok, a' hova szívem szózata intend.
 Ellene egymásnak lészünk; ő küldi halálos
 Ónját gyermeke hív szívének tán, — vagy ezen kard
 A' csata árjában őt fogja teríteni foldre.
 De hagyján, kedves, nem tud tántorgani szívem:
 Vagy győz a' haza, vagy leesetten nyugszom előre
 A' békócsörgést nem halló szolga fülemmel.
 'S akkor, szemfényem, ha atyád lángolni haragban
 Megszünt 's én lemosám a' szégyent büszke vasammal,
 Ha győzendettünk, akkor nem kétlem enyém lész
 És e' hív kebelen záródik hé szemed egykor.
 Hogyha pedig leesem, ne felejtsd a' honni csatázót,
 Kedvesedet; siromon hagyd szíved néha dobogni. —
 'S bár a' sír fölhős mélyén érezni lehetne,
 Idvtenger járná melegülő keblemet által.”

Mondá és a' lán yrózsás ajakát csókolva
 Földünknek menyjét e' szent tűz lángiban érzé.
 A' könnyét törülő, szívben nagy lányka pediglen
 Így szóllott: „Menj el, hova a' hon szózata rendel;
 A' szabadításnak mezején nagy, bátor, erős légy,
 Győző térj hozzám 's akkor nyiltan fogad e' szív,
 És mig utolsót ver híven mindenha tied lesz.”

Hallá atyja leánya szavát és látta az ifjut,
 A' gyűlölt árus hív szívü fíját; — szeméiben
 Bosszús láng égett és bosszús szózata e' lön:
 „Lángomnál lellek, hívségvesztett' fija, téged,
 A' hazaáruló magját? — Ezt kelle megérnem,
 Hogy szívem egyetlen lányát a' gyáva hizelgő
 Véréhez láttam heves érzésekbe hajolni?
 De vérrel mosom e' szégyent le, aczélod emeld

Mert egyik közülünk többé nem néz az egekre
Mánál. — — — — —

Mondá 's kardja nagyot villant; de nyugodni hüvelyben
Hagyta vasát az erős fiu 's így szólt büszke szavakkal:
„Ősz atya, tetteimből esmerj meg. Tégedet, a' hont
'S lányodat egy hévvel kedvellek. Hallod-e zugni
A' rohanó sereget, nekem ottan lesz helyem, és vagy
Győzöttet látsz meg, vagy elestem híre jut hozzád.
Igy és nem te veled fogok én megküzdeni” szólla
És ment és harczolt és vér csurgott le nyomába, —
Szolgák vére, — de a' győzelmek is egyre követték.
Erdélynek fiai mint sáskák lábra kelének,
Kebleik hősmelegek, kardjok mint föllegi villám
Egyszer sujt 's megemészt. Hátrál a' keleti szolga
Nép 's a' széleken át-búg híret vesztve előttök.
Búsan látta nevét a' Balkántúli vezér is —

A' gög gyermeke előbb — feneketlen ködbe leszálni,
'S a' tengerszéli kényúrnak félve haragját
'S esét nem vágyván átélni, nemes nagysággal
Mérget nyelt. Magasan zengett Erdélynek azomban
Sikjain a' győzők dala: „Honnunk nem vesze még el.”

Mért tanulod, szép lány, a' vérteli győzelem édes
Énekeit, hangos szóval mért hallatod a' szép
Ifjú küzdését? éltet nyersz tettei által?

Ő pedig éltet veszt. Csak alig nyílt hajnala még föl
'S tetteinek közepén egy ón átvágva elejté.

De már látá a' győzelmet 's társához így szólt
A' nagy haldokló: „Hajtsátok nélkülem, a' mit
Vélem kezdtetek el, jól végre, hogy a' jogokat nyert
Honföldben csendes nyugtom legyen. És te szívemnek
Bajnoka, szállits át a' lányhoz, mond neki, holtig
Lelkemnek fele volt, szemfényem csak maga volt ő
'S képén szenderedem le az álom néma ölébe.”

Mondva leszenderedett örök álom néma ölébe
'S holtának hire gyors röpüléssel előre honáig

És meg alig hallá a' gyász keser éneket a' lány,
 Hősének testét koszorúsan látja, (mosolgók
 Arczvonati most is, noha a' mély álmat alussza); —
 És megölelni röpült, csókokkal fedte be a' jég
 Homlokát, a' kékült ajakot, — mellére szorítá
 És kebelére szorult, mind hasztalan; — árja megindul
 Éjszeminek, zokogó panaszokra fakad ki keserve,
 Hasztalan! — a' földnek jéggyomra benyelte vitézét.
 És ősz apjának szintugy megeredtek könnyei.
 „Hős fiu, esmerlek tettidből; engemet, a' hont
 'S lányomat egy hévvel kedveltél. Zugni csatákra
 A' rohanó sereget hallám; helyed ott vala, győzél
 'S győzöt nem látlak, de elested híre jut hozzám.
 Szunnyadj édesen hős, fájdalمام könyjeit értsd el.
 Így szólt 's a' bajnok sirján töltötte gyakorta
 Estéjét, sokszor hulltak fájdalma könnyüi. —
 A' harczok kívül mindegyre zajogtak azonban,
 A' nap ködbe borult. De mig a' kény újra páranesolt
 'S a' hadifény hajlott, megszűne örökre dobogni
 Kedvese szűk halmán a' lány szive, 's ottan alúvék
 Szép bajnokjával; zivatar közt lenge fölötte
 Sok harcz el, de sötét lakjába le nem juta a' hír
 És vele a' méltó bú. — — —

UZDI GYULA.

É L E T E M.

Mig szívem keblemben dobog,
 'S ereimben a' vér forr:
 Tsak szeretek, tsak vigadok
 'S életem a' leány 's bor.
 Szerелеmben nyílnak égnek
 Boldogságunk' rózsaíji;
 A' bor' nedvében remegnek
 Éltünk' arany-óráji.

Mit használ az egész világ
 Minden pusztá kincsével,
 Ha a' sötét bánat 's gond rág
 'S szívben fene szu fészkel!
 Én ha poharam' ürítem
 Az édes ajkú lánynak
 Csókjai közt: kinevetem
 Kincsét Perza Királynak.
 'S míg mások búban epednek,
 Én élek és örülök, —
 Nincs más bére ez' életnek
 Úgy is egyszer feldülök. —

KASZAY IMRE.

BALATON.

Némán elhallgat minden, délt érve sugárik
 Fönn hevesen a' nap; nem jön hivesíteni szellő
 A' zöld ormokról 's a' völgynek csermeke mellől. —
 A' hives árnyéket tikkantan bújja az állat.
 Csendesen áll a' kék Balaton, tükrözve fenéken
 A' napot és a' tájt gyönyörű szilvásival, és a'
 Gömböledött Badacsont; — meg nem rendül színe, rezgő
 Zajredekét nem irat vele a' hegy szelleje sűrűn.

En a' fák árnyán egyedül pillantgatom ötet
 És nézem fenekén a' szép napot, és az előbbi
 Évek gömböledött Badacsonját 's lelkem eláradt
 Szemgyöngyimben uszik 's kebelem hallgatva dobog föl.

És szép lányka siess, örömöm hogy fő fokot érjen
 Jöjj szívd föl szemeim harimatját; főlshívod érző
 Lelkemet is bennök, 's szemeid gyönyör árja megindul,
 És lelket váltván kebelünk hallhatva dobog föl.

UZDI GYULA.

FRANGEPAN.

Honnan jö a' harczi zúgás
 Nyögő honunk felé?
 Kinek szívét a' dülő sors
 Tsak nem rég' szeldelé
 Mi vész üvölt olly ridegen
 Az éjszak' bérzérül?
 Fridrik tör Árpád' honára
 'S győzelminek örül.
 És felriad Béla Király
 Gond borúi közül
 Majd szétekint dült országán
 'S arczán elszánás ül.
 Fel! lesujtott Árpád' vére!
 El még Magyar Király —
 'S él még Magyarok' istene. —
 Fridrik ne fuss megállj!
 Ki jár ott a' kék homályban
 Mint büszke czédrus-szál?
 Arczvonása elbúsulás,
 Tekintete halál.
 Vas-sisakján sas-toll lobog,
 Halál-fő baltáján —
 Csöng síri harangként a' nagy
 Görbe kard oldalán.
 Párducz-bőr leng hős-vállain,
 Mázsás buzogánnya
 Szélszárú fakóját nemzé
 Arabsz' tartománnya.
 Leventái vas-bástyákként
 Zúgnak a' csatára,
 És Fridriket száz hadával
 Mérik száz halálra.

Tul a' haza' határain
 Ki hordja a' babért?
 Ki dördíti meg boszúját
 Kedves hazájáért?
 Frangepant tiszteld jó Magyar,
 Ama' czédrus - szálban —
 Ki csak hazájáért él, hal
 Szívében, 's agyában.
 Új-helynél habzó tengerként
 Zajlik Fridrik' hada,
 'S már előre győzelmeket
 Kobzain hangoztata
 Ott Fridrik büszke népével
 Győzedelemre vár. —
 Ott Frangepan hőseivel —
 'S a' harc forrton forr már.
 Elé! elé! dörg Frangepan
 Elé, Fridrik, elé!"
 Dúlva döntve ezereit —
 Ég föld renga belé.
 Közepén ellen' tüzének
 Vív a' Magyar vezér —
 Hátrállót fuvat már Fridrik
 Jaj mi haszna? mit ér?
 Feléje tör már a' Vezér
 Mint harczok' istene,
 'S nincs erő, melly rohantában
 Neki gátot vetne,
 Emelj Fridrik Magyar ellen
 Emelj hát harczy kart!
 Érezz'd, milly csapású legyen
 A' görbe Magyar kard
 Emelj Fridrik Magyar ellen,
 Emelj hát harczy kart!

'S fogadd tőlem a' tanácsot:

Ne báncsad a' Magyarat!

Egy csapás - 's a' császári fő

Jobbjával porba hull:

Dúlt népe fut, a' merre lát

'S Árpád' honja virúl.

KASZAY IMRE.

A' T E N G E R.

Rék vizek, a' távol ködjében össze hanyatlók
 A' kéklő éggel, lelkennek képe ti vagytok,
 'S a' dagadó szívnek kebelemben képe ti vagytok, —
 Végtelenül nyúlnok és távol ködben enyészök.

Melly szépen pillant a' nap föl büszke, sugáros
 Fővel habjaitok közzül; mint csillog ezernyi
 Hullámtok, hátul mint vész halványan el a' hold
 Szégyen-fedte fejét gyorsan nyugalomra hocsátva.

És eszméleteim távol közel össze-csavagnak
 Földet, eget, napokat, hullámos tengerek árját
 És a' mult ködjét, mikoron nem léteze és a'
 Kétes előtt, mikoron létezni valóm majd nem fog.

Mindig erő maradánd az erő; így forgani fognak
 Végtelenül az ezer napok és gondolni az agynak
 Fényes erője; szívem, de te elfogsz válni hamúvá,
 Érzetid elmulnak besötétült évbe enyészök.

De addig tenger légy és hullámaid a' meny
 Kékjét érintsek, bennök hagyd fürdeni a' kedv
 Napját és az öröm sugáros csillagit, a' lányt,
 A' gyengét, kinek hókarján egy percz örök élet.

S Z A B Á H O Z.

Nem megy, nem szálong, nem leng és nem röpül a' nyíl,
Mellyet idegjéről szarvasnak irányza le a' vad
Keblü vadász, hanem ott terem és villámi csapással
Átveri a' legelőt, a' tölgyes büszke királyát.

És szabadulni siet, lábát megerőlteti a' vad
Hasztalanul, vérzik 's mélyen hordozza halálát
Keblében szélgyors utján; — el kell neki dőlni
És remegő könyűjét ifjú kora csermele issza.

Ottan dőlt le, hová gyakor ízben inni vezette
Holdsugarú éjen, még ifjút anyja; — halálos
Tántorgást érzett már távol tőle, de küzde
'S a' csermel szélén hult híj emléke karán el. —

Nem ment, nem szált, nem lengett, nem reppene a' nyíl,
Mellyet idegjéről kehelemnek irányza le a' vad
Szívü leány, hanem ott termelt 's villámi csapással
Általvert szabadot 's kénytől nem függeni vágýt.

'S hasztalanul szaladom kis földedet Europa által,
Hasztalanul nézem pusztáidat Afrika jól meg,
Ásia téreiden enyhülést lelni sebemnek
Nem tudok, a' vad lányt itt 's ott nem bírom ölelni.

És hűsongva vonúl a' szebb kor csermele mellé
Lelkem 's megtudván, hogy kedvelsz néma szívedben
Gyöngy Szaba (csak távol vagyok elzáratva előled), —
Hulló könnyimet a' szebb kornak csermele issza.

S A S.

Terjeszd szárnyaidat sziklák sasa messze ki, szárnyalj
A' nap elé villám sebesen, gátolni utadban
Nincs a' ki tudjon; tied a' meny, a' szabad ormok
A' főlhók tieid 's a' napnak déli sugára.

Bár én is társod tudnék, sziklák sasa, lenni
 Hangozatim bár olly kénnyel lengnének az égbe
 Mint villám szárnyid 's gátot nem lelve szívemnek
 Lángzata a' mennyet 's földet hevesen beölelné!

De én a' völgynek ködjében kénytelen élek;
 Ritka szavat hallok; szomorúan hallgat az éjfel
 'S rémitőn körülem; nyelvemnek hangzata gyenge,
 Csak mély pillanatim sóhajtják a' napi szép fényt.

Tártasd szárnyaidat sziklák sasa göggel azomban
 'S szárnyalj a' nap elé sebesen; gátolni utadban
 Nem tud senki; tiéd a' meny, a' kék szabad ormok,
 A' fölhhők tiéd 's a' napnak déli sugára.

H Ú N Y A D I.

Mint napfénye szelíd otthon, mint fürgeteg olyan
 Iszonyú a' harciban voltál fő dísze hazámnak,
 Húnnyadi; — kedvellett honnod minden fija, féle
 Ellened és borzadva futott hangjára nevednek.

A' Magyar akkor nagy vala, nagy tettekre, hirére. —
 Harczaidat zengék a' Karpát bércei; a' mély
 Éjü Bakony völgyén tettid harsantak, — azomban
 Áldás terjedt a' honnon mosologva keresztül.

Zengik harczidat a' Karpátnak bércei most is,
 A' mély éjü Bakony völgyén harsanva terül el
 Tettid utolhíre, de megszűnt nagy lenni hírében
 A' Magyar és honját sóhajtás futja keresztül.

'S emléked dalai nem büszkén hangzanak a' mély
 Erdők éjelein, nem vígan; — látva bukását
 A' nemzet szomorú, — a' multal méri jelenjét
 'S zápor könyjei közt keserű lesz nemzeti hangja.

De te dicső napkint fénylesz bánatja égében
 Húnyadi, — önkariját némellykor méri erődhöz
 Büszke, boszús; — tán még korodat föl tudja vezetni
 Akkor örömdalt zeng, a' Karpát 's a' Bakony éje.

UZDI GYULA.

A Z I D E Á L.

Ott Budának erdejében

Ott, hol zúgva ömlik el

Kis patakta, 's belsejében

Gyöngy virágok tűnnek fel.

Andalodva ültem én el

Szép Reménybe elmerülve,

Tétovázva, 's elkerülve

Minden zajt, és néztem föl,

Föl egekbe,

Onnan vártam

Csak remegve,

És találtam

Enyhülést,

'S Gondjaimnak útát, 's rést.

'S hajh! legottan (nem volt álom)

Egy Istenné leng felém,

És derült arczán találok

Azt, mit ekkorig belém

Óltni nem volt senki képes

Túl Dunán 's innen folytában

Nem kis kunyhó 's kastélyában

Bár sok volt előttem ékes,

Arcza hó - szín,

Szép szemében

Láttam nagy kín
 Ült, kezében
 Sok szív vólt,
 Hajh! de ő egyhez sem szólt.
 Arcza hó szín, szép szemében
 Csillagok ragyogtanak
 'S annak megható tüzébe
 Ámorok czikáztanak,
 Homlokát a' bánat lepte
 Ajkán csókok szórva vóltak
 Kitől? kérdém, ők nem szóltak
 Mert a' titkot hajh! szerette.
 'S nem néz, sóhajt,
 Keble jég vólt,
 És nem óhajt
 Hozzám nem szólt,
 Mit tegyek!

Óh Égek! hová legyek.

Búsan jártam eltüzelve
 'S tébolyodva fák alatt,
 Gyenge szellő leng lehelve
 Elkörültem, 's elhaladt
 Messze tőlem, kit imádok.
 Mig mosolygva járt körültem
 Szivem élt, és én örültem,
 Hajh! de mostan hervadok.
 „Másé szivem
 „Másnak élek”
 Így szól hivem,
 'S én reménylek
 Szép halált,
 Ott' hol szivem rá talált.

MAJÓR LAJOS.

A' BOLDOG SZÉP SZULAMISZ.

Énekek' Én. VI: 3—9.

Szép vagy galanbom, olyan
 Mint Thirza; 's ékes is, mint
 Jerúsalem; 's lerettentsz,
 Mint egy vitézi tábor
 Zászlójival lerettent.
 Fordítsad el szemeidet
 Rólam: ha rám tekintesz,
 Kevély leszek miattad.
 Hajfűrtjeid hasonlók
 A' Gileádi kecske'
 Szőréhez; és hasonlók
 Fogaid az egyarányos
 Juhnyájhoz, usztatásból
 Jövéhez, általában
 Kettőshez, a' miben nincs
 Magányosan csak egy is.
 Mint a' granáti alma'
 Szeletje, úgy piroslik
 Orczád is a' lepel alúl.
 Hatvan vagyon királyném,
 És nyolczvan ágyasom van,
 És számtalan leányom:
 Csak egy az én galanbom,
 Anyjának tiszta lányja,
 Anyjának egy tökélyje.
 Látván leányim ötet.
 Az ágyasok dicsérték,
 És ötet a' királynék
 Boldognak esmerék meg.
 Ki az, ki hajnal ékü,
 'S szép mint az esti holdfény,
 És tiszta nappal eggyez,

'S mint egy vitézi tábor
Zászlójival lerettent?

B O L D O G S Á G O K.

Ha látlak alkonyonként,
Boldog leszek, galanbom!

Ha szivedért sohajtok,
'S attól szerelmed éled,
Boldog vagyok, galanbom!

Ha verseim hevítnek,
'S gyönyörben andalítanak,
'S megnyernek énmagamnak,
Boldog lejénd világom!

Ha csókomat szemérmes
Szóddal kívánatosnak,
'S méznél is édesebbnek
Vallod 's veszed halálig,
Boldog marad világom!

'S ha válom is tetőled
A' sír' komor poránál:
Csak adj utóra csókot,
Csak tudjam azt, hogy értem
Hú könnyű pereg szemedből,
Boldog lejénd halálom!

A' T A V A S Z.

Tündér szerelmek,
És öröm' arczai
Lengnek körüléd
Májuszi napsugár.

Mindent feléleszt,
 A' mi kihalt, erőd;
 'S minden hatalmad'
 Hirdeti, szép Tavasz!
 A' rét virágzik,
 'S tarka virága közt
 Lecservedeznek
 A' patakok, 's ezüst
 Habjok szerelmet
 Hordva szerelmesen
 Fut 's omlik össze,
 'S vígan ered tovább.
 A' puszta gallyak
 Zöld levelű ruhát
 Vesznek magokra,
 'S rajtok ezer vidám
 Madár csinálja
 Fészkeit, és fiat
 Költ hímje mellett
 A' szeretett anya.

Öröm ragadja
 Emberi nemzetünk'
 A' víg Tavasznak
 'S a' gyönyörű napok'
 Szép Istenéhez
 Áldani tetteit.
 Az új mezőket
 Gyermekkek ellepik;
 Könnyen repülnek
 Lábaik a' fűvön,
 A' laptá szállong,
 A' koszorú ragyog,
 A' táj zsibajjal
 'S dallal is eltelik.

Boldog kicsiny kor,
 Olly hamar eltűnő,
 Mint e' tavasznak
 Májuszi kelleme!
 Arkádiának
 Álmai, kedvei
 Csak benned élnek;
 Csak te nem esmered
 Az ősz világú
 Férjfi' keserveit.

Halld meg, tanítód
 Mit javasol neked,
 És oktatását
 Bár soha meg ne vessd.
 Most, míg az élet'
 Gyenge virágai
 Nyilnak korodban,
 'S rád mosolyog napod,
 'S örökre serkent
 Minden az ég alatt:
 Használd idődet,
 Szedd le virágait,
 Mert hervadandók
 'S egyszeriek; nem úgy
 Mint a' mezőnek
 Díszei, mellyeket
 Mindég előhoz
 A' kikelő Tavasz.
 Örülj, ne légy bús
 Hajnalodon, fiam!
 Leszáll egedről
 A' nap elég hamar;
 Midőn magától
 Alkonyodik neked,
 Midőn magoktól
 Jőnek el a' komor
 Gondok' s keservek'

Éjjeli vázai,
 Bús éjszakádra
 Lámpa világot ejt
 Akkor lefolyt szép
 Hajnali életed'
 Emléke, tudván
 Hogy leszedéd te is
 Virágit, és úgy
 Vetted az ég' becses
 Adottjait, hogy
 Bűnnek utálatos
 Fertelme rajtad
 Nincs, nem is undokít.
 A' tiszta erkölcs'
 Mennyei gyöngyeit
 Ne tékozold el;
 Azt ha beszennyezed:
 Elhagyja kebled'
 A' kegyek' angyala,
 'S helyébe száll a'
 Kín' gonosz ördöge.

HOLÉCZY.

EPIGRAMMÁK.

HÁNYAIHOZ.

Hangi derék szál ember vagy, 's én kised; azomban
 Hogy még is Ninnám engem ölel ne csodáld.
 A' kis csíz czukrot, 's más étkeket egyre kap addig,
 Míg étlen kószál a' buta gólya madár.

A' FÉLÉNK HALÓ.

Balgatag, a' ki segíthet sorsán még sem igyekszik:
 A' ki haláltól fél, haljon előre meg az.

KISS ENDRE.

S Z Ü L E T É S N A P.

Érzékeny Játék

egy fölvonásban németből.

S z e m é l y e k :

Vétleni, Fő-Erdős.

Lajos, annak fia.

Öszintei, nyugpénzes Kapitány.

Czili, ennek leánya:

Palkó, a' Fő-Erdős agg szolgája.

Hercegi, biztos.

Szolga.

E l s ó J e l e n é s.

*Csinos szoba a' Kapitány házában.*Czili. (*Egyedül — asztalt terít reggelihez.*)

Még alszik jó atyám, 's pedig milly csendesen, és édesdeden! — Azt mondják: hogy a' gonoszt nyugtalanítja a' lelkiisméret! — Ez atyámmal nem úgy van; ő békén szendereg, vidámság dereng arczán, — még is őt rossz embernek tartja az öreg Fő-erdős. — A' jámbor Fő-erdős — ő valóban szerencsétlen. — Fija — — óh miért szítanak hozzá még most is érzékeim! Valljon érdemes-e erre? — oh — vége van!

M á s o d i k J e l e n é s.

Czili (*háttal az ajtónak*) Lajos.Czili. (*Lajost megszemlélvén megdöbben.*)

Lajos. Czili te megdöbbensz?

Czili. (*ke vessé zavartan*). Épen rólad gondolkodám.

Lajos. 'S az döbbente meg?

Czili. Épen az ugyan nem; hanem —

Lajos. Hanem. —

Czili. Megjelenésed.

Lajos. Az-e? — Istenem! be másképp volt ez! Egyébkor te, mint tavaszi reggel nyájosan futál előmbe, és most megijedsz! Te már engem bizonyosan nem szeretsz?

Czili. Ne beszélj úgy Lajos, szeretni örökké foglak; mert hallá az Isten eskümet: hanem tudod — az atyám. —

Lajos. Nálod is kell szomoruan tapasztalnom, hogy csak a' szerencsésnek vannak baráti, 's hogy mostoha napokban elhullanak azok, mint őszi ködben a' fák levelei.

Czili. Az atyám majd naponként szememre hányja bódult hajlandóságomat. Atyád letéve hivatalából, megbecstelenítve, kivetköztetve vagyonából, téged pedig — téged érzéketlen embernek nevez.

Lajos. Istenem ez már sok!

Czili. Te nem illel hozzám; iparkodjalak hát elfelejteni.

Lajos. És te — te — ?

Czili. Oh! mit tehetek erőtlen leány? — Atyádat ugyan ártatlannak tartom. —

Lajos. (*vidáman*). Annak tartod? — Hála az egeknek ezen szóért! Ez új erőt önt belém. Hidd nekem leány, ő ártatlan.

Czili. De te nem vagy az; napról napra ide 's tova bolyongasz, ritkán jársz hivatalod után, azonban atyád hon sinlődik és sorvad.

Lajos. (*félre*). Minő kín szerettemtől félre ismertetni!

Czili. (*hozzá simúlva*). Lajos te egykor olly jó és munkás valál; még atyám is szívhől szeretett. És

most — légy azon, hogy ne kelljen téged kevesebbre becsülnöm; mert csak ez csökkenthetné meg irántad szerelmemet. Nekem sírnom, és sokat kellene sírnom.

Lajos. Neked soha sem lesz okod engem kevésre becsülni, 's így sírni sem.

Czili. Tehát a' szerint viseld magadat; iparkodjál atyád nyomoruságát enyhíteni a' helyett, hogy neveld azt.

Lajos. Ugyan azért is jöttem, hogy hosszú időre tőled bucsút vegyek.

Czili. Hosszú időre?

Lajos. *(félre)*. Csak örökre ne!

Czili. Miért?

Lajos. El kell mennem.

Czili. *(megrettenve)*. El?

Lajos. El-el a' téres világba!

Czili. Nem, Lajosom; itt kell maradnod, itt járj el erdösi tisztvedben, és a' szerzeményből tengesd atyádat.

Lajos. Jó leány!

Czili. Itt tedd, a' mit kell, és téged buzgón szeretlek; és atyám is újra fog kedvelleni, és nem ellenezni, ha néha kis ideig egymással csevegünk.

Lajos. Oh, ha tudnád, szavad mennyire érdekli szívemet!

Czili. No, 's hát engedelmeskedjél nekem!

Lajos. *(öt megölelvén)*. Te angyal vagy, és azért — azért megreped szívem. — Tartson meg Isten számomra!

Czili. Ne beszélj olly hevesen, különben fölérszted atyámat; ő még alszik.

Lajos. Boldog ember! Téged szerető leányod őriz, és kiki tisztel. Milly másként van ez atyámnál.

Öszintei. *(belőlről)*. Czili!

Czili. Atyám ébren van, — hí engem. Menj most szerelmem, tégy, mint mondtam. Légy jó fiú, és maradj

itt. Egy perczemetem se lenne nyugodt; tudván, hogy távol vagy tőlem.

Lajos. Áldott lélek!

Öszintei. *(kiált)*. Czili! Czili!

Czili. Be kell mennem. Isten veled! *(el a' mellék szobába)*.

Lajos. *(egyedül)*. Az elhatározó nap, mellynek reám örömet kelle hoznia, fölvirradt. Még semmi sem bizonyos! — Ó milly kemény a' szegény sorsa, milly könnyen feledtetik ő! — Minden örömek eltűntek előlem; mindenektől elhagyattam, az emberek szeretetéből száműzettem! — Ártatlan vagyok, és nem merem nyilvánosítani; tisztemben eljárók, és tünnöm kell rágal-masztatásomat. El — el kell távoznom, ha bár szívemnek mindentől, mi drága és kedves vala, elszakasztva örökre kellene is vérzenie! *(el)*.

Harmadik Jelenés.

Öszintei *(háló köntösben)*. Czili.

Öszintei. Itt volt az a' semmirevaló?

Czili. Ne nevezd úgy őt atyám; reményilem meg-jobbitja magát, 's nem felejtkezik el atyjáról.

Öszintei. Te így gondolkodol, mivel nem ismé-red az embereket. Én másként gondolkodom.

Czili. Szíve még is jó.

Öszintei. Atyjáról megfelejtkezik!

Czili. Hivatalához ért.

Öszintei. De nem azon módhoz, miként lehes-sen atyja számára egy pár garast megszorítani.

Czili. Ez rossz volna.

Öszintei. Ez valóban rossz. Én neked lévén szé-gyenlenék olly ifjúval szóba is eredni. — Többet őt itt ne lássam — értesz?

Czili. (*sóhajt, az asztal körül foglalatoskodva félre*). Oh hogy Lajos épen most öltözik illy kétes characterbe!

Öszintei. A' mai reggel olly kellemes, hogy én szeretném némelly részét a' szabadon tölteni, A' kereteskébe viteds a' reggelit.

Czili. Igen, kedves atyám; onnét lakására láthatunk.

Öszintei. Ki lakására?

Czili. Az öreg Fő-erdősére.

Öszintei. Mindég az forog agyadban?

Czili. Mikor az az ember szerencsétlen.

Öszintei. Tagadhatatlan.

Czili. És ártatlan.

Öszintei. Adná Isten!

Czili. Azt beszélük, hogy ő most a' legnagyobb szükséggel küszködik.

Öszintei. Természetesen, a' herczeg minden vagyonát elvevé azon kár pótlására, mellyet, mint mondják, okozta.

Czili. Én gyakran igen sajnáltam őt.

Öszintei. Én is; de én az öreget, te pedig az ifjút; nem de?

Czili. Mind a' kettőt édes atyám.

Öszintei. Ugy? — Az ifjú semmire való.

Czili. Igen szigorún itél. Neki jeles tulajdoni is vannak.

Öszintei. Talán részedre. — Egy szó mint száz, ő semmirevaló! szót se róla! — Készen van a' kávé?

Czili. Tüstént édes atyám. — Ma a' Fő-erdősnek születése napja van.

Öszintei. (*borúltan*). Leány, mi bajod? — mind csak az előbbeni hurt pengeted!

Czili. Máskor e' nap nagy ünnepe vala ezen háznál.

Öszintei. Ez előtt hat évvel szoltam vele utoljára bizodalmasan.

Czili. Miért nem azóta is?

Öszintei. Mert esztelen vala; — mert engem meggyalázott.

Czili. (*felig magában*). Bocsássatok meg elleneiteknek, — és tegyetek jót velek. —

Öszintei. Mit beszélsz? — Talám szinte leczkézni akarsz.

Czili. (*atyja keblén*). Atyácskám! Erre magad tanítottál!

Öszintei. Jó! de —

Czili. Nincs egyetlen barátja is.

Öszintei. Ugy-e? hát én legyek az?

Czili. Atyám!

Öszintei. (*elmerülve fel's alá jár*).

Czili. Az még is kínos lehet, midőn valaki mindenektől egészen elhagyatik, kiknek baját panaszolhatná.

Öszintei. Részvevő barát nélkül lenni valóban sanyarúbb minden csapásnál, melly a' sorsnak zordon kényű kezeiből érheti az embert. Illy elhagyatott ember a' legtömöttebb sokaság közepette is magányosabb, mint ha új Zemblának hó telkein telelne a' tengeri medvék között.

Czili. (*felre*). Ha Lajos nem változik, nekem is majdan így lesz dolgom.

Öszintei. Öszintén meg kell vallanom előtted, kedves gyermekem, minthogy épen a' barátság cikkellyére tértünk, már régen főzöm azon gondolatot, hogy a' Fő-erdőssel a' régi barátságot megújítsam. Igen szánakodom rajta.

Czili. (*örvendve*). Ó helyesen, atyám, helyesen!

Öszintei. Ni hogy lobog! csak lassacskán! — Ő engem ugyan igen megbántott; becsületesem megtámadta, — pedig a' becsület egy jóra való tisztnek legdrá-

gább vagyona — de még is, minthogy őt hihetőleg nem érdemlett szerencsétlenségében minden elhagyá, némellykor az öreget inségében enyhíteni szándékozom. Isten neki! én teszem meg az első lépést, bár egy kevéssé keserűen esik is.

Czili. Oh szívem atyácskám, ez fölséges!

Őszintei. Már régen furdalta ez szívemet; legyen meg hát! És talán arra legcélszerűbb alkalmat nyújthat a' mai nap.

Czili. Minden bizonnyal! Így tehát ezen napja sem fog örömtelen elmúlni.

Őszintei. Te neked kell az egész dologban feneket keríteni. Ehhez ti asszonyok édes hizelgő szavaikat által jobban értetek, mint mi. Anyád is — az Isten boldogítsa! olly kedveskedő vala. Ha én bár milly haragos voltam is, a'vagy Századombeli legényeim minden lehető epémet bennem fölbizgatták is annyira, hogy gondoltam, az egész világgal kell pörölnöm, akkor mézes szavaival és hódoltató természetével hozzám sompolyga, bajszomat czirókálá, 's tüstént eloszlék minden haragom és boszúm. Az Isten vele, fen jutalmazza meg őt érette!

Czili. Azt meg is teszi.

Őszintei. Most láss a' reggelihez, 's azután lesz indulás a' Fő-erdőshöz, — De az ifjú lathá ne jöjön! Érted? *(el a' mellék szobába).*

Czili. Jó atyám te! ha minden úgy üt ki, a' mint kell, úgy ma estvére fölkiáltandok: éltemeek ez vala legboldogabb napja! *(el).*

A' Fő-erdős silány szerű szobája karszékkel.

Negyedik Jelenés.

Lajos. Palkó *(két palack borral, és egy kosár ennievel holmival)*

Palkó. *(a' kosarat üritgetvén).* Ifjú Úr, egy szó mint száz: én tovább már nem hallgatok.

Lajos. Ne bódulj öreg!

Palkó. Tovább nem tűrhetem.

Lajos. Mit használ csevegésed? Atyámnak szívét csak nehezítéd, nekem egész tervemet elrontod.

Palkó. De az öreg úr kegyedet gyalázza, elfajult gyermeknek, semmirekellőnek, 's ki tudja, még minek nevezi! Ezt csak elhalgassam?

Lajos. No 's azután? hagyj legyen!

Palkó. No 's azután? Rendkívüli csekélység! éhbel halánk meg, ha kegyed a' semmirekellő, mint ő mondja, nem lett volna; ez az ni!

Lajos. Oh te bohó! készíts uradnak kis lakomát; jól fog neki esni,

Palkó. Azt akarok; mert ő ez napon mindég jobban szokott enni mint egész évben. Főzök, de beszélék is ám!

Lajos. Az Istenért! Fogadd legalább mára, hogy halgatsz.

Palkó. Mára? — Hiszem, még csak reggel van, Májushban hosszú a' nap. Nó! legyen úgy, ma hát halgatok — *(felre)* ha csak ezen ketyegő malom meg nem indul.

Lajos. Még valami hátra van. Városba kell mennem dolgaim után. Tudod te, hogy atyám minden évben kapott születése napjára új vendéghaját; annak híjával az idén se legyen; küldök egyet, mellyel őt meg leheted.

Palkó. Még ez is? Azt fogja majd hinni, hogy szerencséjének semmi hiányát sem érzi. A' vendéghajának obban fog örülni mint ennek a' mindenféle ennivalónak.

Lajos. *(felre)* Mit vétettem, hogy mindenekezt, kiktől kedveltetem, ámitanom kell? Ha nem sikerül ma, és a' herczeg nem hajol atyámhoz, vagy szinte megcsalatott; akkor atyámtól, honomtól és mindentől, a' mi nekem kedves és drága vala, bucsúvétel nélkül

el-el kell távoznom; mert jövődében csak így védhetem a' keseredett férjfiút a' szükség ellen.

Palkó. Mit beszél magában?

Lajos. Épen arról elmélkedem, atyámat mikép — de még sem! úgy nem lesz jó. *(kezet megrázva)*. Isten veled öreg! legfőlebb délig elvárhat'd a' vendéghaját! *(elsiet)*.

Palkó. Ifjú úr, maradjon még, hallja csak! — Elment! Úr Isten mit forral? Engem aggódásba hoz. Az ifjúságnak heves vére van; gyakran heveségében olyat határoz, a' melly rendszerint rossz sikerű, 's későbbben bánatot szül. — *(vizsgálja az ennivalókat)*. Itt megint van elegendőnk, mellyel néhány napig tengődhetünk, Mennyi veríték, mennyi nélkülözés lehet ezekre tapadva! Ki vele, egy óráig sem halgathatok tovább.

Ötödik Jelenés.

Fő-erdős *(egyszerű de tiszta mentében)*, Palkó,

Palkó. Már vége a' sétálásnak?

Fő-erdős. Igen! a' szabadban fölemeltem lelkemet az Istenhez, és most ismét könnyebben vagyok.

Palkó. Valóban csak ott kell leginkább vigasztalást keresnünk, mert azt az embereknél ritkán lelhetni.

Fő-erdős. Egy kevéssé meg is fáradtam *(karszekbe ül)*. Jól esik a' nyugalom.

Palkó. Elhiszem; majd két óráig vala talpon kegyed, a' mit sok jelenkori ifjú ficzkóink ki nem állnának.

Fő-erdős. *(fájdalmasan mosolyogva)*. Hanem öreg! Valaminek nagy hiját érzem.

Palkó. 'S mi az?

Fő-erdős. *(fejére mutatván)*. Érted?

Palkó. Úgy, a' vendéghaj!

Fő-erdős. Igen, az igen szíveimen fekszik. — Régi szokás, mondják, természetté vál; a' régi szokások di-

cséretessek, különösen, ha nemes érzésekre buzdítók. Úgy volt vendéghajammal is. Minden évben — hiszen magad tudod — ez napon egész csinnal fűrtözött új vendégajat vevék föl; azzal diszesítve nőm elejbe menék, megcsókolám, 's kérdém őt, valljon most, mint ismét egy évvel öregebb, tetszem-e neki? Ő tellyes őszinteséggel akkor engem öregének nevezvén áltölelt, és erősítette: hogy egy évvel megfiatalodtam (*könybe lábadt szemekkel*). Ez, az igaz, olly képzet, melyet gyermekesnek állítunk ugyan, no! de engem igen boldogított. — Most már nyoloz évtől fogva, mióta öregem áltköltözött az örökké valóságba, kell nélkülöznom ezen örömet; azonban a' vendégajat még is változtatam, és azzal vissza képzeltem magamat a' múltba. De most — ó Istenem! (*fuldokló szóva!*) már ennek is vége.

Palkó. (*kezét akarván megcsókolni*). Kedves Uram!

Fő-erdős. Mi bajod öreg! úgy tetszik, szinte sírsz?

Palkó. Meglehet; a' magam szörű emberek sincsenek kőből.

Fő-erdős. Jó lélek! egyetlen barátom, ki még a' szerencsétlenségben is híven osztazol velem!

Palkó, Vigasztalja magát kedves uram! (*a' mellék asztra mutat, hol az ennivalók szanaszét feküsznek*). A' ki így gondoskodott rólunk, az valóban még vendégajat is szerezhethet.

Fő-erdős. Honnét van mind ez?

Palkó. A' hollótúl, melly a' pusztában az elölátónak kenyeret hordott, az az a' jóltévönktül.

Fő-erdős. Ezzel valóban egy hétig eltengődhetünk.

Palkó. Tovább is, ha prücsök mód élünk.

Fő-erdős. Palkó légy őszinte irántam! Te bizonyosan isméried jóltévönket. Nevezd meg azt nekem! Nem lehetek elégedett, nem örvendhetek az ajándéknak, melyet nyerék, mig nem tudom, kinek kell köszön-

nöm. Ezen nemes szivű nélkül talán éhbel haltam volna meg.

Palkó. Az megeshetett volna.

Fő-erdős. Nevezd meg őt!

Palkó. Emberségemre fogadtam ugyan a' hallgatást, hanem nekem is nehezen esik, ki — ki vele! — Az úrfi —

Fő-erdős. (*megütközve*). Mit beszélsz te fiamról? Erről egy kukkot se! Ő egy becsstelen kőszivű ifjú, ki rólam régen elfeledkezett. (*kopogtatás az ajtón*). Ő, az Isten tudja hol, ország hosszát csatangol, kalandoz, nevetem inkább fertőzteti, mocskolja, mint egy igazságtalan vád. A' mi több, ma sem jött el születésem napjára erőltetett kívánatait eldarálni. — Félre vele! Nem oda való ő, hol angyalokról van szó! (*ismételt erősebb kopogtatás*). Valaki kopogtat: Nézd, ki az?

Palkó. (*boszusan magában morogva*). Hogy éppen most kellett hoznia a' manónak ezt az átkozott kopogatót! (*megy fölnyitni*).

Hatodik Jelenés.

Czili. (*tele köténnyel*). Előbbiek,

Palkó. (*bámulva*). Kőhordtát! Jól látok-e, vagy osálnak agg szemeim? Öszintei Kisasszony. —

Czili. Jó reggelt Fő-erdős Úr.

Fő-erdős. Hihez van szerencsém. —

Czili. Már nem ismér Fő-erdős úr? E' szomorú, hogy az idő még az emlékezetet sem kéméli. — Öszintei Kapitány leánya Czili. —

Fő-erdős. (*elfordulva*). Úgy? Úgy! valóban már emlékezem! Most — mi ok szerzi nekem e' becses látogatást?

Czili. (*a' mellék asztalra 's ennivalókra pillant, 's megzavarva mondja*). Atyám —

Fő-erdős. Mi közöm uraatyjához? Talán tőle küldetett, hogy szerencsétlenségemet gunyolja?

Czili. Ó bizonyára nem, kedves Fő-erdős Úr!

Fő-erdős. (*borultan*). Az én nem vagyok.

Czili. Ó bizonyára nekünk mindenkor az, Atyám-nak és nekem folyvást a' derék Fő-erdős Vétleni marad az úr.

Fő-erdős. Atyjának? hogy juthatnék ahhoz?

Czili. Hidjen nekem, atyám jól gondolkodik felőle.

Fő-erdős. Úgy-e? Már bizony elég ideje, hogy jól gondolkodott felőlem. — Lassan, épen most ötlík eszembe, az ellenségben is kell a' jót hecsülni, Egy pontban jól érez felőlem, mivel fiainak megtiltá küszöbét koptatni.

Palkó. (*szavába esve*). De kedves úr. —

Fő-erdős. Hagyj békét öreg! — És ha maga is Kisasszonyka kivetette őt szívéből, úgy előttem kedves vendég.

Czili. (*sóhaj*).

Fő-erdős. Maga sóhajtozik? Rosz kilátások ezek. Igen hajdan — megvallom — mikor még atyja és én — az elmúlt boldog időben. — — Akkor kegyed kis áratlan vala — gyakran gondoltam magamban, milly derék lenne, ha az atyák barátsága áltszállana gyermekeikre! De az óta sok megváltozott, minden! Most veszem észre Kisasszonykám, hogy előttem áll, én pedig kényem szerint ülök! — Palkó széket ide a' Kisasszony-nak. Engedelmet édes gyermekem!

Palkó, (*széket hoz*). Mije van lelkecském kötényében? Tegye le, kérem, bizonyosan alkalmatlan.

Czili. (*igen zavartan*). A' kötényben? — semmi. — Vagyis, — de hisz' említést sem érdemel,

Fő-erdős. Kegyed zavartnak látszik — mi baja?

Czili. Ó semmi — semmi. Az úr váratlan kegyessége. —

Palkó. (*kíváncsián nézelő*). Ej! ej! mi kandikál ki itt a' kötényből?

Czili. Maradjon vesztég!

Palkó. Nem szalasztom el madaramat (*kihúz egy palaczkot*). Egy palaczk — és pedig tele.

Fő-erdős. Talán épen a' piaczrúl jön?

Czili. (*pirulva leül*). Csak én ezt gyaníthattam volna. —

Palkó. Ej! még valami! Ez olyan mint a' kappan!

Czili. Kend orozátlan ember!

Fő-erdős, Mit csinálsz Palkó? szégyeld magadat!

Palkó. Miért? én sejtek valamit, a' minek nyomába kell akadnom. Nem de Kisasszony ez egy jótévő ajándék lessz?

Czili. Istenem! nem illik egy szegény leányt zavarba hozni. (*fülkel, és a' Fő-erdős kezét megfogja*). Kedves Fő-erdős úr, bocsásson meg — én —

Fő-erdős. Ez épen olly forma, mintha valamelly hibáért bocsánatot kérne.

Czili. Én kívántam volna az úrnak — atyám és én gondoltuk — (*egy az asztalra vetett pillantással*).

Palkó. (*ki reá híven figyelt*). Értem, értem! A' bor és a' kappan Fő-erdős uram számára vannak. Hej, huj!

Fő-erdős. Czili, igaz az?

Czili. Fő-erdős úr. —

Fő-erdős. A' maga halgatása úgy jön ki, mintha. — De miért édes gyermekem?

Czili. (*ismét az asztalra pillant*). Mi gondoltuk — a' rosz emberek mondották — hogy kegyed —

Palkó. Olly szegény, hogy csak nem éhhel kelle meghalnunk! Már látom, ki kell a' Kisasszonyt segítenem.

Fő-erdős. Annyira épen nem vagyunk. Nézze van eleségünk.

Czili. Azért bocsánatot. Ez bohóság vala tőlem. Atyám át akar jönni látogatására, és gondolám, hogy akkor. —

Fő-erdős. A' palaczk bor mellett legjobb barátságot kötni? Nem, jó leányom, ezen képzet nem bohóság, hanem nemes, angyali erényhez méltó! — Szívemhez Czili! Nemes lelkű embernek kell annak lenni, ki nek illy szeretetre méltó leánya van.

Palkó. Kedves uram, vígadjunk! Az ég mind inkább tisztul, és az öröm nap lassan lassan derültebben ragyog!

Fő-erdős. Én magam akarok atyja elejbe menni és mondani: barátom! te jobb és nemesebb vagy mint én; azért bocsáss meg nekem!

Palkó. Akkor senki sem kívántatnék többé, hogy a' szerencse napja igazán tündököljék, mint az úrfi.

Fő-erdős. (*morogva*). Öreg, meg ne bosszonts. Hallgass róla!

Palkó. Semmikép sem Fő-erdős uram, én tovább nem hallgatok; akar mit mond az úr — az úrfi idevaló. Mi előbb félbe szakasztattunk; de épen jó, a' Kisaszszonynak is kell hallani. Az úrfitól van az amott az asztalon; az úrfi az oka, hogy az úr éhhez nem halt; az úrfi szolgálatjában kapart szerzeményét magától megvonta, hogy azt az úrnak adhassa; az úrfi az a' nemes jóltévő, és ő bizonyosan ide való.

Czili. (*örömet jelentő*).

Fő-erdős. Öreg, micsoda buzgalom ragad el? Így még soha sem hallottalak szólni! Mond meg, való-e mind ez?

Palkó. Már elég gyakran vérzett szívem, ha halanom kelle, mikép gunyolta őt az úr, és semmirevalónak, elfajult gyermeknek nevezte, míg én zsugorítmányát takargattam az úr élte tengetésére; alattomban ez az öreg legény sírt mint egy pityergő banya. Az úr fija

Lajos jó fiú, derék gyermek, ki az eget kétszeresen is megérdemlette; azt előttem többé ne ócsárlja az úr.

Fő-erdős. *(Fölállva)*. Palkó! hagymáz bánt, vagy igazat szólsz?

Palkó. Az úrnak soha sem hazudtam, és hála Isten! beteg sem vagyok.

Fő-erdős. De csak gondold meg, mit beszélsz! fiam tette volna ezt?

Palkó. Ő 's!nem más.

Fő-erdős. Ő aggódott olly bőven élelmemről?

Palkó. Igen, 's pedig tulajdon gyomra rovasára.

Fő-erdős. Öreg! nem rettegsz az Isten büntető kezétül? Miért már régen nem jelentetted ezt nekem?

Palkó. Épen mivel a' lelkiismeret izgata, nem hallgathaték tovább.

Fő-erdős. *(keseredett hangon)*. Miért nem előbb — nem korábban?

Palkó. Mert keményen megvala tiltva, 's magam is átláttam, hogy az szükséges. Az úr jóformán ezen elkerülhetetlen jótéteményt fiának kezébül el nem fogadta volna, és így elkelle sorvadnia.

Czili. *(felre)*. Jó Lajosom! csak szeretetem jutalmazhatja meg illően ezen nemes tettetted!

Fő-erdős. Tehát nem korhely ő? Nékem pedig beszélették, hogy fél nap hosszat a' városban csavarog, és nem jár el hivatalában?

Palkó. Az első — igaz lehet, de nem tudom, mi dolga van oda ben; a' másik pedig nem igaz. Különben hol vette volna a' pénzt, mellybül mi élünk?

Fő-erdős. Én megvakult! balgatag! ki nem vizsgálódtam: — a' látszatnak és rossz emberek beszédének esztelenül hívék! Ó én rövid látó! Elrezzentém fiamat, ki engem táplált, megvetém, ki engem boldogított! — Mond meg, hol van fiam? Hol van ő, hogy őt hálásan

mellyemhez nyomjam, szeretettel atyai szívemhez szorítsam! Hol van ő?

Palkó. A' városban van, többet nem tudok; azonban ma olly különösnek tetszett ő, hogy szinte aggódtam felőle.

Czili. Egek! ha véghez vitte, a' mit eltökélt! Ma korán hozzám jöve, elbucsuzott, és mondá: hogy neki el kell mennie, el-el hosszú időre!

Fő-erdős. Az én korholásaim számüzték az ifjat! Én szánandó apa! Add nekem őt vissza! Hol van?

Palkó. *(kezét tördelve)*. Ó bár ne szólottam volna! ő elment, és most tört ki igazán az inség!

Fő-erdős. Fiam! Fiam!

Czili. *(sír)*.

Csend.

Hetedik Jelenés.

Előbbiek. Lajos.

Lajos. *(az ajtóban megállapodik)* Mit látok? Czili itt? Minden mély gyászban? *(előbbre lép)*.

Palkó. *(körül néz, 's bámulva)*. Lajos úrfi — vagy a' lelke?

Fő-erdős. Hálá az egeknek! itt van Fiam! *(kiterjeszti feléje karjait)*.

Lajos. Sejttem. — Atyám! — Ó melly soká kelle illyes karolást nélkülöznom!

Fő-erdős. 'S nekem illy fiat!

Czili. *(vidáman)*. Hogy dobog szívem az örömtül!

Lajos. *(Czilihez)*. 'S te itt vagy áldott lény? Nem gondoltam, hogy itt leljelek.

Palkó. Igen, Czili Kisasszony áldott, fölötte áldott. Ő ma uramnak reggelit hozott. —

Lajos. Mi végre?

Fő-erdős. Hogy ne éhezünk. Hanem arrul, kedves fiam; már te aggódtál. És én örült! — Jertek gyermekeim karaim közé, titeket Isten küldte nekem öregsegem enyhítésére! (*Egyik felől Czilit, másikkól Lajost öleli ált).*

Palkó. Nyilik az ég, 's kedvesen mosolyog e' szép jelenetre!

Nyolczadik Jelenés.

Öszintei. Előbbiek.

Öszintei. Minő találkozás ez! Bolondnak tartanak engem? Megelőzésemet kigunyolják? Lassan; ebből semmi sem lesz! (*Vissza akar menni).*

Palkó. (*öt észrevévén).* A' Kapitány úr!

Fő-erdős. Öcsém hová? Maradj! tellyesítsd, a' mit elhatározta; nyujtsd ide megengesztelés fejében kezdet; nekem, ki tellyes megbánással elismérem a' rajtad elkövettem méltatlanságot. — Nyujtsd ide kezdet, és tetézd örömodet!

Öszintei. Hm! örömodet! Ne, itt a' kezem! — Ámbár; igazán mondvá, bátyám, a' mit imént láték — itt emez ölelkezés — (*Lajosra pillantva*) nem a' legki-nálatosabb volt.

Fő-erdős. (*kezét mellyére nyomván).* Ó baiátom, én igen szerencsés — szerfölött boldog vagyok!

Öszintei. Hogy hogy? — Ez előttem egész újság!

Fő-erdős. Ma rajtad tapasztaltam, hogy a' szerencsétlennék is van barátja, és pedig valódi barátja; azután a' fiam — Ó kedves fiam!

Palkó. Engedelmet édes Kapitány úr! Az úr borult arcot mutat; de ezen ifjú úr itt a' legderültebbet érdemli.

Öszintei. Meglehet! mi közöm hozzá!

Czili. Ő gyámolította atyját.

Öszintei. Úgy-e? — Az már valami!

Fő-erdős. *(hevülve)*. Sőt öcsém ez sok, igen sok! Ő maga szükölködött, hogy nekem adhasson, és én—én őt átkoztam!

Lajos. Nem úgy, kedves atyám; ne szégyenítsen meg! Tettem csak kötelesség vala.

Fő-erdős. Semmi kötelesség! Nemes szíved parancsolá, úgy cselekedned, és ez a' kötelesség rovására nem rovatik.

Öszintei. Olly dolgokat hallok és látok, mellyeket alig foghatok meg. Mind igaz ez?

Palkó. Egy szóig Kapitány úr.

Öszintei. Öcsém, valóban maga nem rossz ember.

Lajos. *(mosolyogva)*. Arrúl lelkemismérete nem vádol.

Öszintei. Hivatalában szorgosan eljárt?

Lajos. Tehetségem szerint.

Öszintei. 'S atyját tengette?

Lajos. Adta volna az ég, hogy még többel szolgálhattam volna neki!

Öszintei. Abban is lesz mód. — Ime kezem! — Barátok vagyunk!

Lajos. Kapitány úr! ezen kézadásban büszke vagyok!

Öszintei. *(a' Fő-erdőshöz)*. Most öreg örvendek, és mondom: igen, te szerencsés vagy! *(megrázza kezét, lassan beszél vele)*.

Palkó. *(Lajoshoz)*. Úrfi nem megy a' városba? — Hogy van a' vendéghaj?

Lajos. Békével édes öregem! — Minden jó rendben van!

Fő-erdős. Még is melly pompás e' mai nap!

Palkó. *(a' Kapitánynak)*. Annak ünneplésére a' Kisasszony az úr leánya Fő-erdős úrnak születésnapjára ajándékot hozott.

Öszintei. Azt tette? szép tőle!

Czili. És az ifjú úr a' vendégségre elég konyhára valót szerzett.

Fő-erdős. Jó gyermekek! (*kopogatnak*).

Kilenczedik Jelenés.

Herczegi biztos. Szolga, Előbbiek.

Palkó. (*az ajtót nyitja*). Szabad!

Biztos. Itt lakik a' Fő-erdős?

Fő-erdős. Ha a' voltrúl tudakozódik kegyed, igen, ha pedig a' mostanirúl — nem!

Biztos. Vétleni Fő-erdős?

Fő-erdős. Igen Vétleni nevem.

Biztos. Igy hát a' herczegtül im áltadom ez irományt.

Öszintei. Palkó. A' herczegtül?

Fő-erdős. Ez tévedés lesz.

Biztos. Ne gondoljon vele. Nyissa föl csak!

Fő-erdős. Bámulok. A' herczegtül — hozzám?

Biztos. (*Még a' Fő-erdős az irományt föltöri, és mind Lajoson kívül, kíváncsian oda nyomulnak, föl-nyitja az ajtót; egy szolga bejön fődött tállal*).

Fő-erdős. (*olvas*). „A' mi kedves hivünknek Vétleni Fő-erdősnek!” Kedves? hiv? — Megvannak szemeim babonázva?

Palkó. Igen, igen, úgy van ott. Hisz én is látom.

Öszintei. Olvass tovább bátyám.

Fő-erdős (*olvas*). „Örömmel jelentem, hogy kegyed ez előtt tíz hónappal végződött pöre újra megvizsgáltatott. Több a' hely színén végbe vitt nyomozások után, mellyeknél magam jelen valék, 's a' számadások pontos áltnézése után kinyilvánosult, hogy egyedül rágalom 's tévedés okozta kegyed romlását. Sietek ennél fogva a' hibát jóvá tenni 's kegyedet vétkellenek kinyi-

atkozthatni." Vétlen! vétlen! — Palkó! fejem szédelyeg!
(*Palkóra borúl; az írományt kiejti kezébül*).

Palkó. Jobban örülök, mintha marockói császárrá tettek volna!

Czili. Ó Lajos! nem csalt sejtésem.

Lajos. (*némán magához szorítja őt*).

Öszintei. (*fölemeli földről a' levelet*). Hadd látom, mi van még benne. (*Olvas*). Sorsának ezen változását köszönje derék fijának, ki lábaimhoz borulva olly szívreható szavakkal bizonyította kegyed ártatlanságát, hogy én, arra megindulván, ügyét újlag hív vizsgálat alá bocsátottam." — Öcsém ez derék — igen derék volt tőled. Karaim közé! — Czili te is! — Batyám ez talpig ember!

Fő-erdős. Fiam! fiam! miként fizethetem le neked tartozásomat?

Palkó. Most tudom még a' városba gyakor mentének okát.

Fő-erdős. Én őt csavargónak nevezém, a' mellett, hogy ő oda járt atyja ártatlanságának bebizonyítására!

Lajos. Örüljünk mindnyájan, hogy illy szerencsésen ütött ki.

Fő-erdős. Fiam! ugyan miért nem közlötted velem tervedet? Én merészletedet megáldottam volna.

Lajos. A' herczeg nyilván megtiltá a' dolog vége előtt atyám vagy másnak legkevesebbet is szóllanom.

Öszintei. Barátom, haljad csak a' herczegi kéziratnak végét is. (*Olvas*). „Fölötte örülök, hogy ezt épen születése napján adhatom hírül kegyednek, ide foglalok egyszer'smind egy csekély születésnap ajándékot, melyet kegyed meg nem fog vetni. Kegyednek jó akarója Miklós." — A' herczegtül emlék!

Biztos. Igen uraim, az itt van. *(Int a' szolgának, ki az asztalra tevén a' tálat fölfödi).*

Öszintei. Mi ez? mintha vendéghaj volna!

Fő-erdős. Ez megehető vendéghaj.

Biztos. *(mosolyogva).* Meglehet, hogy a' czukrász mutatta rajta mesterségét, Ő herczegségének néha tréfás szeszélye van. Tessék csak ezt fölemelni!

Öszintei. *(fölemeli).* Ni! ismét más vendéghaj!

Fő-erdős. 'S pedig valódi.

Biztos. A' herczeg kegyed házi környülményeirül gondoskodék, hogy ollyas valamit fölleljen, a' mivel kegyedet meglephesse.

Lajos. Engem is igen szorosán kikérdeze az iránt; akkor előadtam, hogy atyám minden születési napja előfordultakor új vendéghaját szokott föltenni.

Fő-erdős. *(a' valódi vendéghaját fölemeli),* Ej! ha még öregem élne!

Öszintei. Lassan bátyám! Mi tündöklük itt szemünkbe? — Egy zömök szelencze ő herczegségének mellképével. Örvendek!

Palkó. *(kiváncsian nézegeti és fölnyitja).* Kedves uram! Mi csillog itt? Csupa körmöczi arany!

Fő-erdős. Istenem! ki nem álhatom örömöm özönét!

Biztos. Ezen talban van még két iromány. Egyike Fő-erdős urat hivatalába helyhezi vissza, és melléje fiját, kinek ismereteirül és nemes szívéreül eléggé meggyőzetett a' herczeg, segédül adja, 's utójának rendeli; másika a' fiscushoz intézett rendelés kegyed törvénytelenül elvett vagyona visszatérítése iránt.

Fő-erdős. *(fojtott hangon a' biztoshoz).* Mondja meg kegyed a' jó herczegnek, hogy egyébbel nem hálhatom kegyelmét mint könyekkel.

Biztos. 'S ezek a' szív érzeményének legbeszédesebb tolmácsai,

Fő-erdős. Mind ezeket neked köszönöm fiam Lajos! mivel hálálhatom meg?

Lajos. Keblemben fekszik jutalmam; a' herczeg is többel kegyelt, mint érdemlettem. — Ha pedig kérhetek jutalmat, úgy nem atyámtúl, hanem Kapitány úrtól kívánom. *(Czilit ön atyjához kezénél fogva vezeti)*. Kérem leányát és áldását!

Öszintei. Czili, neked is ez akarod?

Czili. Atyám!

Öszintei. Öcsém, hozzád hasonló szívű embert kívántam vőmnek. Czili érdemes reád. Legyetek egymásé!

Fő-erdős. Vegyétek áldásomat is! Legyetek jó házosok, mint jó gyermekek vagytok!

Palkó. Vivat! Legnagyobb fényében tündököl az öröm napja!

Lajos. Biztos úr, beszélje el a' legkegyelmesebb herczegnek, miket látott; tudassa vele, hogy két ház-nép szerencsáját alapította, melly egyesült imádsággal hálaadatosság legmélyebb érzetében áldást 's huzamos boldog uralkodást esdekel számára a' mennynek urától.

Fő-erdős. Mondja meg neki, hogy ezen megehető vendéghaj, még az időnek vas foga egy morzsát fenhágy belőle, ezen nap emléke leend, mert magában foglalta az én és mindnyájunk szerencsáját.

Palkó. Fő-erdős és Kapitány uram bocsánatot kérek! Itt a' bor; engedjék meg kegyetek, hogy egy pohárral kiüríthessek a' legkegyelmesebb herczeg egészségére!

Öszintei. Jól van öreg, mi is azt akarjuk!

Fő-erdős. Tölts! *(mind körben álva isznak, poharaikat össze kocczantják illy fölkiáltással!)*. A' jó, az igazságos herczeg éljen!

Biztos. A' nemes házaspár is éljen!

A' többiek *(isznak)*. Igen sokáig és szerencsésen!

Fő-erdős. *(egyik karába Lajost, másikba Czilit szorítja)*. Áldással tele napom virradt. Olly fiat ölelek, kit elveszetnek tarték; érdemes menyet 's barátot, ki nekem megbocsátott, szerzék, 's herczegem kegyelmét megnyertem. Istenem! he sok jóval tetéztél engem! Miként háláljam azt neked?

PINTÉR ENDRE.

Á B R Á N D O Z Á S.

Búcsúzva száll - le a' napfény,
 Bibor felhők eveznek
 'S a' csendes rózsavölgy ölen
 Lágylelek lengedeznek.
 Néma estlepel' kékjében
 Nyukszik már a' rét 's liget —
 Virágim az est' csendjében
 Lehajtják bús kelyhüket,
 Tompán kong az esti harang
 A' berken és hegyen túl,
 Elnémül minden zaj és hang —
 'S emberi térd földre hull.
 Sötetül a' temetőknek
 Szomorú ködhatára;
 Szelid csalogányok nyögnek
 Egy dalt - szívem' bújára.
 Ah — m'ért bújára szívemnek
 Zeng az édes csalogány?
 Sziv-vidítva kéjelegnek
 Édes ének 's est-magány. —
 Egy víg kebel pusztá kébel,
 Néki minden mosolyog —
 Búcsúzik - e a' nap, vagy kel
 Szive könnyen ámolyog.

Egy ily kebel lágyan érzi,
 Ha zeng az est-csalogány:
 De ki' szívét egy nyíl vérzi —
 Hajnala is halovány. —
 Én is zengtem hajdan vig dalt
 Évim rózsálatában,
 A' nap feltűnt, a' nap leszállt
 'S zengtem: ah de hasztalan!
 És rettentí életemet
 A' szörnyű éji pálya,
 Melynek kormán tán éltemet
 A' mohos sír homálya. —
 Borúlj-le kedves esthajnal!
 Benned enyhemet lelem;
 Sötét, csendes titkaiddal
 Nyugtass'd habzó kebelem'!
 Ég az egyért — és híven ég —
 Érzem — ki - nem - mondhatom:
 De hiszem, a' jó eget még
 Teli mejjel áldhatom.
 Messze közel tekint szemem
 Ki száanna - meg engemet —
 Fáim' éje, esti szellem
 Hütik égő könnyemet.
 Tiéd! tiéd! kiáltozom
 Lelkesülve, e' kebel!
 Mindenemet feláldozom
 Értted - ah tsak ne - hagyj - el!
 Könnyem' zápora áradjon —
 Panaszom zingje az éj,
 Arczám' rózsája hervadjon
 És zokogjon e' hív mej:
 Tán csak üt a' böldeg óra —
 'S a' szép jelent ölelem;

Kedv derül rám, a' rogyóra,
 'S kény és béke lesz velem.

A' B A L S O R S H O Z.

Sötét hírmondója jövendőmnek
 Balsors! mikor adsz nyugtot szívemnek?
 Ismét állsz előttem te gyász - alak —
 'S nem rég' kettős fátyolban láttalak.
 Hát tsak mindég téged kell szemlélnem?
 'S egy víg napot se szabad remélnem;
 Hívj - ki viadalra, mint ellened —
 De szólli, ha mit vétettem ellened! —
 Meredt szemmel kék távolba nézván
 Várva várék pirkadó hajnalt én,
 'S kélt de alig bihorát mutatá,
 Lenyomja azt vak felhők csoportja. —
 Telve keblem édes reményekkel
 Ápolám vetésim' minden reggel.
 Zúgó vész jó 's dühét zajogtatva
 Zöldülő vetésim' elragadja.
 Nem zúgolódom - még egyszer vetek,
 Ordít a' vész 's pusztá a' szép telek. —
 Távol és közelre tekint szemem
 Keresem a' múlttat, de nem lelem.
 Itt - árnyában a' szomor - füzeknek,
 Hol búsan az esti szelek nyögnek,
 Leomlok, tán jó álom szememre
 Enyheírt ontva sérves' mejemre.
 Barnúl az éj, jó az édes álom,
 Jaj - de enyhem' benne nem találom;
 Fel - felriasztanak vesztém' szörnyei,
 'S újra véreznek szívem' sebjét.

Midőn két ajk össze fort. —
 A' csók villanatjakor
 A' mell dobog, és feszül,
 A' kéjelgő föl hevül,
 Az enyegő mennybe' száll,
 A' bú is örömmé váll.

A' csók neme számtalan,
 A' barátság hasztalan,
 Ha a' csóki érzemény,
 Nem lészen hű szenvedély.

Lyánka nyujtsd pir ajkodat,
 Hagy szívhasam csókodat,
 Búcsu csókra még ne vágyj,
 Mert az öröm félre hágy.

Lyánka! oh! legkedvesebb!
 Mindenközt legédesebb,
 A' viszon látási csók,
 Ezt kéri a' halandók.
 Még egy neme is vagyon,
 Lyánka ezt kerüld nagyon,
 Az árulás csókja ez,
 Csalfa szívet elfedez,

ELTÜNT IFJU KOROMHOZ.

Mig esmértek határt szüm vágyai,
 Csendes volt a' kebel szük rejtekebe;
 Nem sovárgott a' lyánka hév ölébe,
 Nem kinozták a' bánat árjai.
 Enyegve ifjú korom álmaj,
 Boldog jövendőt ígértek, 's hevébe
 Buzdult a' láng[kebel. 's szüm képzetébe*
 Föltüntek tétém bájos napjai.

Az érzetek merülő tengerébe
 Szépen mosolygó Nelli tűnt elé,
 'S hevülve tüztől hajtattam felé.
 Ah! mért is ohajték az ő Kegyébe!
 Eltűntek a' kor szép álmai!
 De keblemben szerelmem kinjai.

É D E S S É G E K.

M i n á h o z.

Elrablotta szívem szép Mína, az égi leányka:

Mína! te rabló vagy! — légyek örökre rabod?

Oh add vissza szívem! ne kinezd hő keblemet esdek,
 Vagy tápláld, és így lészek örökre rabod.

Mina kegyes! lángzó szívét fölszenteli néked,
 Ki Téged tisztel! — Téged imádvá szeret!

Mennybe ragad bájos szemeidnek tűzi sugára,
 'S gyöngé körödben heves mennyemet élni tudom.

Mina! neked hódol kebelem, 's nyájas kegyeidnek!

A' lángzó szív, 's mell élte, szerelme Te vagy!!

Egyé a' bájló szerelem forrasztja szívünket;

Két szívet, és lelket — egybe kacsolva teremt!

Szép Mínt szeretem! keblem rég érte dobog már,

Ah szeret Ő is! 's így: szümben az égi tavasz!

Láng, és tűz kebelem! Mínt is lángra hevíté!

Es így mind ketten lángba mecsülve vagyunk!

Mína! bár mit kérj mindent telyesíteni törekszem;

Ő szívemet kéré — 's adta cserébe szívét!

„Mína szeretsz?” kérdem, 's csókját ajkomra te'ézi;

Többször is kérdlek még — kedves az illy felelet!

Mína! mióta viszonzva szeretsz gyönyör életet élünk;
Mína! szeress sírig: sírba nyugodva kelünk!

„A' szerelem bajjal jár” — ezt czáfolja szerelmem,
Hő mellem mindég Mína ölébe vidám!
Társom a' boldogság, 's a' vígság gyöngé barátom!
Szép Mínam vezet, és égi gyönyör követóm.

AZ IFJÚ LANTOS.

Milly rezgön zengnek a' lant hurjai,
Milly néma hű ábrándba elmerülve
Vív a' kebel lángra fölhevülve,
És érzetét kiöntik ajkai.
De milly félénken folynak daljai,
Hezdöt árulnak el, — 's remény derülve.
Hő szíve szülte vágya létesülve
Még bájolóbbak' lesznek hangjai
Bár a' dicsőkre gyöngék érzeti,
Még is küzd, jutni vágy Nagyok körébe,
Reményli hű fiját meg nem veti
A' Hon, de befogadja bő kegyébe;
Es e'kor erőt nyernek daljai
El nem némulnak a' lant hurjai.

D A L.

Éltünk bájoló tavasza
Egy mosolygó tünemény!
Könnyű szárnyal messze lengel;
Mint az égi képzemény!
Víg korányra ébredzve
Folynak ifju napjaink!

Vig danákat énekelve
 Zengnek bíbor ajkaink!
 Meghódítja hó szívünket
 Egy leányka kelleme;
 Édes fájdalom leszen hű
 Bókolásunk érdeme.
 Szerte szét e' nagy világban
 Éljük a' lét édesét,
 Minden tárgyban föltaláljuk
 A' heves szív érzetét.
 Kényre élve a' jövendők
 Képzetinkbe bájosak!
 Mennyet, földet ők ígérnek,
 És öröminnk hangosak
 Hajh de múlik a' tavaszkor;
 A' vigság hamvába dől, —
 Elröpül az égi képzet, —
 Száll a' gond minden felől.

N E L L I H E Z.

Fogad kegyes leányka dalomat!
 Az szülte ezt borongos éjében,
 Ki néked hódol lángzó érzetében, —
 Neked fölszentelem hű lantomat!
 Neked! ki elraboltad nyugtomat.
 A' mell ezernyi kín, 's bú tengerében
 Eseng, méltatnád a' szív kegyébe,
 És némitnád el bús fohászomat,
 Feléd! feléd röpül sóhajtatom!
 Imádni téged nem szűn bánatom,
 Örökre arczod metszve van szívemben,
 Bár messze eltiltott a' végezet
 Utánad esdekelve könnyezett
 Ri néked hódol — ah élsz képzetemben!

ÉDES ÁLOM.

Mély álomba szenderíte
 A' hold rezgő fényivel;
 És előttem ált mosolygva
 Egy leányka kéjivel:
 Rá pillanték láng szemekkel;
 Elszaladt ő gyors léptekkel.

Mint a' villám utba érém,
 Csókom árját halmozám;
 Hév ölébe vágyva dölve,
 Boldog létem okozám;
 De a' csalfa sirva tőlem,
 Tárt karomból fut mellőlem.

Csókom újra pir ajkára
 Fölhevülve hintem én,
 Mennyet lelve alkonyomra
 A' lány bájos kellemén,
 Láng szemének pillantata
 Szívembe villámként hata.

Elderengve illy korányba
 Töltöm éj homályit el;
 Mint az álom hull szememről,
 Eltűnt a' lány képivel:
 Messze leng az édes álom
 Nincsi keblén föl találom.

A' FÉLTÉKENY.

Az édes ihletéstől fölhevülve,
 Fölöttünk száll a' béke angyala,
 Melly engem, 's Nellit össze forrala,
 Hő vágyainkat érzük létesülve,

Habozva a' gyönyör, 's örömbé dölve
 Az év villám, 's perczként elszárnyala,
 Egünk mindég nyájas, derült vala,
 Es szívünk fájdalomba nem merülve.
 Keblemben egy titkos bú szenderegve
 Szikrára lobban, 's Nelli ajkai
 Sem képesek föl vidítani, kéjelegve
 Ölébe kucsolnak hó karjai;
 Ah! féltékeny szív dulja keblemet, —
 Egek! már elvesztem szép Nellimet!?

Reményem báj világát köd borítja,
 Nagyot sejdítnek a' szív képzeti,
 Kétségek mért nem szálltok messze ti!
 Nellim szerelme keblemet busítja.
 Kezem nem a' rég lángzó kéz szoritja,
 Hó ajkom szülte csókját megveti,
 Hűségem nem viszonzák érzeti,
 Bus keblemet a' bánat szét hasítja.

Álmom nyugtot nem ad az éjeli,
 Szép Nelli tán szívem nem kedveli?
 'S megunva engem készül más ölébe?
 Remény sugára oh mosolyg elé?
 A' boldog féltékeny kebel felé;
 Csak őt méltatja Nelli hév kegyébe.

LUKÁCS LAJOS.

315.703

